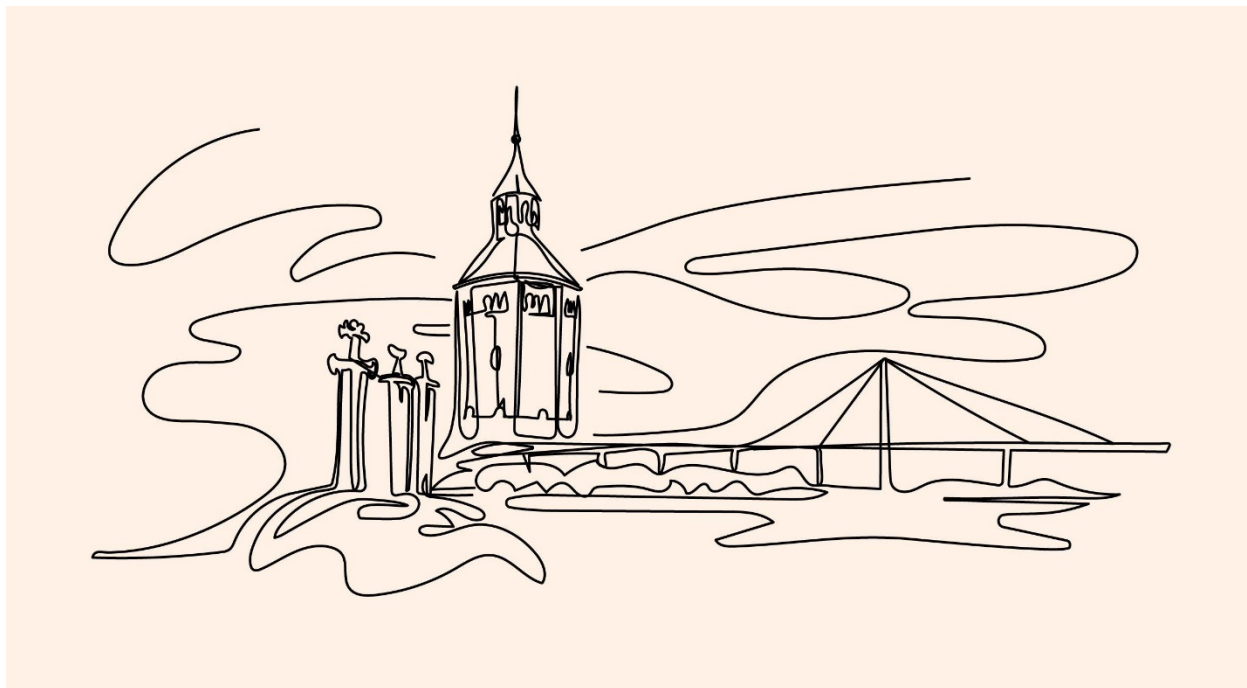

Månedssrapport april 2023

Stavanger

Sammendrag

Vi lever i en tid med større usikkerhet enn på lenge. Krigen i Ukraina har drevet millioner av mennesker på flukt, og Stavanger kommune skal bosette 770 flyktninger i løpet av 2023. I tillegg til at vi fortsatt har ettervirkninger etter pandemien. Krigen har ført til høyere inflasjon enn på flere tiår og Norges bank satte i mai opp styringsrenten til 3,25 prosent, og varslet ytterligere rentehevinger for å dempe inflasjonen. Det er stor usikkerhet knyttet til lønns- og prisutviklingen, som avhenger av utviklingen i kronekursen, rentenivået og utviklingen i energiprisene.

Bosetting av flyktninger

Ifølge FNs høykommissær for flyktninger, er nær 8,2 millioner ukrainske flyktninger registrert i Europa, inkludert Russland. Det er lite sannsynlig at det blir en løsning på konflikten i 2023. Stavanger kommune er anmodet om å bosette 770 flyktninger fra Ukraina og andre land i løpet av 2023, og kommunen er godt i gang med dette arbeidet. Integrerings- og mangfoldsdirektoratets bosettingstall fra 10. mai viser at Stavanger så langt har bosatt 226 flyktninger.

Økonomisk status – drift

Årets første tertialrapport viser et stigende utgiftsnivå uten tilsvarende økning i inntekter for året som kommer. Norsk økonomi er presset, med høy pris- og lønnsvekst og en usikker rentevekst. Stavanger forventer økte driftsinntekter ved årets slutt på til sammen kr 258,5 mill. Dette skyldes blant annet økt integreringstilskudd og økning i frie inntekter, for å kompensere for økt pris- og lønnsvekst. Samtidig viser prognosene at kommunen vil ha økte driftsutgifter på kr 393,7 mill. ved slutten av året. Det skyldes blant annet økte utgifter til lønnsvekst, flyktninger, klima og miljøtiltak og politiske saker. I tillegg viser prognoser at pensjonsutgiftene de neste 7 årene vil øke vesentlig.

Prognosen for disposisjonsfondet til Stavanger kommune er på kr 1,867 mrd. for 2023. Av dette er 1,457 mrd. disponert, blant annet til fremtidige pensjonsforpliktelser og flyktninger.

Økonomisk status – investeringer

Investeringsnivået i 1. tertial er økt fra 17 til 19 prosent, noe som er vesentlig over måltallet på 11-12 prosent. I 1. tertial foreslås flere nye investeringer i tråd med politiske vedtak og endrede behov, blant annet kjøp av eiendom til utbygging av idrettsanlegg, etablering av legekontor på Forus og kjøkkenutstyr til økt skolematproduksjon. Det er også en del tidligere vedtatte prosjekter som har en økt forventet kostnad. Sammen med endret finansiell framdrift på prosjekter som går over flere år og flere utlån, økes investeringsbudsjettet ytterligere. Samlet foreslås det en økning i investeringsutgiftene på kr 520,8 mill.

Flere innbyggere

I første kvartal 2023 fikk Stavanger kommune 256 flere innbyggere. Dette er en økning på 0,2 prosent og samsvarer med forventningen i vedtatt budsjett. Befolkningsveksten skyldes nettoinnflytting på 168 personer og et fødselsoverskudd på 88 personer. Fødselsoverskuddet i første kvartal i fjor var høyere enn i år. Bosetting av flyktninger kan påvirke den forventet befolkningsveksten.

Lav arbeidsledighet

Arbeidsledigheten i Stavanger er lav og viste 1,8 prosent ved utgangen av april. Dette er samme nivå som nasjonalt. I Rogaland var arbeidsledigheten 1,7 prosent i april. Den lave ledigheten i Rogaland ser ut til å fortsette en stund til. Det forventes imidlertid at ledigheten vil øke gradvis utover året og i 2024, men at den i et historisk perspektiv vil være på et lavt nivå.

Vi bygger felleskap

Stavanger kommune må stadig tilpasse seg og styre i et landskap med skiftende og usikre forutsetninger. Betydelig lønns- og prisvekst og rentehevinger betyr høyere utgiftsvekst og mindre å rutte med fremover. Stavanger kommune har en solid økonomi. Et økonomisk handlingsrom er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Strategiske prioriteringer og nye måter å løse oppgavene på blir viktig på veien mot å bygge framtidens felleskap.

Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer

Forslag til vedtak

1. Budsjettjusteringer vedtas i tråd med kommunedirektørens forslag til budsjettjusteringer i investering og drift.
2. Kommunestyret godkjenner endring i årsbudsjett 2023 for Stavanger utvikling KF fra et resultat på kr 47,4 mill. til et resultat på kr 20,6 mill., i samsvar med omtalen for foretaket. Brutto investeringsramme på kr 235,0 mill. og låneramme på kr 149,5 mill. videreføres uten endring.
3. Kommunestyret godkjenner at pensjonsfondet styrkes med kr 190 mill. fra det generelle disposisjonsfondet, slik dette framgår av Økonomisk status, Finansielle måltall.
4. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å tildele kr 54,2 mill. av økt integreringstilskudd til virksomheter som skal håndtere flyktningssituasjonen.
5. Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å fordele mottatte prosjektskjønnsmidler til de aktuelle virksomhetene som driver frem de konkrete prosjektene.
6. Ved en inkurie ble enkelte gebyrer ikke vedtatt ved behandling av Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Kommunestyret vedtar følgende satser for 2023:
 1. Etableringsgebyr for trygghetsalarm på kr 400 per trygghetsalarm.
 2. Egenbetaling på kr 218 per døgn for ektefelle/samboer ved opphold i sykehjem.
7. Kommunestyret godkjenner økt opptak av startlån i Husbanken til videre utlån med inntil kr 200 mill. Avdragstid 25 år. Ny låneramme for startlån vil etter dette utgjøre kr 500 mill. i 2023.
8. Kommunestyret godkjenner følgende utlån slik dette fremgår i Kommunedirektørens forslag til budsjettjustering – investering
 - a. Forskuttering Ynglinghallen garderober, kr 0,6 mill.
 - b. Lån Rogaland rideklubb, etablering av ridehall, kr 4 mill.
 - c. Forskuttering spillemidler Rogaland rideklubb, kr 2,6 mill.
 - d. Forskuttering spillemidler og mva. - Stavanger roklubb, kr 3,6 mill.
 - e. Forskuttering spillemidler og mva. - Hinna FK, kr 2,5 mill.
 - f. Forskuttering spillemidler og mva. - Mastra hestesport (uteområde), kr 3,6 mill.
 - g. Lån Mastra hestesport (uteområde), kr 0,1 mill.
 - h. Forskuttering spillemidler og mva. - Mastra hestesport (klubbhus), kr 2,3 mill.
 - i. Lån Tou Scene AS, erverv av tomt, inntil kr 19 mill.
9. Kommunestyret godkjenner at ekstraordinært utbytte på totalt kr 400 mill. fra Lyse AS (for regnskapsåret 2022) omgjøres til et ansvarlig lån til aksjonærene, herunder godkjenner avtale om ansvarlig lån med hovedstol på kr 183 mill. mellom Stavanger kommune og Lyse AS, jf. *vedlegg Protokoll ordinær generalforsamling Lyse AS og Låneavtale Lyse AS og eierkommunene*.
10. Tertialrapport 1. tertial 2023- Likviditets- og låneforvaltning & strøm tas til orientering.
11. Tertialrapport per 30. april 2023 tas ellers til orientering.

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Administrasjonsbygg, utbedring	1 000	1 000	-1 000	0
Akropolis prosjektutvikling	0	0	7 600	7 600
Barnehage uteområder	9 000	9 000	1 500	10 500
Biler, virksomheter i Helse og velferd	2 500	2 500	400	2 900
Brannvogn, garasjer på Fogn, Halsenøy, Ombo og Sjernarøy	0	0	2 900	2 900
Bydelshusene, tilrettelegge for møtevirkosmhet, oppgradert teknisk utstyr	0	0	200	200
Byggemodning Madla/Revheim	74 000	74 000	-61 900	12 100
Egenkapitalinnskudd	27 800	27 800	-6 100	21 700
Erverv av tomt, Nye Tou park	20 000	20 000	6 000	26 000
Familiepark, Texaslunden	1 500	1 500	800	2 300
Finnøy helse- og omsorgssenter	84 500	84 500	-14 500	70 000
Fjøløy fort, oppfølging av disposisjonsplan	0	0	400	400
Fortau fra bru kai til krysset bruveien	0	0	1 000	1 000
Forus legesenter, inventar og utstyr	0	0	2 500	2 500
Friområde Kuneset	0	0	700	700
Friområder, kjøtsel	2 000	2 000	-2 000	0
Gatelys og intensiv belysning fotgjengerfelt	12 000	12 000	1 850	13 850
Hundvåg kirke rehabilitering	0	0	1 500	1 500
Idrettsanlegg Jåttå Nord på Hinna	0	0	34 200	34 200
Inventar og utstyr barneverntjenesten	0	0	700	700
It, datasenter ny arkitektur	0	0	600	600
Jåttåvågen badeanlegg, prosjektutvikling	0	0	4 000	4 000
Karusellen i Hillevåg	0	0	2 000	2 000
Konferansesenter Stavanger forum	0	0	15 000	15 000
Kvaleberg skate-/ idrett- og bydelshus, prosjektutvikling	0	0	800	800
Kvernevik legesenter, inventar og utstyr	0	0	300	300
Kvernevik og sunde bydelshus, rekkefølgekrav parkering og adkomst	0	0	2 200	2 200
Landmålingsutstyr, kart og digitale tjenester	0	0	353	353
Legesenter Forus	0	0	11 500	11 500
Lekeplasser i kommunale felt	0	0	200	200
Lekeplasser, løkker, baner, skatebaner og nærmiljøanlegg	10 000	10 000	5 700	15 700
Lervig brannstasjon	32 450	32 450	5 700	38 150
Madlamark skole idrettshall	0	0	5 100	5 100
Madlamark skole, nybygg	0	0	12 600	12 600
Madlamark skole, varmtvannsbasseng	0	0	2 000	2 000
Mat Expohallen	0	0	5 500	5 500
Miljøgater, gatetun, gater og byrom	10 000	10 000	3 100	13 100
Minnesmerke over krigsseilerne	0	0	800	800
Mosvangen barnehage	24 300	24 300	-1 000	23 300
Mulighetsstudie tennisanlegg Forum	4 000	4 000	-2 500	1 500
Ny legevakt	3 200	3 200	1 200	4 400
Nytorget, bygg tomt bs1	0	0	28 000	28 000
Ombygging av kontorlokaler	0	0	3 000	3 000
Ombygging styringsanlegg i Olavskleiva	0	0	450	450
Områdeløft Hillevåg	0	0	800	800
Oppgradering stinett Stavanger botaniske hage	600	600	1 600	2 200
Pasientvarsling i sykehjemmene (signalanlegg)	11 000	11 000	-370	10 630

Investerings	Årets budsjett			
	Opprinnelig budsjett	Rev. bud.	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Plan for omsorgsbygg 2021-2034, prosjektutvikling og prosjekteringer	2 000	2 000	-850	1 150
Prosjekt SBAX, ny strekning Paradis til Bjergsted	0	0	3 500	3 500
Prosjektforslag, Mosvangen dagaktivitetssenter og samlokalisering av avlastningsboliger	9 000	9 000	-1 000	8 000
Prosjektutvikling nytt sykehjem (150 plasser) og bofellesskap (16 plasser)	1 000	1 000	2 400	3 400
Prosjektutvikling omsorg+, Bekkefarete	0	0	1 400	1 400
Prosjektutvikling, alle avlastningsplasser under samme tak (26 plasser)	10 000	10 000	-3 500	6 500
Prosjektutvikling, bofellesskap i Jåttåvågen (8 boliger)	2 500	2 500	-1 300	1 200
Ramsvigtunet sykehjem, nybygg	48 100	48 100	31 900	80 000
Renter/avdrag/utlån andre inn- og utlån	188 000	188 000	221 295	409 295
Rådhuset rehabilitering	123 000	123 000	26 000	149 000
Schancheholen brannstasjon	51 650	51 650	-32 000	19 650
Senger til sykehjem	2 000	2 000	-520	1 480
Sentrum	8 000	8 000	-350	7 650
Skolebygg, oppgradering av SD servere	0	0	1 400	1 400
Skolematproduksjon	0	0	31 000	31 000
Skoler, uteområder	14 000	14 000	-3 500	10 500
Strømvig barnehage	43 080	43 080	5 000	48 080
Sunde og Kvernevik bydelshus	0	0	2 200	2 200
Sykelstrategi	32 000	32 000	-8 600	23 400
Sølvberget - inventar og ombygging	0	0	4 550	4 550
Søra Bråde biokullanlegg	28 700	28 700	-28 700	0
Tastarustå B7	39 000	39 000	-34 000	5 000
Tastaveden skole	74 650	74 650	14 700	89 350
Teknikken barnehage	7 000	7 000	11 900	18 900
Tilrettelegging friområde Lunde	0	0	7 100	7 100
Utsifting av gatelysamatur som inneholder kvikksølv	0	0	3 000	3 000
Utvidelse sjøparken ved Tou	0	0	2 000	2 000
Vaulen skole, nybygg og utvidelse	4 700	4 700	178 300	183 000
Velferdsteknologi	10 000	10 000	-3 900	6 100
Veritasveien 25 - Ombygging av lokaler, 6. etg for Eiendom	0	0	5 350	5 350
Videreutvikling av uteområde ved Eltervåg omsorgsbolig	0	0	1 800	1 800
Økt opparbeidelse av friområder	2 000	2 000	-1 300	700
Sum øvrige prosjekter	1 372 015	1 397 440	0	0
Sum	2 402 245	2 427 670	520 658	1 550 888

Forklaring av investeringsstabell

Revidert årsbudsjett for investeringsutgiftene er på kr 2,43 mrd. Det foreslås budsjettjusteringer i 1. tertial på til sammen kr 520,7 mill. For prosjektene hvor det foreslås budsjettjusteringer, blir forslag til justert årsbudsjett på kr 1,55 mrd. Øvrige prosjekter hvor det ikke er foreslått budsjettjusteringer utgjør kr 1,4 mrd. Til sammen blir forslag til justert budsjett for investeringsutgiftene kr 2,95 mrd.

Startlån

Startlån	Opprinnelig budsjett	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Videreutlån	300 000	200 000	500 000
Bruk av lån til videreutlån	-300 000	-200 000	-500 000
Avdrag på lån til videreutlån	158 300	8 000	166 300
Mottatte avdrag på videreutlån	-158 300	-8 000	-166 300

Det foreslås å øke rammen på startlån fra Husbanken til videre utlån på inntil kr 200 mill. med en avdragstid 25 år. Den totale rammen for startlån økes til kr 500 mill. Dette øker forventet innbetaling av avdrag på lån til videreutlån med kr 8 mill.

Finansiering

Finansiering	Revidert budsjett	Ikke vedtatte bud.endr.	Årsbud. inkl. ikke vedtatte bud.endr.
Kompensasjon for merverdiutgift	-314 900	-46 650	-361 550
Tilskudd fra andre	-321 450	43 000	-278 450
Salg av varige driftsmidler	-9 000	0	-9 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-57 981	0	-57 981
Bruk av lån, økt	-1 225 734	-363 895	-1 589 629
Overføring fra drift	-473 180	-153 113	-626 293
Bruk av bundne investeringsfond	-25 425	0	-25 425
Sum finansiering	-2 427 670	-520 658	-2 948 328

Kompensasjon for merverdiutgift

Det foreslås å oppjustere forventet kompensasjon for merverdiutgift med kr 46,7 mill. Oppjusteringen skyldes et høyere investeringsnivå.

Bidrag fra utbygger, byggemodning Madla/Revheim

Det er inngått foreløpige utbyggingsavtaler med utbyggere for videre utbygging av Madla/Revheim, men innbetalingene forventes ikke før i 2024. Budsjetterte refusjoner på kr 43 mill. nedjusteres i årets budsjett.

Bruk av lån, økt

Det foreslås å finansiere netto endringer i investeringsbudsjettet ved økt bruk av lån på kr 325,6 mill.

Det er vedtatt lån og forskuttering av spillemidler til flere forskjellige prosjekter. Låneopptaket til utlån økes med kr 38,3 mill. for å finansiere utlånene.

Til sammen foreslås økt bruk av lån på kr 363,9 mill.

Overføring mellom drift og investering

Det foreslås flere budsjettjusteringer mellom drift og investering. Fra investering til drift er overføringen på til sammen kr 35,1 mill., mens det overføres kr 5,3 mill. fra drift til investering. Netto tilsvarer dette en nedjustering av investeringsbudsjettet på kr 29,9 mill.

I tillegg er det overført kr 183 mill. fra drift til investering som gjelder utbytte fra Lyse AS, ettersom dette skal omgjøres til et ansvarlig lån til Lyse. Utlånet må føres i investeringsbudsjettet, og midlene er overført til dette formålet.

Til sammen foreslås en overføring fra drift på kr 153,1 mill.

Kommunedirektørens forslag til budsjettendringer – drift

Forslag til budsjettendringer - drift

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Hillevåg, behov for nye midler i 2023	570	Områdeløft Hillevåg videreføres til og med 2025 i henhold til kommunestyrevedtak i sak 114/22 Årsbudsjett 2023 og Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Da tiltaket ble forsinket gjenstod ubrukte midler på kr 0,57 mill. ved årets slutt i 2022. Budsjettet økes med kr 0,57 mill. for bruk i 2023. For å sikre kontinuiteten i arbeidet med områdeløft Kvernevik videreføres kommunes egensatsing til 2026 jf. kommunestyret sak 114/22 Årsbudsjett 2023 og Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Av rammen for områdeløft Kvernevik gjenstod ubrukte midler ved årets slutt i 2022 på kr 1,3 mill. På grunn av forsinkelser med igangsetting av temaplan og tiltak søkes det om nye midler for 2023. I forbindelse med sak 111/2020 Årsbudsjett 2021 og Handlings- og økonomiplan 2021-2024 ble de vedtatt oppstart av et prøveprosjekt med økt innbyggerinvolvering i Madla og Kvernevik kommunedel med kr 0,5 mill. hvert år fra 2021-2023. Prosjektet har tatt lang tid å realisere, og det søkes om at utbrukte midler fra 2021 på kr 0,5 mill. innarbeides i 1. tertial
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, behov for nye midler i 2023	1 300	
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, nærmiljømidler oppbudsjettering av ubrukte midler fra 2021	500	

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
				2023 til gjennomføring av nærdemokratiprojektet.
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, overføring av nærmiljømidler til park og vei	-1 385	Det foreslås å overføre kr 1,385 mill. fra drift til investering til gjennomføring av prosjekter i Kvernevik bydel.
By- og samfunnsplanlegging	Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	Kart og digitale tjenester, kjøp av landmålerutstyr	-353	Det foreslås å overføre kr 0,353 fra drift til investering til kjøp av landmålerutstyr.
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, bruksendring i Flørli jf. formannskapet sak 51/23	1 500	I formannskapet sak 51/23, Søknad om midler til bruksendring ble det vedtatt å innarbeide kr 1,5 mill. i 1. tertial hvorav kr 0,95 mill. skal finansiere bruksendring i Flørli og kr 0,55 mill. til vannforsyningen i Flørli. Budsjettet styrkes med kr 1,5 mill.
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, utbedringer av Veritasveien 25 - fra investering til drift	1 000	Arbeidet med utbedringer i Veritasveien 25 anses å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 1 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, utgifter relatert til leie av boliger til flyktninger fra Ukraina	10 000	Med bakgrunn i formannskapet sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023 ,hvor det ble vedtatt at det skulle bosettes 770 flyktninger i 2023, påløper det utgifter ved innleie av ekstraordinært mange leiligheter fra private. Det er besluttet å leie ut til flyktningene på ordinære betingelser som for kommunale boliger, mens innleie skjer til markedsmessige vilkår. Innleie skjer fortløpende og i takt med bosettingen av flyktninger. Budsjettet styrkes med kr 10 mill., finansiert av statlig integreringstilskudd.
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, økte leieinntekter fra lokaler	-17 000	Som følge av økte leieinntekter fra lokaler som blant annet Schancheholen brannstasjon er det grunnlag for å øke inntektsanslaget med kr 17 mill. Inntektsbudsjettet økes med kr 17 mill.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, attraktiv høst- og vinterby i Stavanger sentrum	3 800	Det er ønskelig å skape en attraktiv høst- og vinterby i Stavanger sentrum, både i år og de kommende årene. Planlagte aktiviteter inkluderer skøytebane på Kjerfingholmen, samt arrangementer og aktiviteter. Saken skal behandles i formannskapet 01.06.2023. Tiltaket foreslås finansiert via tilskudd til STAS på totalt kr 3,5 mill. I tillegg kommer økte strømutfgifter til isbane på kr 0,3 mill. Budsjettet styrkes med kr 3,8 mill.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, ferieåpning i kommunedelens svømmehaller, jf. formannskapet sak 90/23	210	Med bakgrunn i formannskapet sak 90/23 Ferieåpning i kommunens svømmehaller. Budsjettet til idrett og utemiljø styrkes med kr 0,21 mill.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, friområde Kuneset - fra drift til investering	-700	Tilskudd fra Rogaland fylkeskommune er ført i driftsregnskapet, mens utgiften til planlagte tiltak er å anse som investering. Investeringsbudsjettet styrkes med kr 0,7 mill., og driftsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, gatelys og intensivbelysning	1 000	Det ble mulig å redusere utgiftene til kjøp av konsulenttjenester knyttet til gatelysprosjekter ved å ansette egen belysningsrådgiver.

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
		fotgjengerfelt - fra investering til drift		Driftsbudsjettet styrket med kr 1 mill. og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, områdeløft Hillevåg - fra drift til investering	-800	Utgiftene på planlagte tiltak er av investeringsmessig karakter. Investeringsbudsjettet styrkes med kr 0,8 mill., og driftsbudsjettet reduseres tilsvarende. I Handlings- og økonomiplanen 2023-2026 ble det avsatt kr 8 mill. i investeringsbudsjettet til tiltak i sentrum. Deler av dette, kr 1 mill., anses
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, sentrum - fra investering til drift	1 000	å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 1 mill. og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, skjøtsel - fra investering til drift	2 000	Arbeidet med skjøtsel-prosjektet anses å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 2 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, sykkelstrategi - fra investering til drift	8 600	Utgifter relatert til sykkelstrategiprojektet tilsvarende kr 8,6 mill. anses å være av driftsmessig karakter. Dette inkluderer blant annet lønn til ansatte og rehabilitering av sykkelruter med stor slitasje. Driftsbudsjettet med kr 8,6 mill. og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, uteområder barnehager - fra investering til drift	3 500	Av en avsatt budsjetttramme på kr 9 mill. til uteområder i barnehager som investering, anses kr 3,5 mill. å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrket med kr 3,5 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, uteområder skoler - fra investering til drift	3 500	Av avsatt budsjetttramme på kr 14 mill. til uteområder ved skoler i investering anses kr 3,5 mill. å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 3,5 mill. og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, utgifter i forbindelse med håndball VM, jf. formannskapet sak 140/21	3 000	Med bakgrunn i formannskapet sak 140/21 Søknad om støtte til verdensmesterskap i håndball i 2023 skulle midler til VM i håndball for kvinner innarbeides i handlings- og økonomiplanen. Ved en inkurie ble dette ikke gjort. Budsjettet styrkes med kr 3 mill. til dette formål.
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, økt opparbeidelse av friområder - fra investering til drift	1 300	Av et investeringsbudsjett på kr 2 mill. anses kr 1,3 mill. å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 1,3 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Klima og miljø	Klima og miljø, flere klima- og miljøtiltak (finansiert med fondsmidler)	15 000	Med bakgrunn i Handlings- og økonomiplanen 2023-2026 ble det vedtatt som et tekstforslag å avsette kr 50 mill. til klima- og miljøfondet i 2024 planlegges det å øke bruken av klima- og miljøfondet med kr 15 mill. i inneværende år. Det vil bli lagt frem en egen sak for UMU i slutten av mai og for kommunestyret 19. juni med plan for bruk av midlene. Tiltakene støtter opp under målene satt i Klima- og miljøplan 2018 – 2030, herunder målet om å redusere de direkte klimagassutslippene i kommunen med 80 prosent fra 2015 til 2030. Det er foreslått en rekke tiltak innen luftkvalitet, veitrafikk (transport og mobilitet), energi, landbruk og

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
				naturmangfold. Budsjettet styrkes med kr 15 mill.
Bymiljø og utbygging	Stab BMU	Stab BMU, finansiering av Lysfestival fra Stavanger 2025	500	Det planlegges en lysfestival i Stavanger sentrum jf. KS-sak 114/22. En pilot for lysfestivalen startet opp i Stavanger øst i 2023. Det overføres kr 0,5 mill. fra Stavanger 2025 til stab bymiljø og utbygging.
Bymiljø og utbygging	Utbygging	Utbygging, leie av midlertidige lokaler - Mosvannparken dagsenter - fra investering til drift	1 000	Leie av midlertidige lokaler anses å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 1 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Bymiljø og utbygging	Utbygging	Utbygging, leie av midlertidige lokaler til Tastaveden skole - fra investering til drift	6 600	Leie av midlertidige lokaler anses å være av driftsmessig karakter. Driftsbudsjettet styrkes med kr 6,6 mill., og investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.
Helse og velferd	Alders- og sykehjem	Alders- og sykehjem, husassistenter	8 600	I Handlings- og økonomiplanen 2023-2026, sak 114/2022, tekstvedtak, ble det vedtatt å årlig avsette kr 38 mill. til husassistenter på alders- og sykehjem, med en delårseffekt i 2023 på kr 21 mill. I protokollen til vedtaket i Handlings- og økonomiplanen 2023-2026 kommer det frem at «dersom det likevel er mulig å trappe opp full dekning i løpet av 2023, bes det om en oppjustering i tertiærbehandlingen av handlings- og økonomiplanen.» Saken ble videre behandlet i utvalg for helse og velferd den 14.03.2023, sak 24/2023 Husassistenter i sykehjem - innføring av ordningen. Som følge av raskere ansettelse enn forutsetningene for budsjettvedtaket, styrkes budsjettet med kr 8,6 mill. for å dekke kommende lønnsutgifter i 2023 til dette formål.
Helse og velferd	Bofellesskap	Bofellesskap, Gunnar Warebergsgt.	700	Nytt bofellesskap, Gunnar Warebergsgt. har planlagt ferdigstillelse og innflytting januar 2024. For å gjøre innflyttingen best mulig er det nødvendig at leder og noen ansatte starter tidligere for å bli kjent med beboerne og hospitere der beboerne har dagtilbud/avlastning. Det ligger ikke budsjettmidler til dette i rammen til bofellesskap. Budsjettet styrkes med kr 0,7 mill.
Helse og velferd	Bofellesskap	Bofellesskap, Tjensvoll hageby bofellesskap	700	Nytt bofellesskap på Tjensvoll hageby har planlagt ferdigstillelse og innflytting januar 2024. For å gjøre innflyttingen best mulig er det nødvendig at leder og noen ansatte starter tidligere for å bli kjent med beboerne og hospitere der beboerne har dagtilbud/avlastning. Det ligger ikke budsjettmidler til dette i rammen til bofellesskap. Budsjettet styrkes med kr 0,7 mill.
Helse og velferd	Flyktningtjenesten	Flyktningtjenesten, oppbemanning økt flyktningmottak jf. formannskapet sak 29/23	10 500	Budsjettforutsetningene for 2023 i Handlings- og økonomiplan 2023-2026 la til grunn en lavere bosetting enn det formannskapet vedtok i sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023 etter anmodning fra IMDi. Virksomheten har så langt i år gjennomført en ytterligere oppbemanning for å kunne

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
Helse og velferd	Helse og velferd sentralt	Helse og velferd sentralt, nye senger – fra investering til drift	520	håndtere et økt antall personer som både skal bosettes, følges opp og motta introduksjonsprogram. I tillegg er språkkonsulenter flyttet fra helse og velferd stab til flyktningtjenesten. Budsjettet styrkes med kr 10,5 mill., som vil bli finansiert av statlig integreringstilskudd. Det er avsatt kr 2 mill. i investeringsbudsjettet til nye senger til sykehjem. Deler av summen må overføres til drift for å foreta utbetalinger til private og ideelle sykehjem. Det overføres kr 0,52 mill. fra investering til drift.
Helse og velferd	Helse og velferd sentralt	Helse og velferd sentralt, velferdsteknologi inkontinenssensor - fra investering til drift	3 000	I henhold til Handlingsplan for velferdsteknologi 2018-2022 er det igangsatt utprøving av inkontinenssensor for beboere på sykehjem. Det overføres kr 3 mill. fra investering til drift.
Helse og velferd	Hjemmebaserte tjenester	Hjemmebaserte tjenester, prosjekt Kompetanseløftet, tidligere øremerkede midler	152	Prosjektet Kompetanseløftet er finansiert av øremerkede midler og var på grunn av pandemien på planleggingsstadiet lenge. Det startet opp i 2022. Ved overgangen til 2023 ble de ubrukte midlene på kr 0,15 mill. til dette prosjektet ved en inkurie ikke avsatt til bundne fond. Budsjettet styrkes i 2023, slik at prosjektet kan fullføres.
Helse og velferd	Krisesenteret i Stavanger	Krisesenteret i Stavanger, overføring av mindreforbruk i 2022	174	Av samarbeidsavtalen med andre kommuner fremkommer det at dersom krisesenteret har et merforbruk/mindreforbruk ved årets slutt skal virksomheten selv dekke inntil 3 % av netto driftsramme, alternativt får de med seg udisponerte midler inntil 3 % av netto driftsramme. Avvik utover dette skal avregnes og deltakerkommunene forplikter seg til å dekke inn det overskytende det påfølgende år. I 2022 hadde krisesenteret et mindreforbruk på kr 0,6 mill. Avvik utover 3 % utgjør kr 0,174 mill. Budsjettet styrkes med kr 0,174 mill. for å refundere dette til samarbeidskommunene.
Helse og velferd	Nav	Nav, forlengelse av flyktningveilederstillinger	1 400	Det ble ved Nav-kontorene høsten 2022 ansatt nye midlertidige flyktningveiledere, som en følge av flere henvendelser og økt saksmengde. I Handlings- og økonomiplan 2023-2026 ble det kun lagt inn delårseffekt da stillingene i utgangspunktet gjaldt for ett år. Det er behov for forlengelse, og budsjettet styrkes med kr 1,4 mill. tilsvarende helårseffekt som finansieres av statlig integreringstilskudd.
Helse og velferd	Nav	Nav, økte utgifter til sosialhjelp, utgifter til leie av midlertidig bolig	32 000	Sosialhjelpsutgiftene øker, og en av hovedårsakene er leie av midlertidig bolig. Utgiftene til formålet har vært økende over tid, og per april er det utbetalt kr 11 mill. mer enn budsjett. Mangel på boliger og utfordringer med å finne bolig til blant annet personer med lav boevne er hovedårsakene til høye utgifter. Kapasiteten i tilbudene kommunen drifter selv eller har avtale med er ikke tilstrekkelige, og medfører kjøp av tjenester fra leverandører uten avtale. Kjøp utenfor avtale utgjør per april 68 % av utgiftene. Ny avtale skal lyses ut i juni, og anskaffelsesprosessen forventes å ta minst fire måneder. Med samme utvikling kan

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
Helse og velferd	Sentrale midler legetjeneste	Sentrale midler legetjenester, Flyktninghelseteamet	7 550	utbetalingene øke til kr 43 mill. I 2022 utgjorde utgifter til leie av midlertidig bolig kr 30,9 mill. Budsjettet styrkes med kr 32 mill. for å dekke forventet merforbruk. Flyktningmottaket på Thon hotell ble ordinært mottak fra 1. mai 2023. Det skaleres opp med desentraliserte plasser, noe som gir en total kapasitet på 150 mottaksplasser. På tidspunktet da Handlings- og økonomiplan 2023 – 2026 ble fremlagt var dette usikkert, og det ble dermed ikke innarbeidet et budsjett til flyktninghelseteamet som primært gir tjenester til asylanter i flyktningemottak. Budsjettet styrkes med kr 7,55 mill., for å dekke løpende utgifter til Flyktninghelseteamet, som finansieres av statlig tilskudd. Formannskapet vedtok i sak 157/22 Muligheter rundt fastlegetilbud på Forus at Stavanger kommune oppretter et legesenter med inntil 4 leger, med «8.2»-avtale i Forus området. Dette innebærer at legene er selvstendig næringsdrivende og at kommunen ansetter støttepersonell og ivaretar drift og driftsutgifter. Helårseffekt i forbindelse med etablering og drift av nytt «8.2»-senter er beregnet til kr 4 mill. Sentrale midler legetjenester styrkes med halvårseffekt tilsvarende kr 2 mill.
Helse og velferd	Sentrale midler legetjeneste	Sentrale midler legetjenester, Forus legesenter jf. formannskapet sak 157/22	2 000	Stab helse og velferd har hatt utgifter på kr 0,19 mill. per april som knytter seg til koordinering og beredskapsarbeid mot flyktningssituasjonen. Budsjettet styrkes med kr 0,19 mill. finansiert av statlige integreringstilskudd.
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, beredskapsarbeid flyktningssituasjonen	195	Investering i nye pasientvarslingsanlegg gir utgifter av driftsmessig karakter knyttet til drift og vedlikehold av pasientvarslingsanleggene. Det er foreløpig behov for 50 % stilling til teknisk oppfølging av pasientvarslingsanlegg, men det er forventet at behovet vil øke etter hvert som flere anlegg byttes ut. Når innføringsprosjektet avsluttes, må behovet for driftsmidler vurderes i forbindelse med handlings- og økonomiplan. Det overføres kr 0,37 mill. fra investering til drift.
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, pasientvarsling - fra investering til drift	370	Innføring av nye pasientvarslingsanlegg medfører driftsmessige utgifter som er nødvendige for å realisere investeringene. Det er opprettet en midlertidig stilling for å koordinere innføringen av pasientvarslingsanlegg. Dette vurderes som en forutsetning for videre implementering av velferdsteknologi. Det overføres kr 0,9 mill. fra investering til drift for å dekke lønnsmidler i 2023.
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, prosjektkoordinator velferdsteknologi - fra investering til drift	900	Flere kommunale legekontor fører til behov for økte administrative ressurser. I formannskapet sak 157/22 Muligheter rundt fastlegetilbudet på Forus, ble det vedtatt at Stavanger
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, rådgiverstilling kommunale legetjenester jf.	850	

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
		formannskapet sak 157/22		kommune skal opprette et legesenter i Forus området med kommunalt ansatte som støttepersonell. Stab helse og velferd ved kommunale legetjenester har med bakgrunn i saken ansatt en ny rådgiver fra mars 2023. Budsjettet styrkes med kr 0,85 mill. i 2023.
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, rådgiverstilling omsorgsbygg - fra investering til drift	850	Stab helse og velferd opprettet i fjor en rådgiverstilling dedikert til oppfølging av omsorgsbyggprosjekter. Stillingen er av driftsmessig art og finansieres gjennom en overføring fra det vedtatte prosjektet i investeringsbudsjettet. Det overføres kr 0,85 mill. fra investering til drift.
Helse og velferd	Stavanger legevakt	Stavanger legevakt, økt godtgjøring for næringsdrivende leger i vakt	1 963	Avlønning for vakter til næringsdrivende leger er økt for å kompensere for svakt næringsgrunnlag på enkelte vakter iht. særavtale SFS 2305. Budsjettet styrkes med netto kr 1,96 mill.
Helse og velferd	Tekniske hjemmetjenester	Tekniske hjemmetjenester, kjøp av lastebil - fra drift til investering	-400	Virksomheten opplever en jevn og stabil økning i oppgaver knyttet til tekniske hjelpemidler. Økt arbeidsmengde gir behov for en ny lastebil for å levere og hente tekniske hjelpemidler. Virksomheten dekker kr 0,4 mill. av kjøpesummen fra eget driftsbudsjett ved overføring fra drift til investering.
Helse og velferd	Vaksinasjon	Vaksinasjon, koronavaksinerings	1 485	Vaksinasjon hadde drift i Bekkefarett frem til 2. mai 2023. Etter dette tilbys koronavaksinasjon fra smittevern og vaksinasjonstjenesten i Torgveien. Per 30. april har virksomheten utgifter på kr 1,49 mill. Budsjettet styrkes med tilsvarende beløp.
Innbygger- og samfunnskontakt	Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	Stab innbygger- og samfunnskontakt, søknad om støtte til ekstraordinære utgifter Veteranskipet Sandnes	500	Veteranskipet Sandnes har fått kr 2,8 mill. i ekstraordinære utgifter til vedlikehold våren 2023. Riksantikvaren støtter tiltaket med kr 1,1 mill., og søker støtte på kr 0,5 mill. fra Stavanger kommune. Budsjettet styrkes med kr 0,5 mill. til dette formål.
Innbygger- og samfunnskontakt	Kultur	Stavanger 2025, oppbudsjettering av ubrukte midler fra 2022	1 270	Jubileumsarbeidet Stavanger 2025 er et prosjekt som går over flere år, med økende utgifter fram mot jubileumsåret 2025. Prosjektregnskapet påvirkes av framdrift og eventuelle forskyvninger i gjennomføring av tiltak og prosjekter. Budsjett 2023 styrkes med ubrukte midler fra 2022 på kr 1,27 mill.
Innbygger- og samfunnskontakt	Kultur	Stavanger 2025, overføre midler til bymiljø og utbygging til lysfestival	-500	Det planlegges en lysfestival i Stavanger sentrum iht. Handlings- og økonomiplan 2023-2026. En pilot for lysfestivalen starter opp i Stavanger øst i 2023. Det overføres kr 0,5 mill. fra Stavanger 2025 til bymiljø- og utbygging som gjennomfører tiltaket.
Innbygger- og samfunnskontakt	Sølvberget	Sølvberget, korreksjon øremerkede midler	315	I forbindelse med overføring av øremerkede midler fra 2022 til 2023 medførte Stavanger kommunes økonomirutine at moms legges til utgiften før udisponert beløp beregnes. Dette utgjorde en reduksjon i overførsel av øremerkede midler på kr 0,315 mill. Budsjettet styrkes med kr 0,315 mill. til dette formål.
Innovasjon og støttetjenester	Innovasjon og digitalisering	Digi Rogaland, korreksjon øremerkede midler	160	Ved overgangen til 2023 ble ubrukte midlene på kr 0,16 mill. til Digi Rogaland ved en inkurie

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, justering av tilskuddet til private barnehager	26 000	ikke avsatt til bundne fond. Budsjettet styrkes i 2023 med dette beløpet. Kommunen yter tilskudd til driften av alle godkjente barnehager i kommunen. Finansieringen av de private barnehagene skal være likeverdig med de kommunale. Tilskuddssatsen justeres årlig med bakgrunn i regnskapene for de kommunale barnehagene to år tilbake i tid, korrigert for lønns- og prisvekst. I Handlings- og økonomiplan 2023-2026, ble det lagt til grunn en årlig merutgift på kr 14 mill. knyttet til tilskuddsutbetalingene til de private barnehagene. Økningen i tilskuddssatsene viser seg imidlertid å være høyere. Dette skyldes hovedsakelig effekt av koronautgifter samt høyere lønns- og prisvekst (kommunal deflator) enn det som først ble antatt. Barnehagerammen styrkes med kr 26 mill. Stortinget vedtok å redusere arbeidsgiveravgiften med fire prosentenheter i mai og juni 2020 som et tiltak for å håndtere de økonomiske konsekvensene av koronapandemien. Stavanger kommune vedtok av den grunn lavere tilskuddssatser til private barnehager i Handlings- og økonomiplan 2022-2025. Kunnskapsdepartementets senere vurdering av saken, var at tilskuddsgrunnlaget for private barnehager måtte korrigeres for redusert arbeidsgiveravgift i 2020, slik at normal arbeidsgiveravgift ble lagt til grunn. I påvente av avklaringer mellom Kunnskapsdepartementet og KS, ble kommunene oppfordret til å avvente utbetalingene. Kompensasjonen til private barnehager ble derfor først utbetalt i april 2023, etter at flere statsforvaltere hadde konkludert i saken at tilskuddet skulle justeres. Budsjettet styrkes med kr 3,5 mill. som følge av denne utbetalingen.
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, redusert arbeidsgiveravgift og korrigering tilskuddsgrunnlag private barnehager	3 500	Kommunestyret vedtok, i sak 38/23 Økt bemanning i barnehagene i Stavanger, at kr 0,86 mill. skal gå til kompetansetiltak og kr 2 mill. skal brukes til å rekruttere og utdanne flere barnehagelærere, i både kommunale og private barnehager. Dette var en styrking i forhold til vedtatt Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Barnehagerammen styrkes med kr 2,86 mill.
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, styrking kompetansehevende tiltak og rekruttering av pedagoger jf. kommunestyret sak 38/23	2 860	Med bakgrunn i formannskapetets vedtak i sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023 sak 29/2023 anmodning om bosetting av flyktninger 2023 om bosetting av 11 enslige mindreårige flyktninger skal barnevernet opprette og bemanne et nytt bofelleskap med plass til 5 barn i 2023. Budsjettrammen til barnevernstjenesten styrkes med kr 2,7 mill., som er halvårseffekt, finansiert av statlig integreringstilskudd.
Oppvekst og utdanning	Barnevernstjenesten	Barnevern, EMbo enslige mindreårige flyktninger	2 700	

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, gratis kjernetid i SFO for 2.klassinger	13 000	I statsbudsjettet for 2023 ble det vedtatt gratis kjernetid i SFO (12 t/uke) for alle 2. klassinger fra og med skoleåret 2023/24. Dette medfører reduksjon i foreldrebetalingen til SFO fra høsten 2023. Delårseffekten av inntektsreduksjonen i SFO estimeres til kr 13 mill. i Stavanger kommune. Skolerammen styrkes med kr 13 mill.
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, leie av modulbygg Nylund skole jf. formannskapet sak 164/22	2 500	For å håndtere et økende elevtall ved Nylund skole skal det leies et midlertidig modulbygg til undervisning med fire klasserom som plasseres på Midjord stadion. Dette skal stå klart til skolestart 2023/2024. Modulbygget skal leies fram til Lervig skole er klar til bruk, jf. formannskapet sak 164/22 Nylund skole-midlertidig tilleggslokaler. Prosjektets totale utgifter over 2 år estimeres til om lag kr 8,7 mill. For høsten 2023 forventes en utgift på om lag kr 2,5 mill. Dette inkluderer innkjøp til inventar som gjøres inn mot skolestart 2023/2024. Budsjettet styrkes med kr 2,5 mill. i 1.tertial.
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, skolemat jf. formannskapet sak 62/23	1 850	I formannskapet sak 62/2023 Utviding av skulematordninga 2023 ble det vedtatt å utvide skulematordningen fra 9 til 22 skoler. Det vil øke utgiftene for skolemat for 2023 med til sammen kr 1,85 mill. Budsjettet styrkes tilsvarende.
Oppvekst og utdanning	Helsestasjon og skolehelsetjenesten	Helsestasjon og skolehelsetjenesten, helsetjenester til flyktninger	850	Helsestasjonstjenesten bidrar i samarbeid med det etablerte helseteamet med helsetjenester til flyktninger som er barn. Budsjettrammen styrkes med kr 0,85 mill. finansiert av statlig integreringstilskudd.
Oppvekst og utdanning	Pedagogisk-psykologisk tjeneste	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), utgifter tilknyttet nytt fagsystem Visma Flyt	1 000	Våren 2022 ble det nye digitale fanssystemet Visma Flyt tatt i bruk av PPT. Det forventes årlige lisensutgifter på kr 1 mill. tilknyttet Visma Flyt. Ved en inkurie ble ikke dette lagt til som et tiltak i Handlings- og økonomiplan 2023-2026. Det bevilges kr 1 mill. i 1.tertial til nytt fagsystem.
Oppvekst og utdanning	Stab Oppvekst og utdanning	Stab oppvekst og utdanning, prosjektledelse, Vigilo	1 300	Oppvekst og utdanning skifter ut fagsystemet som benyttes av alle barnehager, skoler og SFO inkludert ny kommunikasjonsløsning. Dette medfører ekstraordinære utgifter for inneværende budsjettår i størrelsesorden kr 1,3 mill. som følge av ulike systemtilpasninger, omfattende opplæringstiltak av alle ansatte i skoler, barnehager, SFO og ekstern prosjektledelse. Kommunedirektøren foreslår å øke driftsbudsjettet tilsvarende.
Økonomi og organisasjon	Organisasjon og forhandling	Organisasjon og forhandling, ombygging av kontorlokaler – fra drift til investering	-3 000	Det er opprettet en prosjektgruppe som skal se på ny utforming av kontorlokalene i sone 6 og 7 i Herbarium og regler for bruk av lokalene. Målet med prosjektet er å oppnå en mer bærekraftig arealutnyttelse av lokalene og legge til rette for mer tilhørighet, kreativitet og effektivitet. I tillegg til dette vil ombyggingen kunne bidra til større fleksibilitet og gi flere valgmuligheter i arbeidsform. Det overføres kr 3 mill. fra drift til investering til dette formålet.

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak	Beløp 2023	Beskrivelse
			173 456	

Samfunn og utviklingstrekk

Innledning

Vi lever i en tid med større usikkerhet enn på lenge. Krigen i Ukraina har drevet millioner av mennesker på flukt, og det forventes at flyktningstrømmen til Norge vil være høy fremover. Det antas at antall mottakere av sosialhjelp vil øke utover høsten etter hvert som flere flyktninger bosettes.

Krigen har, i tillegg til ettervirkninger av pandemien, ført til høyere inflasjon enn på flere tiår. I Stavanger er sysselsettingen fortsatt høy og arbeidsledigheten lavere enn på mange år. Befolkningsveksten er positiv i første kvartal i år, men svakere i Stavanger enn for nabokommunene og resten av landet.

Klimabudsjettet for Stavanger kommune viser at reduksjon i klimagassutslippene skjer ikke så raskt som ønsket, og det er behov for ytterligere innsats av alle parter i lokalsamfunnet for å nå de ambisiøse målene innen 2030.

Makrobildet endret forutsetninger

Norsk økonomi gikk inn i 2023 med høyere aktivitet, flere sysselsatte og betydelig høyere prisvekst enn det som ble lagt til grunn ved utforming av statsbudsjettet i fjor høst. Veksten i fastlands-BNP endte på 3,8 prosent i 2022 og anslås i revidert budsjett til 1 prosent for 2023.

Ved utgangen av 2022 var den registrerte ledigheten på 1,8 prosent, og dette lave nivået forventes videreført i 2023. Presset i arbeidsmarkedet har gitt tydelige utslag i tall for samlet lønnsvekst. I opprinnelig budsjett lå forventningen til årslønnsveksten for 2022 på 3,9 prosent, men endte på 4,3 prosent. Anslaget for 2023 var 4,2 prosent, mens det i revidert budsjett er lagt til grunn en samlet lønnsvekst på 5,25 prosent.

Konsumprisveksten er vesentlig høyere enn anslått i nasjonalbudsjettet. 2023-anslaget er oppjustert til 5,4 prosent. Det er betydelig usikkerhet om anslaget, blant annet knyttet til kronesvekkelsens virkning på prisveksten, renteøkning og den videre utviklingen i energiprisene. Anslaget for kommunal deflator anslås derfor til 5,2 prosent, opp fra 3,7 prosent i saldert budsjett 2023 og er vesentlige endringer fra det som la grunnlag for *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* – se økonomi kapittel for hvilke økonomiske konsekvenser det har for Stavanger kommune.

På rentemøtet i mai vedtok Norges Bank å heve styringsrenten til 3,3 prosent, og varslet videre rentehevinger begrunnet i behovet for å dempe inflasjonen. Renteprognosen i [Pengepolitisk rapport 1/23](#) indikerer at styringsrenten heves til 3,5 prosent i sommer, før den avtar. Dersom kronen holder seg svakere enn lagt til grunn eller presset i økonomien vedvarer, kan det bli behov for en høyere rente enn banken tidligere har sett for seg.

Særskilt om lønns- og prisvekst

I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble det prioritert enkeltstående tiltak for å kompensere for prisvekst. Eksempler på dette er økte energiutgifter samt økt tilskudd og andre samarbeid regulert

gjennom avtaler. Øvrig prisvekst tas innenfor tjenesteområdenes egne budsjettrammer. Fravær av priskompensasjon medfører at dersom alt annet er likt, vil handlingsrom og kjøpekraft reduseres. Prioriteringer må gjøres innenfor strammere rammer.

I vedtatt *handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble det lagt til grunn en kommunal deflator på 3,7 prosent (samlet pris- og lønnsvekst i kommunal sektor). Lønnsveksten ble anslått til å utgjøre 4,2 prosent, og dette ble innarbeidet i budsjettet for 2023. Årets lønnsoppgjør i kommunesektoren resulterte i en økonomisk ramme for oppgjøret på 5,4 prosent, som er 0,2 prosentpoeng høyere enn den anslåtte rammen i frontfaget. Se kapittel *Økonomisk status* for mer informasjon.

Samfunnsendringer

Samfunnssikkerhet

Russlands invasjon av Ukraina har vart i over ett år, og det er fortsatt ikke tegn til at krigen vil bli avsluttet innen kort tid. Den geopolitiske situasjonen er fortsatt spent, og har ført til økt fare for cyberangrep mot Norge og dermed også økt risiko for kommunene.

Stavanger kommune er i ordinær situasjon med tanke på beredskap. Den sikkerhetspolitiske situasjonen følges opp, blant annet gjennom møter med Statsforvalteren, nasjonale myndigheter og eksterne samarbeidsaktører. Det vurderes fortløpende om tiltak må iverksettes i henhold til beredskapsplanen.

Flyktnings situasjonen

Ifølge FNs høykommissær for flyktninger er nær 8,2 millioner ukrainske flyktninger registrert i Europa, inkludert Russland. Det er stor sannsynlighet for at det ikke blir en løsning på konflikten i 2023. Angrep på sivil infrastruktur har være mindre intense våren 2023 sammenlignet med høsten 2022 og foreløpig klarer Ukraina i stor grad å opprettholde strømforsyningen.

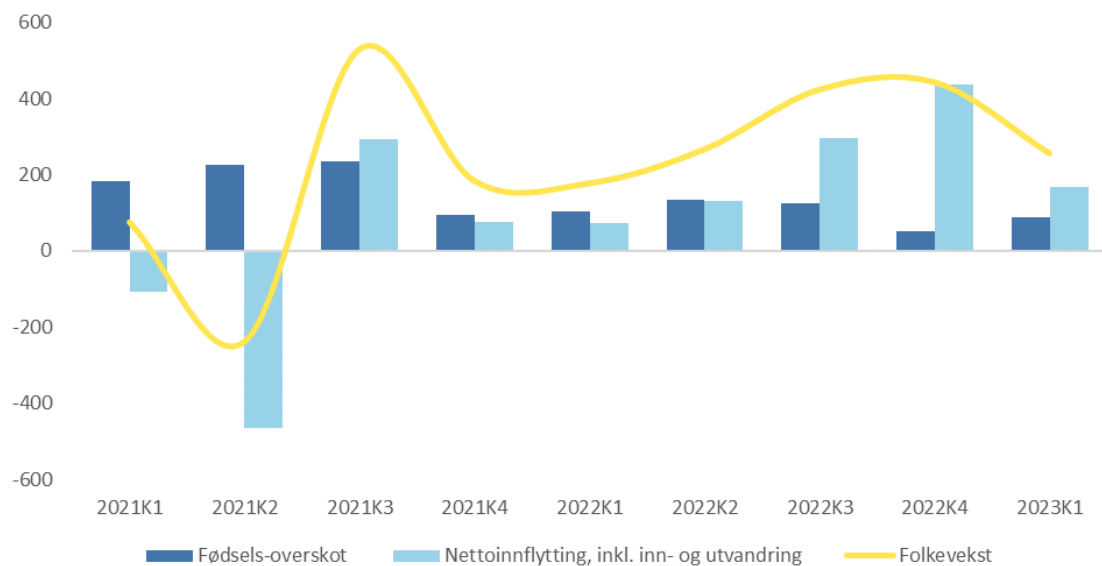
Det er lite informasjon om de som nå kommer til Norge, kommer direkte fra Ukraina eller om de har oppholdt seg en periode i andre europeiske land før de har reist videre. Det antas imidlertid at en del av de som søker om beskyttelse i Norge har reist videre etter opphold i nærområdene til Ukraina. Andelen som søker om midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge av totalt antall i EU+, har vært høyere i år sammenlignet med de første månedene av krigen. Det forventes at andelen som velger Norge, vil være høy også fremover.

UDI har utarbeidet et lavt, mellom og høyt scenario som beskriver ankomst av flyktninger fra Ukraina til Norge. Gitt dagens situasjon anses det som mest sannsynlig at antallet vil ligge mellom 25 000 - 45 000 flyktninger. Se [Tre ulike scenarioer for antall flyktninger fra Ukraina – UDI](#) for mer informasjon. Prognosen er fra 9. mai og oppdateres månedlig.

For Stavanger finnes oppdatert informasjon om flyktnings situasjonen her; [Bosettingstall 2023 | IMDi](#) Stavanger formannskap vedtok i [Sak 29/2023 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023](#) at det i 2023 skal bosettes 770 flyktninger fra Ukraina og andre land, hvorav 11 enslige mindreårige flyktninger. Se kapittel *Økonomisk status* for mer informasjon.

Befolkning

Stavanger hadde en befolkningsvekst på 256 innbyggere i første kvartal i år. Det tilsvarer en økning på 0,2 prosent. Det er forventet en befolkningsvekst i 2023 på til sammen 0,6 prosent, men antall bosatte flyktninger kan påvirke dette tallet. Fødselsoverskuddet var på 88, mens nettoinnflytting var 168. I 2022 fikk Stavanger en befolkningsvekst på 0,9 prosent, noe som var høyere enn forventet, dette skyldes i stor grad flyktningssituasjonen. Sammenligner vi med første kvartal i 2022 viser figur 1 at vi hadde et høyere fødselsoverskudd, men lavere nettoinnflytting enn første kvartal i 2023.

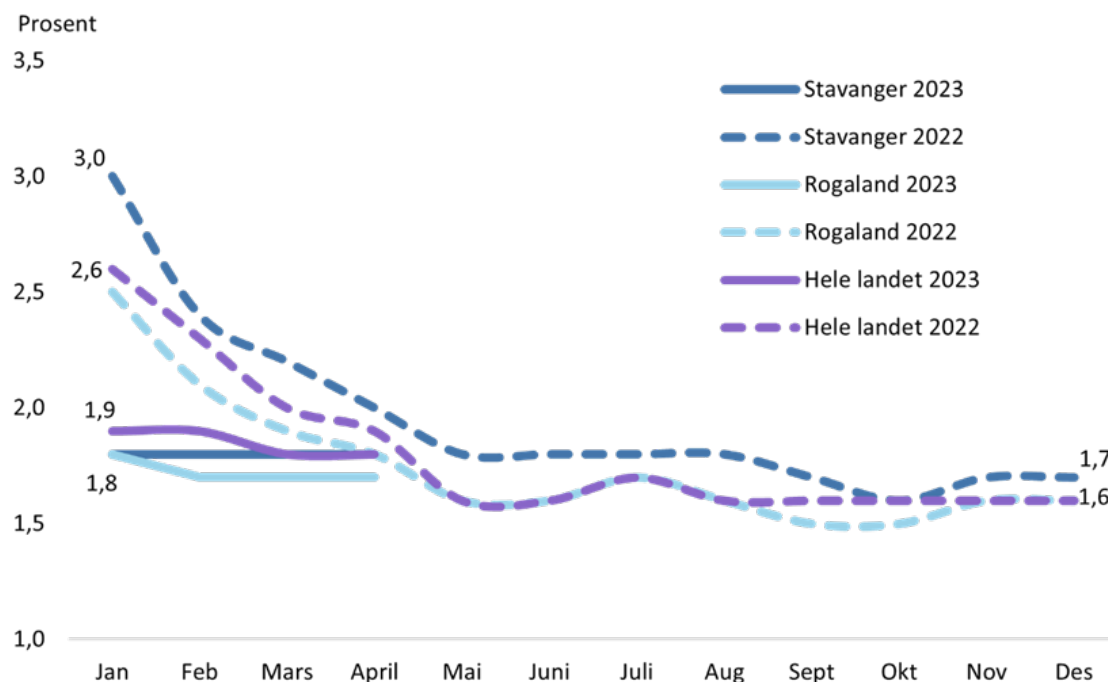

Figur 1 Befolkning i Stavanger 2021 til 2023 1. kvartal. Kilde: SSB

Sandnes og Sola hadde en høyere befolkningsvekst i første kvartal enn Stavanger. Sandnes hadde en befolkningsvekst på 261 personer, tilsvarende 0,3 prosent. I Sola var befolkningsveksten på 103 personer, tilsvarende 0,36 prosent.

Arbeidsledighet og arbeidsmarkedet

Arbeidsledigheten i Stavanger er lav og viste 1,8 prosent ved utgangen av april. I Rogaland var arbeidsledigheten 1,7 prosent i april. Sandnes og Egersund har høyest ledighet i fylket med 2 prosent. I Sola utgjør ledigheten 1,4 prosent, Haugesund 1,7 prosent, mens Randaberg ligger på samme nivå som Stavanger med 1,8 prosent.

Figur 2 Utvikling i arbeidsledigheten for Stavanger, Rogaland og landet per måned for 2022 og 2023.
Kilde: Nav

Den lave ledigheten i Rogaland fortsetter. Det forventes imidlertid at ledigheten vil øke gradvis utover året og i 2024, men at den i et historisk perspektiv vil være på et lavt nivå. Nav Rogaland melder om at økningen for Rogaland ikke vil være på samme nivå som for resten av landet. Forklaringen er den høye aktiviteten innenfor olje- og energisektoren og leverandørindustrien i regionen. Av de største yrkesgruppene registreres det størst økning i antallet helt ledige innenfor bygg og anlegg og ingeniør- og IKT-fag det siste året.

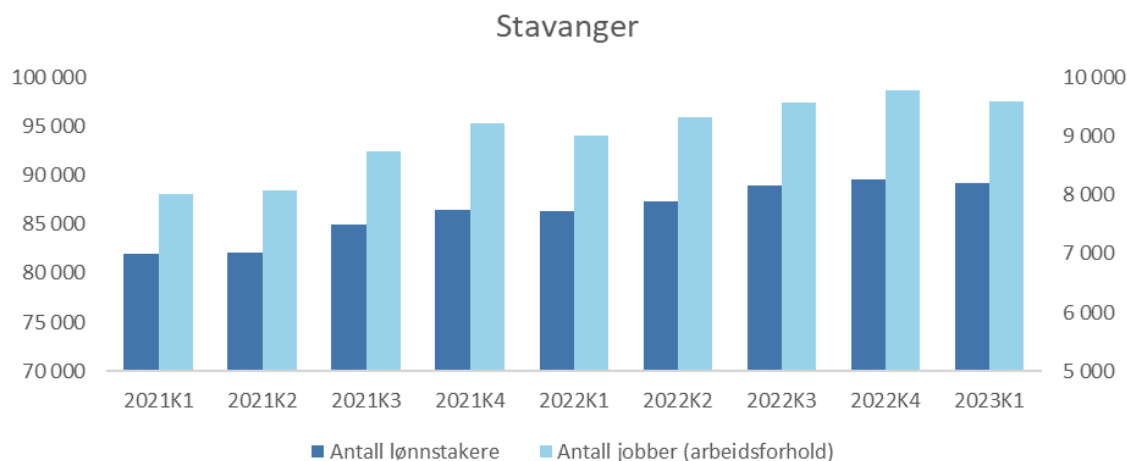
Arbeidsledigheten i Oslo er på 2,3 prosent i april. I Bergen er den 2 prosent og i Trondheim 1,3 prosent. Samlet for landet utgjorde arbeidsledigheten 1,8 prosent.

Behov for arbeidskraft

I Rogaland ble det utlyst 3 038 stillinger i april, med flest stillinger innen helse, pleie og omsorg med 820 stillinger, etterfulgt av undervisning med 388 stillinger og butikk- og salgsarbeid med 272 stillinger. Selv om antallet utlyste stillinger har gått ned med 23 prosent i forhold til i fjor, er det fortsatt på et høyt nivå. Det er utfordrende for mange bedrifter å skaffe kompetente arbeidskraft.

Sysselsetting

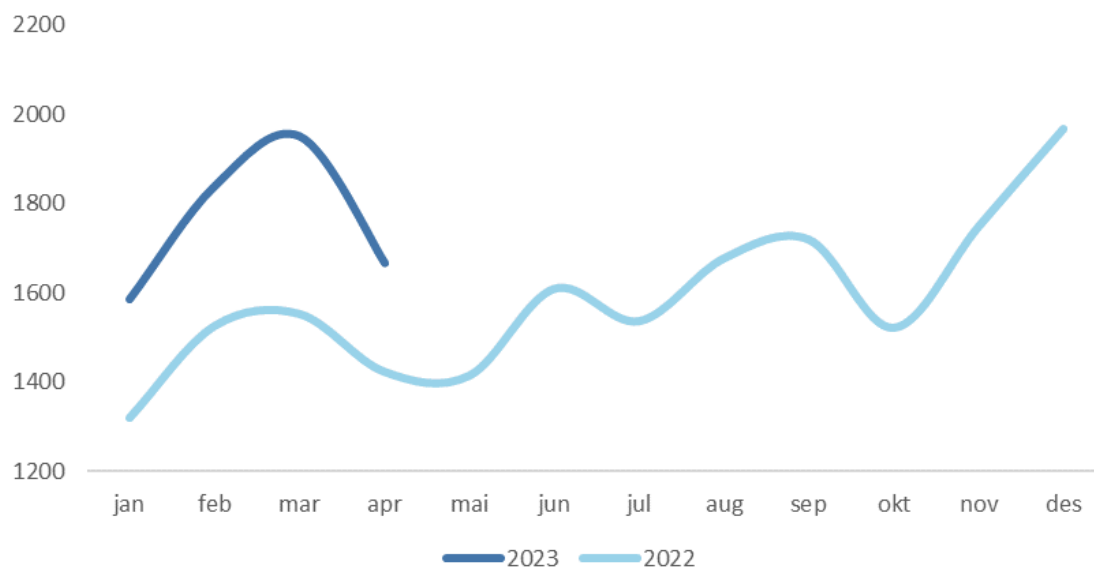
Sysselsettingen i Stavanger vokste gjennom hele fjoråret, og toppet seg i fjerde kvartal. Tall fra SSB viser at antall sysselsatte falt noe i 1. kvartal i 2023, men at den fortsatt er på et høyt nivå. Økningen i sysselsetting henger sammen med det høye presset i arbeidsmarkedet og den lave arbeidsledigheten. Andelen sysselsatte i Stavanger er høyere enn for landet, men er fortsatt lavere enn for sammenlignbare kommuner.

Figur 3 Utvikling i antall lønnstakere og antall arbeidsforhold for Stavanger kommune fra 2021 til 2023 1. kvartal. Kilde: SSB

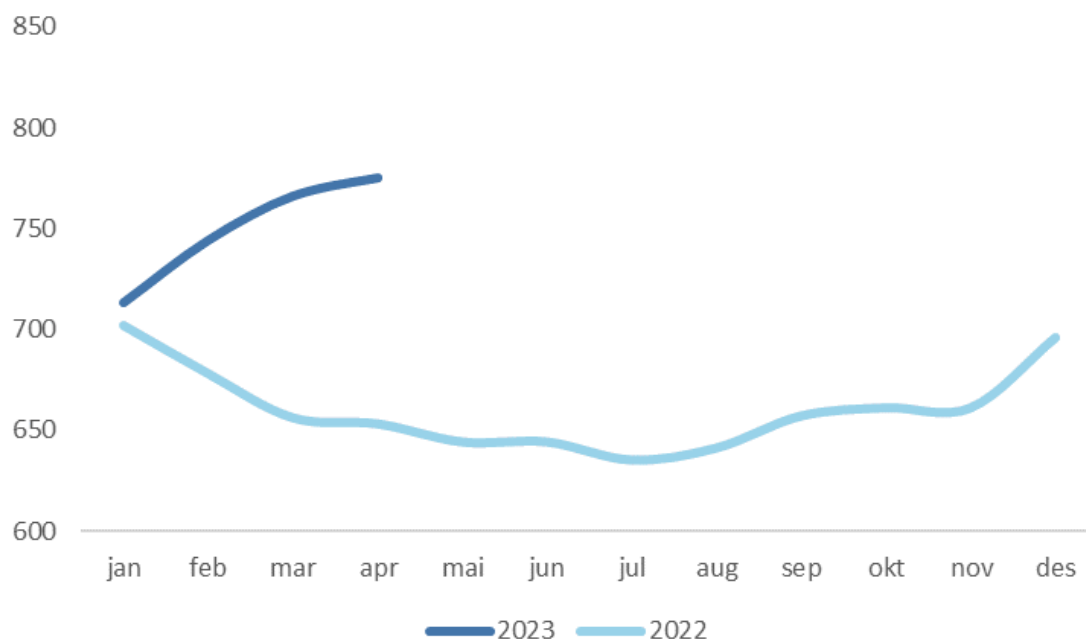
Sosiale tjenester

Antall mottakere av sosialhjelp er 18,7 prosent høyere ved utgangen av april sammenlignet med samme periode i 2022. Økningen skyldes hovedsakelig flyktningssituasjonen, men justert for dette øker antall sosialhjelpsmottakere. Det forventes at antall mottakere vil øke utover høsten etter hvert som flere flyktninger bosettes, og at de som avslutter introduksjonsprogrammet i løpet av året vil kunne trenge sosialhjelp.

Figur 4 Antall sosialhjelpsmottakere i Stavanger kommune

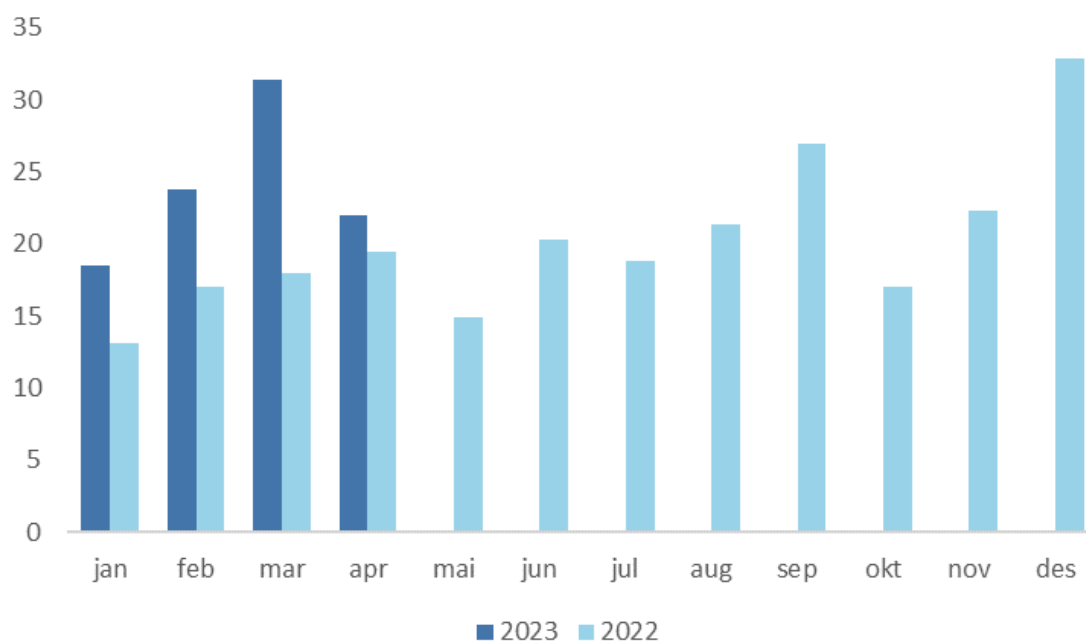
Fra høsten 2022 har det vært en økning i antall langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt. Per april har antallet økt med 18,5 prosent sammenlignet med samme tid i fjor. Den samme utviklingen gjelder også langtidsmottakere med forsørgeransvar, som har økt med 26,5 prosent.

Figur 5 Antall langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt i Stavanger

Brutto utbetalinger til sosialhjelp per april er 41,8 prosent høyere enn ved samme periode i 2022.. I en familie er det flere personer, og en økning i denne gruppen medfører en god del større økning i utgiftene enn når det øker for enslige. Samtidig fortsetter utgiftene til midlertidig bolig å øke, og det forventes en økning videre i 2023. Per april er det utbetalt kr 14,8 mill., mot kr 30,9 mill. i hele 2022.

Sosialhjelp til flyktninger fra Ukraina utgjør 15 prosent av totale utgifter. Det forventes at utgiftene vil øke utover året.

Figur 6 Utbetalt sosialhjelp i Stavanger kommune. Beløp i millioner kroner

Klima og miljø

[Kommunenes klimagassregnskap](#) for 2021 ble publisert av Miljødirektoratet 17. januar 2023. Utslippene i Stavanger kommune var 424 920 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021, som er en økning på 5,4 prosent sammenlignet med 2020. I forhold til 2015 er imidlertid utslippene redusert med 8 prosent. Utslipp fra den største utslippskategorien i Stavanger, som er veitrafikk, er imidlertid redusert med 31 prosent fra 2015 til 2021.

Stavangers klimabudsjett inkluderer i tillegg til utslippene i kommunen, kommunens bidrag til enkelte utslipp fra felles anlegg i nabokommuner. Dette gjelder for Stavanger lufthavn, Sele avfallsdeponianlegg, Sentralrenseanlegg Nord-Jæren og Forus Energigjenvinning. Justert for dette (alt: Inkludert disse fellesanleggene) er utslippene for Stavanger kommune i 2021, totalt 465 110 tonn CO₂-ekvivalenter i 2021. Dette er en økning på fem prosent i forhold til året før. I forhold til 2015 er utslippene redusert med ni prosent.

Under følger en kort beskrivelse av utvikling innenfor tre hovedsektorer i 2023 som kan ha påvirkning på utslippsregnskapet.

Sjøfart

Miljødirektoratet har sendt forslag til omsetningskrav for avansert biodrivstoff til sjøfart på høring med høringsfrist 20. mars 2023. Omsetningskravet foreslås å settes til 4 og 6 prosent for hhv. 2023 og 2024. Kravet kan kun innfris ved bruk av avansert biodrivstoff, og gjelder innenriks sjøfart. Endringene er foreslått å gjelde fra 1. juli 2023. I utslippsbanene i klimabudsjettet er det forutsatt at et omsetningskrav for sjøfarten vil innføres, og vil da kutte utslippene fra innenriks sjøfart tilsvarende som innblandingsprosenten.

Annen mobil forbrenning

Stavanger kommune har i 1. tertial søkt om å bli en *FutureBuilt* kommune. *FutureBuilt* er et innovasjonsprogram som har visjon om å vise at det er mulig å utvikle den attraktive og klimanøytrale byen. *FutureBuilt* arbeider gjennom å realisere forbildeprosjekter med minst 50 prosent klimagassreduksjon, og arbeider blant annet med temaer som grønn mobilitet, plussbus, sirkulære bygg og bydeler, sosial bærekraft, naturmangfold, utslippsfrie byggeplasser med mer.

Stavanger kommune har søkt midler fra støtteordningen *Klimasats* for å få dekket deler av utgiftene i prosjektet. Det er i første tertial også søkt om støtte fra *Klimasats* til flere prosjekter for å elektrifisere kommunens maskinpark, som dersom de blir innvilget, vil bidra til å kutte utslipp i kommunen. Det er også søkt om midler til et prosjekt for kartlegging og bevaring av karbonrike arealer i sjø, som er et fagområde med stort kunnskapsbehov.

1. januar 2023 ble det innført krav i [produktforskriften](#) om 10 volumprosent bruk av biodrivstoff i avgiftsfri diesel, som skal gjelde fra 1. januar 2023. Avgiftsfri diesel kan brukes av ikke-veigående kjøretøy, som kjøretøy innen jordbruket og bygg- og anleggsnæringen. Siden bruk av biodrivstoff bokføres med ingen klimagassutslipp ved bruk, er dette ventet å redusere utslippene tilsvarende per liter brukt, som blir synlig i utslippsregnskapet under sektor *annen mobil forbrenning*.

For å kutte utslipp fra annen mobil forbrenning i egen drift fra 2025, er det igangsatt et prosjekt for å arbeide med utslippsfrie kommunale bygge- og anleggsplasser. I 1. tertial er det blant annet blitt utarbeidet forslag til felles kontraktskrav og tildelingskriterier i anskaffelser, og to eksterne markedsdialoger og flere interne innspillsmøter er gjennomført.

Veitrafikk

Administrasjonen har utarbeidet en vurdering av innføring av null- og lavutslippssoner i Stavanger, som oppfølging av tiltak i handlingsplan for klima og miljø. Følgende vedtak ble gjort i [sak 52/23 Utredning av lav- og nullutslippssone i Stavanger](#) i utvalg for miljø og utvikling mars 23 *Stavanger kommune avslutter saken og arbeider ikke videre med forslag om lavutslipp- eller nullutslippsoner.*

Per 30. april 2023 er elbilandelen for personbiler registrert i Stavanger 27,4 prosent. Dette er en økning fra 23,2 prosent på samme tidspunkt i fjor. Av nybilsalget for personbiler var el-andelen 86,2 prosent i Stavanger 1. tertial 2023. Elbilandelen for varebiler registrert i Stavanger er per 30. april 7,6 prosent. Dette er en økning på 5 prosent fra samme tidspunkt i fjor ([OFV | Opplysningsrådet for veitrafikken](#)). Elektrifisering av tunge kjøretøy og varebiler går saktere enn for personbiler, og administrasjonen jobber med tiltak rettet mot disse kjøretøysegmentene.

Økonomisk status

Innledning

Årets første tertialrapport gir signaler om et stigende utgiftsnivå uten tilsvarende økning i inntekter for året. Stavanger kommune er godt i gang med å håndtere bosetting av 770 flyktninger fra Ukraina i 2023 (711 i 2022). Samtidig vedvarer presset i norsk økonomi, med pris-, lønns- og rentevekst. Rapporteringen skjer i lys av disse forholdene og innebærer en fortsatt stor usikkerhet i prognosene.

Regjeringen foreslår i revidert nasjonalbudsjett å øke kommunenes frie inntekter med bakgrunn i den økte lønns- og prisveksten. Stavanger har forskuttet deler av denne inntektsveksten i vedtatt budsjett, og legger samtidig ytterligere vekst til grunn i justeringene for 1. tertial. Med bakgrunn i dette og økt integreringstilskudd forventes samlede merinntekter i drift ved årets slutt å utgjøre kr 258,5 mill. Stavanger kommune har også mottatt et ekstraordinært utbytte på kr 183 mill. fra Lyse AS. Utbyttet skal finansiere et ansvarlig lån til Lyse som tidligst kan kreves innfridd (helt eller delvis) i april 2024.

Prognoser per 1. tertial tilsier at det kan bli et merforbruk på driftsutgiftene ved utgangen av året på kr 393,7 mill. Kommunedirektøren foreslår i denne saken budsjettjusteringer på driftsutgiftene tilsvarende kr 310,1 mill. Det er prioritert budsjettjusteringer som gjelder vesentlige endring av budsjettforutsetninger, herunder lønnsvekst og flyktningssituasjonen, samt justeringer som følger av politiske vedtak.

Samlet fører foreslåtte budsjettjusteringer til en økning av netto driftsresultat fra 0,9 % i vedtatt budsjett til 1,1 % i forslag til budsjett ved 1. tertial. Det positive netto driftsresultatet blir opprettholdt av det ekstraordinære utbyttet fra Lyse AS. Uten denne føringen blir netto driftsresultat negativt på 0,2 %.

Pensjonsprognoser viser at pensjonsutgiftene de neste 7 årene (premieavvik) vil øke vesentlig. For å møte noe av den forventede veksten i framtidige pensjonsutgifter foreslås det å øke pensjonsfondet med kr 190 mill. ved omdisponering av fondsmidler. Etter dette vil generelt disposisjonsfond utgjøre om lag kr 410 mill. og 3 % av driftsinntektene. For samlede disposisjonsfond er prognosen på kr 1 867 mill. ved utgangen av 2023. Dette anses tilstrekkelig for å håndtere uforutsette utgifter, inntektssvikt og usikkerhet generelt.

Beskrivelse	Regnskap 2022	Oppr.årsbudsjett 2023	Revidert årsbudsjett 2023	Prognoseavvik	Forslag til budsjettjusteringer 1. tertial	Forslag til justert budsjett 2023
Driftsinntekter	-13 908 204	-13 043 586	-13 289 324	-258 459	-258 459	-13 547 783
Driftsutgifter	13 545 650	13 230 628	13 593 427	393 708	310 446	13 903 873
Brutto driftsresultat	-362 554	187 042	304 103		51 987	356 090

Netto finansutgifter	107 580	257 142	257 142	-190 100	-190 100	67 042
Motpost avskrivninger	-599 139	-560 037	-572 955			-572 955
Netto driftsresultat	-854 113	-115 853	-11 710		-138 113	-149 823
Overføring til investering	436 699	473 180	473 180	153 113	153 113	626 293
Avsetninger til bundne driftsfond	143 648	1 868	904			904
Bruk av bundne driftsfond	-135 725	-89 225	-192 404			-192 404
Avsetninger til disposisjonsfond	529 613	92 130	92 130			92 130
Bruk av disposisjonsfond	-120 120	-362 100	-362 100	-15 000	-15 000	-377 100
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	854 113	115 853	11 710		138 113	149 823

Tabell 1 Økonomisk oversikt drift

Investeringer

Investeringsnivået er vedtatt på et høyt nivå i 2023. Det foreslås flere nye investeringer i tråd med politiske vedtak og endrede behov. Det er også en del tidligere vedtatte prosjekter som har en økt forventet kostnad. Sammen med endret finansiell framdrift på prosjekter som går over flere år og flere utlån økes investeringsbudsjettet ytterligere. Samlet foreslås en økning i investeringsutgiftene på kr 520,8 mill. Dette øker investeringsnivået til 19 %, som er vesentlig over måltallet på 11-12 %.

Finansielle måltall

Kommuneloven stiller krav til finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Målene skal være førende for de økonomiske prioriteringene. De skal bidra til å opprettholde en bærekraftig økonomi på lang sikt, ivareta handlefrihet, samt sikre tilstrekkelig avsetning til formuesbevaring over tid. Målene kan avvike i det enkelte budsjett- eller regnskapsår, men må oppnås over tid for å skape økonomisk balanse.

Forslaget til budsjettjusteringer i 1. tertial 2023 innebærer at måloppnåelsen for disposisjonsfond og egenfinansiering av investeringer er i tråd med vedtatte mål. Netto driftsresultat og gjeldsgraden endrer

seg i positiv retning fra opprinnelig budsjett, men ligger fortsatt godt under kommunens mål. Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene endrer seg i negativ retning og oppfyller ikke kommunens mål. Fullstendig oversikt framkommer i tabell 2.

Finansielle måltall	Regnskap 2022	Opprinnelig budsjett 2023	Revidert budsjett 2023	Forslag til justert budsjett 2023	Mål
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	6,1 %	0,9 %	0,1 %	1,1 %	> 2 %
Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene	12 %	17 %	19 %	19 %	< 11-12 %
Investeringer, andel egenfinansiering	63 %	52 %	54 %	54 %	> 50 %
Gjeldsgrad, brutto lånegjeld (ekskl. startlån) i prosent av driftsinntektene	61 %	71 %	68 %	68 %	< 60 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene	15,5 %	14,4 %	14,4 %	13,8 %	> 6 %

Tabell 2 Finansielle måltall

Netto driftsresultat

I opprinnelig budsjett var netto driftsresultat på kr 115,9 mill. og 0,9 % av driftsinntektene i 2023. Overføringer av øremerkede midler fra 2022 til 2023, medfører at netto driftsresultat utgjør 0,1 % før forslag til budsjettjusteringer innarbeides. Foreliggende forslag til budsjettjusteringer gjør at netto

driftsresultat økes til 1,1 %. Det positive netto driftsresultatet blir opprettholdt av det ekstraordinære utbyttet fra Lyse AS. Uten denne føringen blir netto driftsresultat negativt på 0,2 %.

Prognoser utover foreslåtte budsjettjusteringer i 1. tertial tilsier økte driftsutgifter. Dersom dette må finansieres av egne midler på fond, vil det trekke ned netto driftsresultat.

Prognosen for året vil kunne bli noe bedre dersom nye mottatte øremerkede midler i 2023 til dels blir stående ubrukt per nyttår og overføres til 2024. Oppgjør av driftsregnskapet i 2023 vil også kunne påvirke netto driftsresultat.

Investeringsnivå og egenfinansiering av investeringer

Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene øker fra 17 % i vedtatt budsjett til 19 % etter forslag til justeringer i 1. tertial. Investeringsnivået er høyere enn målet på 11-12 % og stiller krav til overskudd i den ordinære driften for å få til nødvendige overføringer fra drift til investering.

Egenfinansiering av investeringene utgjør 52 % i vedtatt budsjett. Budsjettjusteringer og endring i finansiering som foreslås i 1. tertial, medfører en økning i egenfinansieringsgraden til 54 %.

Gjeldsgrad

Det er budsjettert med en vesentlig vekst i gjeldsgraden (ekskl. startlån) i 2023 som følge av høyt låneopptak. Budsjettert låneopptak (inklusive kommunale foretak) er på kr 1,23 mrd. i 2023, med en tilhørende gjeldsgrad på 71 %. Det er per 1. tertial 2023 ikke lagt opp til endringer i lånerammen for investeringslån. Det foreslås imidlertid å oppjustere driftsinntektene, noe som medfører at gjeldsgraden reduseres til 68 %. Budsjettert gjeldsgrad ligger over det langsiktige målet på 60 %.

Disposisjonsfond

Ved inngangen til 2023 var samlede disposisjonsfond i Stavanger på kr 2 151 mill. Fondet er inkludert årsavslutningsdisposisjonene for 2022, hvor et bedre netto driftsresultat for 2022 enn forventet førte til et økt disposisjonsfond. Stavanger kommunestyre behandlet årsregnskapet i [sak 48/23 Årsrapport og årsregnskap 2022 for Stavanger kommune](#).

Budsjettvedtaket for 2023 innebærer en samlet bruk av kr 362,1 mill. fra disposisjonsfond og avsetninger til fondet på kr 92,1 mill., i hovedsak flyktningemidler til senere års bruk. De fleste planlagte disponeringene er regnskapsført per 30. april 2023, blant annet kr 300 mill. til å redusere årets låneopptak. Resten vil bli ført i løpet av året, forutsatt at vilkårene er til stede.

Forslagene i tertialrapporten per 30. april 2023 innebærer å øke bruken av disposisjonsfond med kr 15 mill. til klima- og miljøtiltak, i tillegg til vedtatt bruk. Dette reduserer fondet og netto driftsresultat tilsvarende. Dette fører til et klima- og miljøfond på kr 40,2 mill. ved utgangen av 2023.

Med bakgrunn i foreløpige pensjonsprognoser og markant stigende pensjonspremier, vil disposisjonsfondet til pensjonsformål ved årsslutt dekke om lag 50-56 % av de pensjonsutgiftene kommunen skyver foran seg de neste 7 årene (premieavvik). Ved utgangen av 2022 dekket pensjonsfondet 93 % av de kommende pensjonsutgiftene. Se nærmere omtale under avsnitt *sentrale utgifter – pensjon*. På bakgrunn av den markante økningen foreslår kommunedirektøren å overføre kr 190 mill. fra det generelle disposisjonsfondet til pensjonsfondet. Etter dette vil pensjonsfondet utgjøre om lag 70 % av de framtidige pensjonsutgiftene som skal belastes driftsbudsjettet.

Dette fører til et fondsnivå på kr 1 866,5 mill. ved utgangen av 2023, et nivå som utgjør 13,8 % av foreslåtte justerte driftsinntekter 2023. Herav utgjør 10,8 % disposisjonsfond med ulike merkelapper, blant annet pensjonsfond (kr 956 mill.), flyktningefond (kr 162,4 mill.) og kursreguleringsfond (kr 151 mill.).

Disposisjonsfond	Regnskap 31.12.2022	Anslag 31.12.2023	Anslått andel av driftsinntekter 2023
Disposisjonsfond med merkelapper	1 240 802	1 456 933	10,8 %
Disposisjonsfond - generelt	910 649	409 548	3,0 %
Sum disposisjonsfond	2 151 451	1 866 481	13,8 %

Tabell 3 Oversikt over disposisjonsfondet per 31. desember 2022, samt anslåtte nivåer ved utgangen av 2023, i tråd med vedtatt handlings- og økonomiplan 2023-2026, samt foreslåtte justeringer i første tertial. Alle beløp i hele tusen kroner

Dette vil gi et generelt disposisjonsfond på om lag kr 410 mill. og 3 % av driftsinntektene. Nivået vil falle noe i 2024, hovedsakelig med bakgrunn i kommunestyrets prioritering av å overføre kr 50 mill. til klima- og miljøfondet.

I [Revidert nasjonalbudsjett for 2023 \(Meld. St 2, s.77\)](#) omtalte regjeringen blant annet følgende om kommunale disposisjonsfond:

- *Kommunene har disposisjonsfond for å håndtere uforutsette utgifter, inntektssvikt og usikkerhet generelt. Hva som er et rimelig nivå på fondene, vil variere fra kommune til kommune.*
- *Ved utgangen av 2022 hadde kommunene 81 mrd. kroner på disposisjonsfond, tilsvarende 15 pst. av brutto driftsinntekter. Fondene har økt betydelig de senere årene.*
- *Økningen i disposisjonsfondene var særlig stor i 2021 og 2022 på grunn av spesielt høy skatteinngang i forhold til det som var lagt til grunn i budsjettene.*

Den nasjonale trenden gjelder også Stavanger kommune. I 2020 hadde Stavanger kommune samlede disposisjonsfond (inkl. klima- og miljøfondet) på om lag 7,0 % av kommunens driftsinntekter. Ved utgangen av 2022 utgjorde nivået 15,5 %. I gjeldende handlings- og økonomiplan har kommunestyret

lagt til grunn føringer som gir et framtidig nivå på 14-15 % årlig. Tidligere uforutsette inntekter brukes til å håndtere framtidige uforutsette utgifter eller inntektstap.

Nytt inntektssystem for kommunene er foreløpig utsatt fremmet til neste vår med virkningsdato 01.01.2025. Dette vil gi føringer for kommunenes framtidige inntekter. Regjeringen gjorde allerede høsten 2022 grep for at deres skattemessige tiltak ikke skal føre til så markante skattemotiverte handlinger som i 2020 og 2021, og som ga kommune-Norge så høye, uforutsette skatteinntekter.

Investeringer

Ved utgangen av april viser investeringsregnskapet et forbruk på kr 498,1 mill. Det utgjør 20,5 % av årets budsjetterte brutto investeringsutgifter, som er på totalt kr 2,43 mrd. Tilsvarende er det regnskapsført kr 175,4 mill. (9,1 %) av årets budsjetterte investeringsinntekter på totalt kr 1,93 mrd.

Budsjettjusteringene som foreslås i 1. tertialrapport har bakgrunn i oppdatert finansiell fremdrift eller forventet kostnadsøkning utover vedtatt ramme for prosjekter som avsluttes i 2023. I tillegg foreslås det nye investeringer i tråd med politiske vedtak og endrede behov. Investeringsnivå i prosent av driftsinntektene økes fra vedtatt budsjett på 17 % til 19 % for 1. tertial. Investeringsbudsjettet er på et høyt nivå, og er vesentlig over det vedtatte målet på 11-12 %.

Bevilgningsoversikt investering 30.04.2023	Regnskap per 30.04.2023	Revidert årsbudsjett 2023	Forslag til budsjettjusteringer 1. tertial	Forslag til justert budsjett 2023
Investeringer i varige driftsmidler	477 993	2 211 870	305 463	2 517 333
Tilskudd til andres investeringer	91	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	27 800	-6 100	21 700
Utlån av egne midler	20 000	188 000	221 295	409 295
Sum investeringsutgifter	498 084	2 427 670	520 658	2 948 328
Kompensasjon for merverdiavgift	-72 009	-314 900	-46 650	-361 550
Tilskudd fra andre	-17 546	-321 450	43 000	-278 450
Salg av varige driftsmidler	-4 431	-9 000	0	-9 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-742	-57 981	0	-57 981
Bruk av lån	-80 623	-1 225 734	-363 895	-1 589 629
Sum investeringsinntekter	-175 351	-1 929 065	-367 545	-2 296 610
Videreutlån	143 254	300 000	200 000	500 000
Bruk av lån til videreutlån	-143 254	-300 000	-200 000	-500 000
Avdrag på lån til videreutlån	43 726	158 300	8 000	166 300
Mottatte avdrag på videreutlån	-60 742	-158 300	-8 000	-166 300

Netto utgifter videreutlån	-17 016	0	0	0
Overføring fra drift	-300 003	-473 180	-153 113	-626 293
Avsetninger til bundne investeringsfond	17 008	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-22 723	-25 425	0	-25 425
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-305 717	-498 605	-153 113	-651 718
Fremført til inndekning i senere år(udekket beløp)	0	0	0	0

Tabell 4 Oversikt investering per 1. tertial 2023, inkludert forslag til justeringer. Tall i hele tusen kroner

Investeringsutgifter

Kommunedirektøren foreslår en økning i investeringsutgifter på kr 520,8 mill. De foreslåtte justeringene vil innebære at investeringsutgiftene i kommunen økes til kr 2,95 mrd. i 2023. Budsjettjusteringene som foreslås i 1. tertial framkommer i kapittel *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*.

Nye prosjekt og kostnadsendringer

Det foreslås flere nye prosjekter i 1. tertial på til sammen kr 115,1 mill. Formannskapet har vedtatt å kjøpe eiendom til utbygging av idrettsanlegg på Jåttå Nord (kr 31,5 mill.), nytt utstyr og ombygging av Forus legesenter (totalt kr 14 mill.) og utlysning av Karusellen i Hillevåg (kr 2 mill.). Kommunestyret har vedtatt kr 4 mill. til prosjektutvikling av Jåttåvågen badeanlegg. Det foreslås blant annet også en ombygging av konferansesenteret Stavanger forum (kr 15 mill.), kjøkkenutstyr til kjøkkenet på Forum for å håndtere økt matproduksjon til flere skoler (kr 31 mill.) og ombygging av lokaler i Veritasveien 25 (kr 5,4 mill.).

Det forventes en kostnadsøkning på flere pågående prosjekter på til sammen kr 56,2 mill. Blant disse prosjektene er Akropolis mulighetsstudie (kr 7,6 mill.), Nytorget (kr 2,7 mill.) og Stavanger legevakt (kr 1,2 mill.). Formannskapet har vedtatt en økning på kr 7,1 mill. til infrastruktur i Lundsneset friområde og en utvidelse av Sjøparken på Tou til kr 2 mill. Flere vedtak fra utvalg for miljø og utbygging er også innarbeidet i 1. tertial, blant annet en økning av rammen til uteområder for barnehager på kr 5 mill. Med unntak av endringene som foreslås i kapittel *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*, forventes det ikke vesentlige endringer i kostnadsrammer knyttet til investeringsprosjekter.

Budsjettjusteringer som følge av prosjektets finansielle framdrift

Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer som følge av tidsforskyvninger og endret framdrift for prosjekter som pågår over flere år. Det foreslås budsjettjusteringer knyttet til tidsforskyvninger med en økning i årsbudsjettet i 2023 på totalt kr 343,6 mill. Samtidig tas det høyde for justert antatt årsforbruk i flere store prosjekt som har endret framdrift, med en reduksjon i årsbudsjett 2023 på kr 179,4 mill. Nettoeffekten er en økning i investeringsbudsjettet i 2023 på kr 164,2 mill. Justeringene i budsjettet for 2023 innebærer ikke en reell kostnadsendring for prosjektene.

Overføring mellom drift og investering

Enkelte av tiltakene som skal gjennomføres har endret karakter fra vedlikehold til påkostning, eller motsatt. Tilhørende budsjettmidler i investering foreslås overført mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Det overføres netto kr 29,9 mill. fra investering til drift på grunn av tekniske korreksjoner.

Flere av tiltakene som foreslås, finansieres også gjennom overføringer mellom drift og investering. Blant disse tiltakene er *Ombygging av lokaler* (kr 3 mill.), *Områdeløft Hillevåg 2023* (kr 0,8 mill.) og *Friområde Kuneset* (kr 0,7 mill.) er foreslått finansiert med midler fra drift. I tillegg er det overført kr 183 mill. fra drift til investering som gjelder utbytte fra Lyse AS. Disse midlene skal omgjøres til et ansvarlig lån til Lyse, og utlånet må derfor føres i investering.

Investeringsinntekter

Kommunedirektøren foreslår en økning i investeringsinntektene på kr 367,6 mill. De foreslåtte justeringene vil innebære at investeringsinntektene i kommunen økes til kr 2,3 mrd. i 2023. Budsjettjusteringene som foreslås i 1. tertial framkommer i kapittel *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*.

Den foreslåtte økningen i investeringsinntektene gjelder i hovedsak økt bruk av lån for å finansiere det økte investeringsnivået. Økt bruk av lån skal også dekke utlån til flere idrettslag på til sammen kr 38,3 mill. Kompensasjon for merverdiavgift økes med kr 46,7 mill. med bakgrunn i økte investeringsutgifter. I forbindelse med utbygging av Madla/Revheim er det budsjettert med innbetaling av refusjoner på kr 43 mill. i 2023, men innbetalingene forventes ikke før i 2024 og nedjusteres i årets budsjett.

Flyktnings situasjonen

Stavanger formannskap vedtok i [sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023](#) at det i 2023 skal bosettes 770 flyktninger fra Ukraina og andre land, hvorav 11 enslige mindreårige flyktninger.

Forutsetningene for vedtatt budsjett 2023 er dermed endret fra forventet nivå på å bosette 300 flyktninger til anmodningen om å bosette 770 flyktninger i 2023. Stavanger kommune kan forvente en økt inntekt fra integreringstilskudd for 2023 tilsvarende kr 85 mill., samt et vertskommunetilskudd som skal finansiere tjenester i asylmottak på kr 2,4 mill. jf. *avsnitt 4.5 sentrale inntekter*.

Tabellen nedenfor viser hva som ble budsjettert tilknyttet flyktnings situasjonen i *Handlings og økonomiplanen 2023 – 2026* og hvilke justeringer kommunedirektøren foreslår.

	Vedtatt budsjett 2023	Forslag til budsjettjusteringer
Forventet antall bosatte	300	770
Inntekter		

Integreringstilskuddet	203 000	85 000
Vertskommunetilskuddet		2 400
Sum inntekter	203 000	87 400
Utgifter		
Helse og velferd	79 100	20 495
Oppvekst og utdanning	34 670	2 700
Bymiljø og utbygging	5 000	10 000
Sentrale områder	84 230	54 205
Sum utgifter	203 000	87 400

Tabell 5 Budsjett flykningsituasjonen 2023

Kommunedirektøren foreslår å disponere kr 87,4 mill., som er tilsvarende forventede økte statlige inntekter, ut over vedtatt budsjett 2023. De virksomhetsområdene som har hatt en volumvekst tilknyttet denne situasjonen foreslås styrket.

Kommunedirektøren foreslår videre å avsette kr 54,2 mill. primært til sosialhjelp og introstønad til flyktninger fra Ukraina. Dette er foreløpige prognoser, men det er usikkert hvordan dette vil utvikle seg ut over året. Bosettingstakten og behovet for tjenester hos de flyktningene som blir bosatt vil være avgjørende for utviklingen. Det kan også oppstå andre økonomiske forhold som på dette tidspunktet ikke er kjent. Det er videre gitt signaler om at det vil kunne komme en ny anmodning om økt bosetting. Kommunedirektøren foreslår derfor å få kommunestyrets fullmakt til å tildele disse midlene ut til de virksomhetene som håndterer flykningsituasjonen ut over året.

[IMDis bosettingstall](#) fra 10. mai viser at Stavanger så langt har bosatt 226 flyktninger. Antall aksepterte bosettingsanmodninger er 299. Mer informasjon om dette finnes i *kapittel Samfunn og utvikling*, kapittel økonomisk status drift under det enkelte tjenesteområde og i kapittel forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer.

Sentrale inntekter

Frie inntekter foreslås økt med kr 70,6 mill. i økt lokal skatteinngang, kr 14,9 mill. i redusert inntektsutjevning, samt en økning i rammetilskudd på kr 77,9 mill. Stavanger har også mottatt kr 3,6 mill. i rammetilskudd til prosjektskjønn i 2023. Samlet gir dette kr 166,9 mill. i økte frie inntekter i 2023. Økningen foreslås innarbeidet i budsjettjusteringene for 1. tertial.

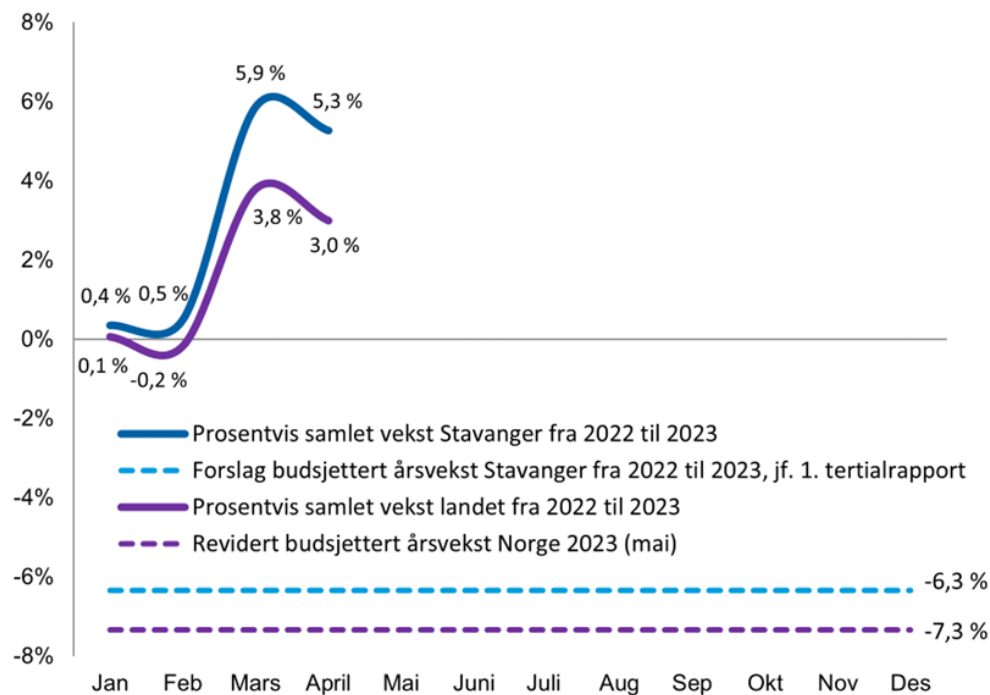
Frie inntekter	Regnskap	Vedtatt budsjett	Forslag til justert budsjett per 1. tertial	Forslag til budsjettendringer
(hele tusen kroner)	2022	2023	2023	2023
Skatt	-7 204 405	-6 677 490	-6 748 490	-70 622
Skattevekst		-7,3 %	-6,3 %	
Rammetilskudd inkludert inntektsutjevning				
Rammetilskudd (inkl. skjønn)	-3 244 964	-3 882 740	-3 960 592	-77 852
Inntektsutjevning	873 593	864 290	849 412	-14 878
Prosjektskjønn	-3 000	0	-3 570	-3 570
Delsum	-2 374 371	-3 018 450	-3 114 750	-96 300
Sum frie inntekter	-9 578 776	-9 695 940	-9 862 862	-166 922

Tabell 6 Oversikt over vedtatt og justert budsjett for frie inntekter og tilhørende forslag til budsjettendringer.

Skatteinngangen

Samlet skatteinngang etter april utgjør kr 2 mrd. for Stavanger. Inngangen er kr 103,4 mill. (5,3 %) høyere enn på samme tid i fjor.

Skatteveksten for kommunene samlet utgjør 3 % etter april. ASSS-kommunene har en gjennomsnittlig skattevekst på 4,3 % etter april. Stavanger kommune er blant fem kommuner som drar opp snittet. De andre kommunene er Oslo, Bærum og Asker, i tillegg til Trondheim.

Figur 1 Skattevekst hittil i år for Stavanger og landet satt opp mot justert årsvekst for Stavanger og landet.

Prognose og vurdering av skatteutviklingen i 2023

I vedtatt budsjett for 2023 ble det lagt til grunn sterkere lokale vekst drivere for skatteinntektene til Stavanger enn for landet, blant annet høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn hva regjeringen la til grunn i statsbudsjettet for 2023. Årsveksten for Stavanger ble dermed en reduksjon på 7,3 %, mens årsveksten for landet ble anslått til en reduksjon på 9,1 %.

I revidert nasjonalbudsjett for 2023 er det gitt nye anslag på skatteinntektene for landet, og skatteveksten for kommunene er økt med 1,8 prosentpoeng. I anslaget er det tatt hensyn til at lønns- og sysselsettingsveksten har blitt høyere enn forutsatt i fjor høst. Økningen i sysselsettingsveksten gjelder primært fjoråret, mens lønnsveksten gjelder begge årene. Innbyggerveksten ble også noe høyere enn forutsatt.

Skatteveksten som er lagt til grunn for kommunene i revidert nasjonalbudsjett er i all hovedsak blitt forskuttet i vedtatt budsjett for Stavanger. Lønns- og trygdeveksten ser imidlertid ut til å bli enda sterkere enn forventet. Arbeidsmarkedet i regionen er godt med høy sysselsetting og lav arbeidsledighet, og det er høy aktivitet innenfor olje- og energisektoren og leverandørindustrien i regionen. Dette bidrar til ytterligere lokal skattevekst.

Gjennom årene med koronapandemien har nordmenn spart penger. Gjeldsveksten til innbyggerne i Stavanger har de siste årene vært lavere enn for landet. Stavanger kan derfor i mindre grad bli påvirket av den økte renten enn andre kommuner, gjennom lavere rentefradrag og høyere skattetrekk.

I år er skatteinntekter fra lønn og trygd i stor grad førende for skatteveksten, sammenlignet med i fjor hvor de ekstraordinære utbytteutbetalingene fra 2021 ble utslagsgivende for skatteinngangen. Det er forventet et mer normalisert utbyttelnivå i 2022, med bakgrunn i stadig sterkere beskatning.

Skatteetaten har publisert tall fra de foreløpige skattemeldingene for 2022. Tallene tilsier at uvanlig mange innbyggere har store beløp til gode. Beløpet er mye høyere enn hva som har vært vanlig tidligere år, både lokalt og nasjonalt. Dette vil bidra til at skatteoppgjørene til høsten blir markant lavere enn i fjor, og føre til lavere skatteinngang spesielt i november.

Samtidig viser de foreløpige tallene at det også forventes litt høyere restskatter i 2023 enn tidligere forutsatt. Et høyere anslag legges til grunn selv om tallene er usikre.

Det er fortsatt knyttet stor usikkerhet til prognosen for skatteinntektene, samt hvordan skatteoppgjørene blir til høsten. Med bakgrunn i ytterligere lønnsvekst og noe høyere restskatt foreslås en ytterligere økning i skatteinntekter fra vedtatt nivå. Forslaget gir økt skatt på kr 70,6 mill., og fører til at skatteinntektene blir 6,3 % lavere enn i fjor. Forslaget innebærer en skatt per innbygger i Stavanger på 124 % av landsgjennomsnittet, noe høyere enn fjoråret på 122,3 %.

Utsikter for skatteinntektene i 2023

Samtidig som arbeidsmarkedet er godt, kommer nå enkelte signaler om at veksten stagnerer. Blant annet falt sysselsettingen noe i 1. kvartal i år fra toppnivået i 4. kvartal 2022. Antall konkurser økte i 1. kvartal og boligbyggingen er rekordlav. Sammen med sterk lønnsvekst, høyere arbeidsgiveravgift på lønn over kr 750 000 og stigende rentenivåer, vil dette kunne påvirke næringslivet og etterspørselen etter arbeidskraft på sikt. Disse utsiktene er ikke tillagt særlig vekt i prognosen for 1. tertial. Kommunedirektøren vil følge utviklingen videre nøye.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet til Stavanger kommune foreslås økt med kr 77,8 mill. i 1. tertial. Økningen skyldes hovedsakelig kompensasjon for gratis SFO og økt lønns- og prisvekst. I saldert budsjett for 2023 ble det vedtatt en økning i rammetilskuddet for Stavanger kommune på kr 20 mill., hvorav kr 19,1 mill. utgjorde kompensasjon for gratis SFO for 2 trinn fra skoleåret 2023/2024. I revidert nasjonalbudsjett for 2023 er det foreslått å kompensere kommunene for en lønns- og prisvekst som er høyere enn forutsatt i statsbudsjettet for 2023. Dette er foreslått gjennom en økning av rammetilskuddet til kommunene. For Stavanger kommune utgjør kompensasjonen for økt lønns- og prisvekst kr 51,5 mill. Sammen med en økning i rammetilskuddet for vaksinasjon og økt kompensasjon for makspris på barnehage, utgjør økningen i rammetilskudd fra revidert nasjonalbudsjett kr 57,8 mill. for Stavanger.

Inntektsutjevning

Inntektsutjevningen er løpende og avhengig av både skatteinngangen lokalt og nasjonalt, samt innbyggertall. I vedtatt budsjett ble det lagt til grunn en høy lokal skatteinngang som forutsatte sterkere lokale vekstdrivere for Stavanger enn landet. Dette innebar også et høyere nivå på inntektsutjevning, da skatteveksten i Stavanger ville bli høyere enn for landet. I revidert nasjonalbudsjett er det lagt opp til høyere nasjonal skattevekst. Inntektsutjevningen i vedtatt budsjett er på et høyt nivå, slik at den økte

nasjonalveksten bidrar til å redusere inntektsutjevningen for Stavanger med kr 14,9 mill. Dette tilsvarer en økt inntekt for Stavanger, som foreslås innarbeidet i 1. tertial.

Inntekter fra eiendomsskatt

Foreløpig forventes ingen vesentlige avvik mellom regnskap og budsjett ved utgangen av året på inntekter fra eiendomsskatten.

Utbetalinger fra statlig havbruksfond

Kommunestyret vedtok i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* et netto inntektsbudsjett på kr 19 mill. for 2023 på bakgrunn av den store usikkerheten om framtidig ordning og hvilken effekt den ville få på lokale havbruksprodusenter. Årsaken var at regjeringen la fram sitt [høringsforslag Grunnrenteskatt på havbruk](#) med høringsfrist 04.01.2023. Finansdepartementet mottok rundt 420 høringsinnspill, blant annet fra Stavanger kommune, jf. [formannskapet sak 184/22 Høring grunnrenteskatt på havbruk](#).

Regjeringen la 28. mars 2023 fram sitt justerte lovforslag om [Grunnrenteskatt på havbruk \(Prop. 78 LS \(2022-2023\)\)](#). Forslaget er nærmere omtalt av regjeringen (se [her](#)). Hovedtrekkene for kommunene er: Forslaget fra høringsnotatet om en naturressursskatt videreføres ikke. Grunnrenteskatten består, dog med et noe redusert grunnlag / omfang og beskatning. Til fradrag for produsentene kommer en produksjonsavgift, som økes fra kr 0,40 per kg til kr 0,90 per kg (med effekt fra 01.07.2023). I tillegg foreslås kommunesektorens andel av auksjonsinntektene mv. å øke fra 40 til 55 %. For å sikre at hele havbruksregionen skal sitte igjen med mer enn i dag, foreslår regjeringen at fylkesandelen i Havbruksfondet økes fra 12,5 til 20 %. Ekstrabevilgninger til kommunesektoren skal sørge for at kommunesektoren samlet får halvparten av bruttoinntektene.

Forslaget behandles første gang i Stortinget 31. mai. Andregangsbehandling er ikke fastsatt i skrivende stund.

Revidert nasjonalbudsjett for 2023 og kommuneproposisjonen for 2024 har ingen ytterligere omtale om årets eller neste års inntekter til kommunene, kun merkostnadene en slik omlegging har for henholdsvis Fiskeridirektoratet og Finansdepartementet.

Kommunedirektøren vurderer at det siste forslaget kan gi marginale merinntekter til kommunen i årene framover sammenlignet med gjeldende handlings- og økonomiplan for Stavanger, samt at det nye forslaget i all hovedsak tilfører økte inntekter til fylkeskommunene. En nærmere vurdering av havbruksinntektene avventes til høsten 2023.

Inntekter fra integreringstilskudd

Budsjettert nivå for integreringstilskudd i 2023 er på kr 323,2 mill. Per 1. tertial er det mottatt tilskudd for termin 1, totalt kr 121,1 mill. Formannskapet vedtok i [sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023](#) om bosetting av 770 flyktninger, inkludert 11 enslige mindreårige i 2023. Anmodningen om antall bosettinger i år er høyere enn det som ble lagt til grunn for budsjettet i

2023. Inntektsbudsjettet foreslås derfor oppjustert med kr 85 mill. for å ta hensyn til den økte inntekten som følge av anmodningen samt oppdatert informasjon om antall bosatte i 2022.

I tillegg fortsetter Stavanger som vertskommune for asylmottak. Det forventes et vertskommunetilskudd på kr 2,4 mill., og inntektsbudsjettet foreslås oppjustert tilsvarende.

Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett foreslått å bevilge midler til å kunne gi kommunene kr 50 000 per bosetting ut over anmodning.

Sentrale utgifter

Lønnsreserve

Forutsetningene for årets lønnsoppgjør har endret seg vesentlig fra det som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. I statsbudsjett 2023 ble det signalisert en lønnsvekst på 4,2 %, og kommunedirektøren innarbeidet en lønnsvekst i tråd med hovedtariffavtalen i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*.

Arbeidsgiverorganisasjonen KS og de fire forhandlingssammenslutningene i LO, Unio, YS og Akademikerne ble 29. april i år enige om en forhandlingsløsning i mellomoppgjøret for kommunesektoren som innebærer en økonomiske ramme for oppgjøret på 5,4 %. Dette er 1,2 prosentpoeng høyere enn det som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* og 0,2 prosentpoeng høyere enn den anslåtte rammen i frontfaget. Med bakgrunn i dette anses lønnsreserven for lav, og det foreslås å innarbeide kr 74 mill. for å ivareta årets lønnsoppgjør.

Pensjon

KLP fikk en negativ avkastning på de finansielle verdiene i 2022. Samtidig har KLP tilført den garanterte avkastningen til kundenes premiefond med bakgrunn i solide bufre, økte renter og at dødeligheten og uførheten ble bedre enn forutsatt i premietariffen. Samlet sett betyr dette at KLP sine bufferfond er noe lavere enn tidligere. Solide buffere er viktig for å være i aksje-markedet (og eiendom) for å kunne ta ut avkastningen over tid.

Oppdaterte prognoser er mottatt fra pensjonsselskapene ultimo april og innehar til dels betydelig endrede forutsetninger. Lønnsforventningene i prognosene er økt fra 4,5 % i fjor høst til 5,1 % i mars. Resultatet av årets lønnsforhandlinger ble enda litt høyere. Revidert nasjonalbudsjett legger rammene for G-reguleringene og trygdeoppgjøret, som i år er historisk høye (se [pressemelding om trygdeoppgjøret](#)). Reguleringspremien vil sannsynligvis øke mer enn hva som foreløpig ble estimert til en økning på 32 % fra anslaget i fjor høst og som ble lagt til grunn i budsjettet. Foreløpig estimat utgjør kr 785 mill. i reguleringspremie.

Justert for bruk av premiefondet vil store deler av denne premien motvirkes av det regnskapstekniske premieavviket i år, som foreløpig er anslått til 723 mill. For kommunen betyr dette adskillig høyere framtidige merkostnader når dette skal tilbakeføres de neste 7 årene.

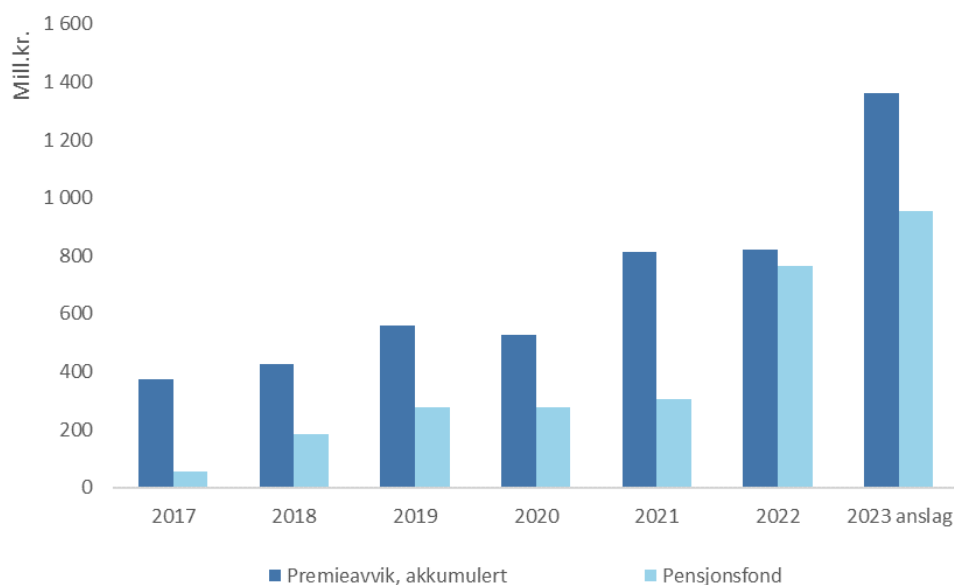
Det oppsamlede premieavviket øker dermed tilsvarende og er foreløpig anslått til kr 1361 mill. ved årsslutt. Kommunen har satt av kr 766 mill. på pensjonsfond til å dekke dette – hvilket utgjør om lag 56

% av de forventede utgiftene neste 7 år. Per 31.12.2022 utgjorde fondet om lag 93 % av de framtidige utgiftene. Samtidig utgjorde fondet alene snaut 6 % av driftsinntektene. Se figur 2 som viser utviklingen i premieavvik og pensjonsfond i årene 2017 til 2023.

På bakgrunn av dette foreslår kommunedirektøren å overføre kr 190 mill. fra det generelle disposisjonsfondet til pensjonsfondet. Se nærmere omtale under *Finansielle måltall – Disposisjonsfond*.

Økte reguleringspremier vil i tillegg bidra til økte utgifter i form av tilskudd som ytes med bakgrunn i kommunens samarbeidsavtaler.

Kommunedirektøren vil komme tilbake med oppdaterte prognoser i 2. tertial.

Figur 2 Utvikling i oppsamlet premieavvik (framtidige pensjonsutgifter) med tilhørende nivå på pensjonsfondet, inklusiv forslaget om økning.

Energiutgifter

Stavanger kommune hadde sikret 81 % av strømprisen for 1. tertial til kr 0,65 per kWh, og områdeprisen NO2 til kr 0,49 per kWh. Sikringsprosenten er også høy for gjenværende periode av 2023 basert på valgt sikringsstrategi. Tilsvarende spot pris var kr 0,92 per kWh for systemprisen og kr 0,19 per kWh for områdeprisen. Totalporteføljepris var for 1. tertial kr 1,186 per kWh.

I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble det gjort en generell styrking av energibudsjettet som følge av de økte strømprisene. Budsjettet ble da styrket med kr 60 mill. for innværende år. Per 30. april er det brukt kr 65,2 mill. på energiutgifter av et årsbudsjett på kr 148,9 mill. eksklusiv selvkost. Foreløpig prognose for energibruken er kr 146,4 mill., tilsvarende et mindreforbruk på kr 2,5 mill. Prognosen er basert på forventede energipriser og forbruk, men det er tidlig på året, og med hensyn på hvor mye prisene har svingt er det stor usikkerhet tilknyttet prognosen. Forbruket vil også avhenge av været.

Låneportefølje og likviditetsforvaltning

Netto kapitalutgifter

Fra et ekstraordinært lavt rentenivå under pandemien, har Norges Bank hevet styringsrenten raskere og mer enn forutsatt med bakgrunn i behovet for å dempe inflasjonen. I mai ble styringsrenten hevet til 3,25 % og det ble varslet at styringsrenten mest sannsynlig vil bli satt videre opp i juni. Det videre forløpet for renten vil avhenge av den økonomiske utviklingen. Oppgangen i lønnsveksten og svekkelsen av kronen vil bidra til å holde prisveksten oppe fremover. Dersom kronen holder seg svakere enn lagt til grunn eller presset i økonomien vedvarer, kan det bli nødvendig med en høyere rente enn Norges Bank tidligere har sett for seg. Styringsrenten er 0,25 prosentpoeng høyere enn det som er lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*.

Pengemarkedsrenten (3 måneders NIBOR) var i snitt på ca. 3,4 % i 1. tertial 2023 (2,1 % i 2022). Pengemarkedsrenten er medio mai på ca. 3,8 %. Renteutviklingen er av stor betydning for kommunens netto kapitalkostnader. Kapitalkostnadene er i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* budsjettert til kr 617,94 mill. i 2023, basert på en gjennomsnittlig rente på om lag 3,45 %. Stavanger kommune har imidlertid en fastrenteandel rett i underkant av 60 %, noe som bidrar til å redusere effekten av renteendringer. I tillegg er likviditeten på kommunens konsernkonto bedre enn det som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. Kommunedirektøren vil følge utviklingen i rentenivået nøye de kommende månedene, og tilrår at justeringer i budsjetterte netto kapitalutgifter avventes til rapporten per 2. tertial 2023.

I løpet av 1. tertial i år er det realisert en netto gevinst fra finansforvaltningen på kr 2,2 mill. Det skal i henhold til finansreglementet gjennomføres stresstest for å beregne porteføljens mulige tapsrisiko og størrelsen på kursreguleringsfondet. Stresstesten viser en mulig tapsrisiko på porteføljens på kr 46 mill., mens kursreguleringsfondet er på kr 150,7 mill. Saldo på kursreguleringsfondet er følgelig tilstrekkelig til å dekke et mulig tap per 1. tertial 2023.

Låneporteføljen

I henhold til kommunestyrets vedtak i sak 114/22 *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*, er det budsjettert med følgende lånerammer i 2023:

- Kr 1076 mill. til finansiering av egne investeringer
- Kr 300 mill. i startlån til videre utlån
- Kr 149,5 mill. i låneramme Stavanger utvikling KF

Brutto lånegjeld per 31.12.2022	11 372
Låneopptak 2023	
• Obligasjonslån, 15 års fastrente	700

• Husbanken, startlån	300
Avdrag	
• Betalte avdrag 1. tertial	56
• Avsatte avdrag 1. tertial	136
Brutto lånegjeld per 30.04.2023	12 180

Tabell 7 Status gjeld og avdrag per 1. tertial. Tall i millioner kroner.

Av kommunekassens låneramme på kr 1076 mill. for investeringslån, er det foretatt låneopptak på kr 700 mill.

Det er også budsjettet med en låneramme for startlån på kr 300 mill. i 2023, hele låneopptaket er foretatt per 1. tertial 2023. Til tross for markedets uttalte mangel på eiendommer for salg, har 44 husstander kjøpt egen bolig med startlån inneværende år. Fire av disse er husstander som kommer fra kommunal utleiebolig. I dagens situasjon med rekordhøye ventelister på kommunal utleiebolig er det en viktig tilleggsfaktor.

Årets budsjetttramme er på kr 300 mill. Med første tertial som referanse, er det grunn til å tro at årets aktivitet vil tilsvare fjorårets. Kommunedirektøren tilrår å øke startlånsrammen med kr 200 mill. i inneværende år.

Verdiskapning

I kapittel 6 i kommunens finansreglement vedtatt av kommunestyret 24.04.2023 framgår det at: «Langsiktige finansielle aktiva er den delen av kommunens finansielle eiendeler som i henhold til foreliggende prognoser, budsjetter og planer, ikke skal benyttes til drift, investering eller nedbetaling av gjeld de neste 48 måneder.»

Stavanger kommunes finansportefølje hadde en avkastning for 1. tertial 2023 på 0,9 %, mot 0,5 % i 2022. Referanseindeksen er opp 1,7 % for 1. tertial, Oslo Børs har i samme periode økt med 3,2 % mens verdensindeksen er opp 9,0 % i 1. tertial 2023.

Beskrivelse	1. tertial 2023	Året 2022
Endring urealisert tap/gevinst	Kr -8,7 mill.	Kr -23,6 mill.
Realisert gevinst	Kr 2,2 mill.	Kr -0,7 mill.
Direkte avkastning	Kr 13,1 mill.	Kr 27,9 mill.
Sum	Kr 6,7 mill.	Kr 3,6 mill.

Tabell 8 Sum verdiskapning 1. tertial. Tall i millioner kroner.

Avvik fra finansreglementet

Det er ikke observert avvik fra finansreglementets rammer ved utgangen av 1. tertial 2023.

Kredittrating

S&P Global publiserer to ganger i året en kredittrating av Stavanger kommune. I siste kredittrating som ble publisert 12. mai 2023, framkommer det at kommunen forbedrer kredittratingen fra AA+/A-1+, med stabile utsikter til AA+/A-1+, med positive utsikter. S&P Global framhever blant annet kommunens sterke finansielle og budsjettmessige styring.

Kommunale foretak og selskap

I det følgende gis en kort oppsummering av foretakenes rapport per 1. tertial. I tillegg kommenteres kommunale selskap hvor kommunedirektøren ser behov for å omtale aktuelle forhold.

Stavanger utvikling KF

I *Handlings og økonomiplan 2023-2026* vedtok kommunestyret et årsbudsjett for foretaket med et resultat på kr 47,4 mill. i 2023. I revidert budsjett, behandlet i styremøte 20. januar, er dette nedjustert til kr 20,6 mill. Resultatet foreslås som tidligere avsatt til foretakets egenkapital. Resultatendringen skyldes framskyndet eiendomssalg fra budsjettåret 2023 til 2022. Endringen innebar en forbedring av resultatet i 2022, med tilhørende reduksjon i resultatet for 2023. Dette er også omtalt i foretakets årsrapport for 2022 og dreier seg om salg av eiendom på Jåttå nord og 75 % av salgsinntekt fra tomt på Teknikken. I budsjettet for 2023 innebærer salget en reduksjon av salgsinntekter, med tilhørende reduksjon i varekost knyttet til eiendommene. Hovedlinjer i nytt budsjettforslag framgår av tabell 9.

Beskrivelse	Opprinnelig budsjett	Budsjett 1. tertial
Driftsinntekter	122 700	69 300
Driftskostnader	73 000	46 450
Driftsresultat	49 700	22 850
Netto finansutgifter	2 300	2 300
Ordinært resultat	47 400	20 550

Tabell 9 Budsjett for Stavanger utvikling KF. Tall i tusen kroner.

Av budsjetterte driftsinntekter i revidert budsjett utgjør rundt kr 60 mill. salg av eiendommer og det jobbes aktivt for å nå målsetningen. Avtale om salg av opsjonstomt Siriskjær er inngått og oppgjør vil skje etter at tomten er fradelt i løpet av 2023. Resterende utgjør leieinntekter og salg av tjenester til kommunen og aksjeselskap. Ved utgangen av april er det mottatt 16 % av budsjetterte leieinntekter.

Foretaket har også mottatt henvendelser for to andre eiendommer foretaket eier. Ingen av disse er innarbeidet i salgsbudsjettet for 2023. Grunnet usikkerhet knyttet til salgstidspunkt for disse forventes eventuelle budsjettjusteringer til 2. tertial.

I 2023 har foretaket en vedtatt ramme for brutto investeringsutgifter på kr 235 mill. Foretaket forventer aktivitet i samsvar med budsjett og opprettholder investeringsnivået og tilhørende låneramme på kr 149,5 mill. i 1. tertial. Midlene fordeles i hovedsak til utbygging av overordnet infrastruktur i områdene Jåttåvågen og Atlanteren, eiendomsutvikling ved Lagårdsveien, gjennomføring av trafikkisikkerhetsprosjekt i Hillevåg / Sandvikveien (undergang mm), utvikling av Nytorget og strategiske kjøp.

Stavanger Parkeringsselskap KF

Stavanger Parkeringsselskap KF har i årsbudsjett for 2023 lagt til grunn driftsinntekter på kr 107,3 mill. og driftsutgifter på kr 80,5 mill. I tillegg er det budsjettert med netto finansutgifter på kr 0,8 mill. som gir et årsresultat på kr 26,0 mill.

Året startet sterkt og totalt har det vært 31 % økning i parkeringsinntektene på parkeringshusene sammenlignet med 2022, primært fordi parkeringsbelegget har normalisert seg etter lave nivå ved inngangen til 2022 som følge av koronapandemien. P-Forum hadde høyest økning med 81 %, og som eneste parkeringshus hadde P-Posten et fall på grunn av stengte veier og arbeid i området rundt innkjøringen.

Per 1. tertial 2023 er driftsinntektene på kr 34,5 mill., som er kr 1,3 mill. under budsjett. Driftsutgiftene er på kr 27,7 mill., rundt kr 0,2 mill. over budsjett. Medregnet finansposter er resultatet per 1. tertial på

kr 6,2 mill., rundt kr 1,8 mill. under budsjett. Foretakets vurdering er at avviket primært skyldes sesongsvingninger, og årsprognosen ligger derfor fast som budsjettet og det legges ikke opp til budsjettjusteringer.

Rogaland Parkering AS, Stavanger Parkeringsselskap KF sitt datterselskap, hadde også en god start på året, men resultat per 1. kvartal er likevel noe bak budsjett. Aktiviteten forventes å øke igjen fremover og prognosen for året er derfor et resultat i tråd med budsjett.

Lyse AS

Generalforsamlingen i Lyse AS fastsatte 21. april 2023 et samlet utbytte for regnskapsåret 2022 på kr 1100 mill., hvorav kr 400 mill. i ekstraordinært utbytte som skal konverteres til et ansvarlig lån til Lyse AS. Stavanger kommunes andel av ordinært utbytte er på kr 320,1 mill. Dette er i tråd med budsjettet utbytte i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. Stavanger kommunes andel av ekstraordinært utbytte er på kr 183 mill. Ekstraordinært utbytte overføres til investeringsbudsjettet, for videre utlån til Lyse AS på markedsmessige vilkår.

Det ansvarlige lånet etableres ved at det inngås låneavtale mellom den enkelte kommune og Lyse AS. Når låneavtalen er inngått vil lånet bokføres i investeringsregnskapet. Avdragstiden er i utgangspunktet 10 år, med første forfall i 2024. Det ansvarlige lånet etableres likevel med en høy grad av fleksibilitet. Hver enkelt kommune vil som långiver kunne kreve lånet helt eller delvis innfridd én gang årlig (april). Dette skal skje etter forutgående varsel til Lyse AS. Renten på lånet skal være markedsmessig og det er lagt til grunn 3 måneders NIBOR med tillegg på 2,16 prosentpoeng i margin. I rapporten per 1. tertial 2023 er renteinntektene foreløpig beregnet til kr 7,1 mill.

Det er etablert ansvarlige lån til Lyse AS i flere omganger. Stavanger kommune hadde per 31. desember 2022 ansvarlig lån til Lyse AS på kr 732 mill. I rapporten per 1. tertial 2023 legges det til rette for etablering av et nytt ansvarlig lån på kr 183 mill. i tråd med generalforsamlingens vedtak. I forbindelse med behandlingen av *Handlings- og økonomiplan 2024-2027* kan det vurderes hvorvidt Stavanger kommune skal avstå fra avdrag på lånet, motta ordinære avdrag, eller kreve hele/deler av lånet innfridd i 2024.

Økonomisk status tjenesteområdene

Regnskapet for tjenesteområdene viser per 30. april et samlet merforbruk på kr 32,3 mill. Avviksprognosen er et merforbruk på kr 256,7 mill. ved årets slutt før nye justeringer og tiltak foreslås. Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer på tjenesteområdene tilsvarende kr 173,5 mill., inkludert overføringer mellom drift og investering. Forslagene handler hovedsakelig om at forutsetningene som ble lagt til grunn i *Handlings- og økonomiplan 2023 – 2026* er endret. Dette er særlig knyttet opp til økt lønnsvekst og merutgifter i forbindelse med økt mottak av asylanter og bosetting av flyktninger. Utover dette foreslås budsjettet justert for vedtak fattet av kommunestyret og formannskapet og andre konkrete statlige føringer.

Forventet merforbruk på tjenesteområdene ved utgangen av året er betydelig høyere enn kommunedirektørens forslag til budsjettjusteringer. Dette er særskilt på områder innenfor helse og velferd og oppvekst og utdanning. Det er et uttrykk for at det er utfordringer ved driften av viktige kommunale lovpålagte tjenester. Kommunedirektøren vil følge dette opp frem mot 2. tertialrapport.

Pr tjenesteområde tall pivot

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde Virksomhet		Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik Forbruk 30.04.2023	%	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	-11 610	-10 978	-632	0 %	11 867	-985
By- og samfunnsplanlegging	Byggesak og byantikvar	-1 130	-2 387	1 257	0 %	7 006	0
By- og samfunnsplanlegging	Planavdelinger - Byutvikling	8 947	8 081	866	0 %	40 122	0
By- og samfunnsplanlegging	Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	6 246	5 559	687	0 %	20 832	353
By- og samfunnsplanlegging	Stab samfunnsutvikling	2 949	3 540	-591	0 %	5 609	0
Bymiljø og utbygging	Avløp	-60 205	-55 036	-5 170	0 %	0	0
Bymiljø og utbygging	Eiendom	119 847	118 964	883	0 %	316 248	4 500
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	136 889	141 527	-4 638	0 %	309 882	-34 415
Bymiljø og utbygging	Juridisk	4 371	3 926	445	0 %	11 962	0
Bymiljø og utbygging	Klima og miljø	7 330	-2 462	9 792	-0 %	25 371	-15 000
Bymiljø og utbygging	Renovasjon	-29 958	-32 016	2 058	0 %	0	0
Bymiljø og utbygging	Slam	-523	-1 090	567	0 %	0	0
Bymiljø og utbygging	Stab BMU	1 789	2 458	-669	0 %	13 280	-500
Bymiljø og utbygging	Utbygging	2 588	23 634	-21 046	1 %	5 384	-7 760

Tjenesteområde Virksomhet		Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik Forbruk 30.04.2023	%	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Bymiljø og utbygging	Vann	-43 793	-43 006	-787	0 %	0	0
Helse og velferd	Alders- og sykehjem	328 884	327 994	890	0 %	958 553	-8 600
Helse og velferd	Arbeidstreningssesjonen	7 261	7 579	-318	0 %	17 046	0
Helse og velferd	Bofellesskap	203 324	211 545	-8 222	0 %	602 296	-30 000
Helse og velferd	Boligkontoret	-797	-1 119	322	0 %	23 677	0
Helse og velferd	Dagsenter og avlastning	84 000	80 665	3 335	0 %	241 946	2 400
Helse og velferd	Flyktningtjenesten	44 834	49 935	-5 101	0 %	125 167	-10 500
Helse og velferd	Fysio- og ergoterapitjenesten	32 935	33 741	-806	0 %	81 255	-1 200
Helse og velferd	Helse- og omsorgssenter	32 188	31 693	494	0 %	98 092	-3 000
Helse og velferd	Helse og velferd sentralt	257 386	251 290	6 096	0 %	-149 169	12 000
Helse og velferd	Helse og velferdskontor	110 637	110 153	484	0 %	347 513	-15 000
Helse og velferd	Helsehuset i Stavanger	8 482	9 066	-584	0 %	26 983	0
Helse og velferd	Hjemmebaserte tjenester	167 431	168 644	-1 213	0 %	479 540	-23 000
Helse og velferd	Krisesenteret i Stavanger	2 619	1 502	1 117	0 %	15 020	0
Helse og velferd	Nav	121 404	138 331	-16 928	0 %	399 764	-33 400
Helse og velferd	OBS-teamet	2 172	1 736	436	0 %	5 602	0
Helse og velferd	Rehabiliteringsseksjonen	24 145	23 253	892	0 %	68 683	0
Helse og velferd	Sentrale midler legetjeneste	53 258	51 498	1 760	0 %	145 503	-12 150
Helse og velferd	Stab helse og velferd	20 464	21 775	-1 311	0 %	53 857	-4 400
Helse og velferd	Stavanger legevakt	26 984	28 033	-1 049	0 %	68 440	-5 515
Helse og velferd	Tekniske hjemmetjenester	7 887	6 665	1 222	0 %	22 223	600
Helse og velferd	Vaksinasjon	2 625	3 845	-1 220	0 %	6 228	-2 100
Innbygger- og samfunnskontakt	Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	4 172	5 149	-977	0 %	11 974	-500
Innbygger- og samfunnskontakt	Innbyggerdialog	3 859	3 465	394	0 %	36 079	0
Innbygger- og samfunnskontakt	Kommunikasjon	3 930	4 153	-223	0 %	13 771	0
Innbygger- og samfunnskontakt	Kultur	69 282	69 356	-74	0 %	142 284	-770
Innbygger- og samfunnskontakt	Næring	16 351	16 050	301	0 %	41 982	0
Innbygger- og samfunnskontakt	Politisk sekretariat	4 702	4 307	396	0 %	15 326	0

Tjenesteområde	Virksomhet	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Innbygger- og samfunnskontakt	Smartby	-6 636	-6 679	42	0 %	14 563	0
Innbygger- og samfunnskontakt	Sølvberget	16 175	15 960	215	0 %	63 523	-315
Innovasjon og støttetjenester	Innovasjon og digitalisering	7 956	-3 477	11 433	-0 %	24 657	11 433
Innovasjon og støttetjenester	Innovasjon og støttetjenester sentralt	1 382	642	741	0 %	12 291	741
Innovasjon og støttetjenester	IT	44 987	56 272	-11 285	0 %	129 859	-11 285
Innovasjon og støttetjenester	Regnskap og lønn	19 117	17 738	1 380	0 %	50 618	1 380
Innovasjon og støttetjenester	Stab innovasjon og støttetjenester	27 416	26 030	1 386	0 %	66 299	1 386
Innovasjon og støttetjenester	Stavanger byarkiv	17 242	18 157	-915	0 %	43 953	-915
Kommunedirektør og kommuneadvokat	Kommuneadvokat	2 792	2 798	-6	0 %	7 740	0
Kommunedirektør og kommuneadvokat	Kommunedirektør	1 791	1 730	61	0 %	6 614	0
Oppvekst og utdanning	Barne- og familiesenter	11 133	9 493	1 640	0 %	30 485	0
Oppvekst og utdanning	Barnehage	440 614	439 552	1 062	0 %	1 287 916	-40 000
Oppvekst og utdanning	Barneverntjenesten	100 757	102 516	-1 758	0 %	356 912	-3 400
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	654 628	655 604	-975	0 %	1 858 211	-18 000
Oppvekst og utdanning	Helsestasjon og skolehelsetjenesten	43 541	49 716	-6 175	0 %	117 400	-9 500
Oppvekst og utdanning	Johannes læringscenter	36 472	33 614	2 857	0 %	129 881	0
Oppvekst og utdanning	Pedagogisk-psykologisk tjeneste	29 084	28 947	137	0 %	79 608	-1 000
Oppvekst og utdanning	Stab Oppvekst og utdanning	14 625	15 400	-776	0 %	43 955	-1 300
Oppvekst og utdanning	Stavanger kulturskole	16 333	15 379	954	0 %	49 935	0
Oppvekst og utdanning	Ungdom og fritid	31 706	33 060	-1 354	0 %	74 762	0
Økonomi og organisasjon	Anskaffelser	4 202	4 036	166	0 %	11 426	0
Økonomi og organisasjon	Kvalitet og internkontroll	2 771	3 274	-503	0 %	7 757	0
Økonomi og organisasjon	Organisasjon og forhandling	19 450	12 132	7 318	0 %	54 804	3 000
Økonomi og organisasjon	Økonomi og eierskap	10 752	10 884	-133	0 %	29 047	0

Tjenesteområde Virksomhet		Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Økonomi og organisasjon	Økonomi og organisasjon sentralt	1 072	1 966	-894	0 %	2 965	0
Totalsum		3 333 519	3 365 761	-32 243	101 %	9 222 379	-256 718

Pr tjenesteområde budsjettjustering pivot

Beløp i 1000 kr

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Hillevåg, behov for nye midler i 2023
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, behov for nye midler i 2023
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, nærmiljømidler oppbudsjettering av ubrukte midler fra 2021
By- og samfunnsplanlegging	Beredskap og samfunnsutvikling	Områdeløft Kvernevik, overføring av nærmiljømidler til park og vei
By- og samfunnsplanlegging	Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	Kart og digitale tjenester, kjøp av landmålerutstyr
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, bruksendring i Flørli jf. formannskapet sak 51/23
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, utbedringer av Veritasveien 25 - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, utgifter relatert til leie av boliger til flyktninger fra Ukraina
Bymiljø og utbygging	Eiendom	Eiendom, økte leieinntekter fra lokaler
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, attraktiv høst- og vinterby i Stavanger sentrum
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, ferieåpning i kommunedelenes svømmehaller, jf. formannskapet sak 90/23
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, friområde Kuneset - fra drift til investering
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, gatelys og intensivbelysning fotgjengerfelt - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, områdeløft Hillevåg - fra drift til investering
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, sentrum - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, skjøtsel - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, sykkelstrategi - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, uteområder barnehager - fra investering til drift

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, uteområder skoler - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, utgifter i forbindelse med håndball VM, jf. formannskapet sak 140/21
Bymiljø og utbygging	Idrett og utemiljø	Idrett og utemiljø, økt opparbeidelse av friområder - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Klima og miljø	Klima og miljø, flere klima- og miljøtiltak (finansiert med fondsmidler)
Bymiljø og utbygging	Stab BMU	Stab BMU, finansiering av Lysfestival fra Stavanger 2025
Bymiljø og utbygging	Utbygging	Utbygging, leie av midlertidige lokaler - Mosvannparken dagsenter - fra investering til drift
Bymiljø og utbygging	Utbygging	Utbygging, leie av midlertidige lokaler til Tastaveden skole - fra investering til drift
Helse og velferd	Alders- og sykehjem	Alders- og sykehjem, husassistenter
Helse og velferd	Bofellesskap	Bofellesskap, Gunnar Warebergs gt.
Helse og velferd	Bofellesskap	Bofellesskap, Tjensvoll hageby bofellesskap
Helse og velferd	Flyktningtjenesten	Flyktningtjenesten, oppbemanning økt flyktningmottak jf. formannskapet sak 29/23
Helse og velferd	Helse og velferd sentralt	Helse og velferd sentralt, nye senger – fra investering til drift
Helse og velferd	Helse og velferd sentralt	Helse og velferd sentralt, velferdsteknologi inkontinenssensor - fra investering til drift
Helse og velferd	Hjemmebaserte tjenester	Hjemmebaserte tjenester, prosjekt Kompetanseløftet, tidligere øremerkede midler
Helse og velferd	Krisesenteret i Stavanger	Krisesenteret i Stavanger, overføring av mindreforbruk i 2022
Helse og velferd	Nav	Nav, forlengelse av flyktningveilederstillinger
Helse og velferd	Nav	Nav, økte utgifter til sosialhjelp, utgifter til leie av midlertidig bolig
Helse og velferd	Sentrale midler legetjeneste	Sentrale midler legetjenester, Flyktninghelseteamet
Helse og velferd	Sentrale midler legetjeneste	Sentrale midler legetjenester, Forus legesenter jf. formannskapet sak 157/22
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, beredskapsarbeid flyktningssituasjonen
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, pasientvarsling - fra investering til drift

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, prosjektkoordinator velferdsteknologi - fra investering til drift
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, rådgiverstilling kommunale legetjenester jf. formannskapet sak 157/22
Helse og velferd	Stab helse og velferd	Stab helse og velferd, rådgiverstilling omsorgsbygg - fra investering til drift
Helse og velferd	Stavanger legevakt	Stavanger legevakt, økt godtgjøring for næringsdrivende leger i vakt
Helse og velferd	Tekniske hjemmetjenester	Tekniske hjemmetjenester, kjøp av lastebil - fra drift til investering
Helse og velferd	Vaksinasjon	Vaksinasjon, koronavaksinering
Innbygger- og samfunnskontakt	Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	Stab innbygger- og samfunnskontakt, søknad om støtte til ekstraordinære utgifter Veteranskipet Sandnes
Innbygger- og samfunnskontakt	Kultur	Stavanger 2025, oppbudsjettering av ubrukte midler fra 2022
Innbygger- og samfunnskontakt	Kultur	Stavanger 2025, overføre midler til bymiljø og utbygging til lysfestival
Innbygger- og samfunnskontakt	Sølvberget	Sølvberget, korreksjon øremerkede midler
Innovasjon og støttetjenester	Innovasjon og digitalisering	Digi Rogaland, korreksjon øremerkede midler
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, justering av tilskuddet til private barnehager
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, redusert arbeidsgiveravgift og korrigering tilskuddsgrunnlag private barnehager
Oppvekst og utdanning	Barnehage	Barnehage, styrking kompetansehevende tiltak og rekruttering av pedagoger jf. kommunestyret sak 38/23
Oppvekst og utdanning	Barneverntjenesten	Barnevern, EMbo enslige mindreårige flyktninger
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, gratis kjernetid i SFO for 2.klassinger
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, leie av modulbygg Nylund skole jf. formannskapet sak 164/22
Oppvekst og utdanning	Grunnskole	Grunnskole, skolemat jf. formannskapet sak 62/23
Oppvekst og utdanning	Helsestasjon og skolehelsetjenesten	Helsestasjon og skolehelsetjenesten, helsetjenester til flyktninger
Oppvekst og utdanning	Pedagogisk-psykologisk tjeneste	Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), utgifter

Tjenesteområde	Virksomhet	Tiltak
		tilknyttet nytt fagsystem Visma Flyt
Oppvekst og utdanning	Stab Oppvekst og utdanning	Stab oppvekst og utdanning, prosjektledelse, Vigilo
Økonomi og organisasjon	Organisasjon og forhandling	Organisasjon og forhandling, ombygging av kontorlokaler – fra drift til investering

Totalsum

Innenfor oppvekst og utdanning skyldes forventet merforbruk i all hovedsak økt tilskudd til private barnehager som nå er beregnet til å bli høyere enn lagt til grunn i vedtatt budsjett 2023. Det er også flere barn i barnehagene enn forutsatt. Inntektsbortfallet for 2. klassinger i SFO er hovedårsaken til forventet merforbruk på skoleområdet. Helsestasjon og skolehelsetjenesten har budsjettmessige utfordringer knyttet til forbedrede lønnsvilkår hos de ansatte. Det har vært et behov for å iverksette tiltak for å kunne rekruttere og beholde ansatte. Med bakgrunn i økt mottak av flyktninger forventes det et merforbruk på barnevern som er i ferd med å etablere et nytt bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger.

De største budsjettmessige utfordringene hos helse og velferd er knyttet opp imot driften av bofellesskap, Nav, legetjenester og hjemmebaserte tjenester. Hovedårsakene til forventet merforbruk hos bofellesskapene er økte utgifter på grunn av manglende dagtilbud til brukerne. I tillegg har nyinnflyttede beboere større og mer omfattende hjelpebehov enn de som har flyttet ut. Utgiftene til midlertidig bolig ved Nav-kontorene har vært økende over tid. Dette har ført til et forventet merforbruk på sosialhjelpsutgiftene. Deler av forventet merforbruk på legetjenester er at det ikke ble lagt inn budsjettmidler i HØP 2023 – 2026 til flyktninghelseteamet, da det på det tidspunktet var usikkert om det statlige asylmottaket skulle fortsette inn i 2023. Flyktningtjenesten har måttet oppbemanne ytterligere for å kunne håndtere den økte mengden av flyktninger som skal bosettes.

Hovedårsaken til et forventet merforbruk hos bymiljø og utbygging skyldes i all hovedsak forholdet mellom drift og investering. Det er også et forventet merforbruk med bakgrunn i politiske vedtak. Det forventes et merforbruk hos klima og miljø som knytter seg til vedtak om økt bruk av klima- og miljøfondet. Det forventes et mindreforbruk på eiendom som skyldes økte leieinntekter.

Oppvekst og utdanning

Regnskapet for tjenesteområdet oppvekst og utdanning viser per 30.april et samlet merforbruk på kr 4,38 mill. Avviksprognosen for hele tjenesteområdet er et merforbruk på kr 73,2 mill. ved utgangen av året.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for oppvekst og utdanning

Beløp i 1000 kr

Oppvekst og utdanning	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Barne- og familiesenter	11 133	9 493	1 640	0 %	30 485	0
Barnehage	440 614	439 552	1 062	0 %	1 287 916	-40 000
Barneverntjenesten	100 757	102 516	-1 758	0 %	356 912	-3 400
Grunnskole	654 628	655 604	-975	0 %	1 858 211	-18 000
Helsestasjon og skolehelsetjenesten	43 541	49 716	-6 175	0 %	117 400	-9 500
Johannes læringscenter	36 472	33 614	2 857	0 %	129 881	0
Pedagogisk-psykologisk tjeneste	29 084	28 947	137	0 %	79 608	-1 000

Oppvekst og utdanning Budsjett 30.04.2023 Regnskap 30.04.2023 Avvik 30.04.2023 Forbruk % Årsbudsjett 2023 Avviksprognose 2023						
Stab Oppvekst og utdanning	14 625	15 400	-776	0 %	43 955	-1 300
Stavanger kulturskole	16 333	15 379	954	0 %	49 935	0
Ungdom og fritid	31 706	33 060	-1 354	0 %	74 762	0
	1 378 892	1 383 280	-4 388	100 %	4 029 065	-73 200

Forslag budsjettjusteringer oppvekst og utdanning

Beløp i 1000 kr

Oppvekst og utdanning	Forslag budsjettjusteringer
Barnehage	32 360
Barneverntjenesten	2 700
Grunnskole	17 350
Helsestasjon og skolehelsetjenesten	850
Pedagogisk-psykologisk tjeneste	1 000
Stab Oppvekst og utdanning	1 300
Totalsum	55 560

Barnehage

Regnskapet for barnehage viser per 30. april et mindreforbruk på om lag kr 1,1 mill. Det tilsvarer en forbruksprosent på 99,8 av en ramme på kr 1,29 mrd. Avviksprognosen for barnehageområdet ved årets slutt er et merforbruk på kr 40 mill.

Det er fortsatt nedgang i barnetallene i kommunen. Foreløpige tall fra hovedopptaket for barnehageåret 2023/2024, viser at befolkningsprognosene treffer godt samlet sett. Prognosene er imidlertid ikke like presise når det gjelder fordelingen av antall barn under og over tre år. Økt deltakelse blant de yngste barnene kan særlig være utslagsgivende for barnehagerammen. Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i 2. tertialrapportering, når faktiske barnetall foreligger.

Kommunestyret vedtok, i [sak 38/23 økt bemanning i barnehagene i Stavanger](#), at kr 20 mill. skal brukes til å styrke bemanningen i de minste kommunale barnehagene, ut fra antall treårsheter. I tillegg ble det vedtatt at kr 0,9 mill. skal gå til kompetansetiltak og kr 2 mill. skal brukes til å rekruttere og utdanne flere barnehagelærere, i både kommunale og private barnehager. Dette var en styrking i forhold til vedtatt *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*.

Kommunen yter tilskudd til driften av alle godkjente barnehager i kommunen. Finansieringen av de private barnehagene skal være likeverdig med de kommunale. Tilskuddssatsen justeres årlig med bakgrunn i regnskapene for de kommunale barnehagene to år tilbake i tid, korrigert for lønns- og prisvekst. I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*, ble det lagt til grunn en årlig merutgift på kr 14,0 mill. knyttet til tilskuddsutbetalingene til de private barnehagene. Økningen i tilskuddssatsene viste seg imidlertid å være høyere. Dette skyldes hovedsakelig effekt av koronautgifter samt høyere lønns- og prisvekst (kommunal deflator) enn det som først ble antatt. Foruten korrigering av tilskuddsgrunnlaget for redusert arbeidsgiveravgift under koronapandemien på kr 3,5 mill. foreslår kommunedirektøren å styrke barnehagerammen med kr 26,0 mill. til dette formål.

Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer på til sammen kr 32,4 mill. for barnehageområdet. Dette er hovedsakelig knyttet til ordinær justering av tilskuddet til private barnehager.

Grunnskole

Regnskapet for grunnskole per 1. tertial viser et merforbruk på kr 1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 100,2. Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et merforbruk på om lag kr 18 mill.

Stavanger kommune har siden skoleåret 2020/21 hatt gratis SFO for 1 klassinger. I statsbudsjettet for 2023 ble det vedtatt gratis kjernetid i SFO (12 t/uke) for alle 2. klassinger fra og med skoleåret 2023/24. I Stavanger kommune tilsvarer dette gratis 60 % plass for 2. klassinger. Dette vil gi en reduksjon i foreldrebetalingen fra høsten 2023. Delårseffekten av inntektsreduksjonen i SFO estimeres til kr 13 mill. Budsjettet 2023 til grunnskole ble ikke justert i forhold til dette.

Krigen i Ukraina har medført en økt flyktningstrøm til Stavanger kommune. Dette har blant annet medført at Johannes Læringssenter har hatt behov for flere lokaler. Buøy skole har stilt ledige lokaler til disposisjon til voksenopplæring. Dette har medført et behov for oppdekking av voksentettheten utendørs for Buøy skole. Det er ellers usikkerhet knyttet til hvordan den økte bosettingen av flyktninger vil påvirke grunnskoleområdet i 2023 og kommunedirektøren vil følge dette frem mot 2. tertial.

Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer på til sammen kr 17,35 mill. for grunnskoleområdet i 1. tertial. Dette er i hovedsak tilknyttet inntektsbortfallet for 2. klassinger i SFO.

Johannes læringssenter

Regnskapet for Johannes læringssenter viser per 30. april et mindreforbruk på kr 2,9 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 92,2.

Budsjettet til Johannes læringssenter ble styrket med kr 25 mill. i *Handlings og økonomiplanen 2023 – 2026*. Dette for å gi Johannes læringssenter handlingsrom i 2023 til å kunne gi et undervisningstilbud til flyktningene som ble bosatt i 2022 og nye bosettinger i 2023. Det gis et undervisningstilbud i innføringsskolen, voksenopplæring og et barnehagetilbud.

Veilederkorps skole er et viktig systemtiltak for kompetanseheving og kapasitetsbygging på minoritetsfeltet i stavangerskolen. Korpset tilbyr hjelp med tilrettelegging i skolene. På grunn av den store økningen i flyktninger er det behov for å øke ressursene i veilederkorpset med ett årsverk. Denne styrkingen sees i sammenheng med tildelt ramme.

I tillegg ble det overført kr 5,1 mill. statlige tildelte midler fra 2022 til 2023 for å kunne gi norskopplæring til flyktninger fra Ukraina. Med utgangspunkt i regnskapet per 30. april er det mye som tilsier at dette vil være tilstrekkelig.

Da lokalene ved Johannes læringssenter ikke er store nok til det økte volumet som mottar undervisningstjenester har læringssenteret tatt i bruk tilgjengelige lokaler hos Buøy skole. Utgiftene tilknyttet dette vil bli sett i sammenheng med tildelt ramme til Johannes læringssenter/skolerammen.

Regjeringens foreslår i *Revidert nasjonalt budsjett 2023* at norskopplæringen skal kunne utvides med seks måneder for fordrevne fra Ukraina med utdanning på videregående nivå eller høyere, slik at de til sammen kan få inntil 18 måneder norskopplæring. Fordrevne fra Ukraina med lavere utdanning skal til sammen kunne få tre år norskopplæring. Tiltaket følges opp med økt statlig bevilgning.

Det er også gitt signaler om at det kan komme en ny anmodning fra IMDi om ytterligere økt bosetting av flyktninger i Stavanger.

Disse forholdene vil påvirke utviklingen av både utgifts- og inntektssiden for Johannes læringscenter, og gjør det utfordrende å på dette tidspunktet å tallfeste fremtidig utvikling. Kommunedirektøren vil følge utviklingen frem mot 2. tertialrapportering.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Regnskapet per 1.tertial viser et mindreforbruk på kr 0,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 99,8. Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et merforbruk på kr 1 mill.

PPT har hatt flere ubesatte stillinger og langtidsfravær som ikke er blitt erstattet på grunn av rekrutteringsutfordringer. Dette har forbedret resultatet og medført at det ikke er vesentlige avvik for PPT per 1.tertial. Det forventes at ubesatte stillinger etter hvert vil bli bemannet. Dette vil øke lønnsutgiftene utover året. Kommunedirektøren vil følge denne utviklingen inn mot 2. tertial.

Våren 2022 ble det nye digitale fagsystemet Visma Flyt tatt i bruk av PPT. Det forventes årlig lisensutgifter på kr 1 mill. tilknyttet Visma Flyt. Ved en inkurie ble ikke dette lagt til som et tiltak i *Handlings-og økonomiplan 2023-2026*. Kommunedirektøren foreslår derfor å styrke PPT med kr 1 mill. i tertial per 30. april.

Barnevernstjenesten

Regnskapet for barnevernstjenesten per 1. tertial viser et merforbruk på kr 1,75 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 101,7.

Administrasjon til barnevernet viser et merforbruk på kr 2,4 mill. Dette skyldes merutgifter til lønn og drift av barnevernsvakten. Det vil mest sannsynlig være mulig å finne inndekning for dette innenfor eksisterende ramme gjennom året, slik at det ikke vil være vesentlige avvik på den administrative delen av barnevernstjenesten ved årets slutt.

De totale klientutgiftene er relativt stabile, men noe redusert sammenlignet med i fjor. Institusjonsutgiftene viser en synkende trend fra 2022 og inn i 2023.

Med bakgrunn i formannskapets vedtak i [sak 29/2023 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023](#) om bosetting av 11 enslige mindreårige flyktninger skal barnevernet opprette og bemanne et nytt bofelleskap med plass til 5 barn i 2023. Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettrammen til barnevernstjenesten med kr 2,7 mill., som er halvårseffekt, finansiert av statlig integreringstilskudd.

Det er alltid stor usikkerhet knyttet til utviklingen av klientutgiftene i barnevernet. Hvis utgiftsnivået for de fire første månedene holder seg stabilt gjennom resten av året, vil det være et merforbruk på kr 3,4 mill. ved utgangen av året. Dette er i hovedsak knyttet opp mot opprettelse av nytt bofelleskap og et overtreddesgebyr.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Regnskapet for helsestasjon og skolehelsetjenesten per 1. tertial viser et merforbruk på kr 6,1 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 114,2.

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har et merforbruk som skyldes forbedrede lønnsvilkår og behovet for å rekruttere og beholde ansatte. Hovedsakelig består merforbruket på lønn av lokale tillegg til helsesykepleiere med 16 års erfaring. I tillegg har flere helsesykepleiere fullført en mastergrad, og ansatte med tilleggstudanning har mottatt kompetansetillegg.

I tillegg til lønnsrelaterte utgiftene, er det vakante stillinger gjennom flere år, som nå er besatt. Disse stillingene er heller ikke budsjettmessig justert for lønnsvekst. Videre medfører forbedrede lønnsvilkår for psykologstillinger kr 3 mill. i merforbruk.

Kommunedirektøren foreslår ingen budsjettjustering knyttet til lønn, men følger utviklingen til 2. tertial.

Helsestasjonstjenesten bidrar i samarbeid med flyktninghelseteamet, med helsetjenester til barn som bor i asylmottak og som bosettes i Stavanger kommune. Da det var usikkert om asylmottaket skulle fortsette inn i 2023 ble hverken flyktninghelseteamet eller denne tjenesten fra helsestasjon og skolehelsetjenesten budsjettert i *Handlings- og økonomiplan 2023 – 2026*. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke budsjettrammen med kr 0,85 mill., finansiert av statlig integreringstilskudd.

Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et merforbruk på kr 9,5 mill.

Barne- og familiesenteret

Regnskapet for barne- og familiesenteret viser per 1. tertial et mindreforbruk på kr 1,64 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 85,3.

Mindreforbruket skyldes i hovedsak sparte lønnsutgifter som følge av at alle ansatte ikke er på plass. Mindreforbruket vil bli utlignet når virksomheten flytter inn i nye lokaler til høsten, da utgiftene for disse lokalene vil være høyere enn det som er budsjettert.

Det forventes dermed ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Stab oppvekst og utdanning

Regnskapet for stab viser per 1. tertial et merforbruk på kr 0,65 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 104,4.

I løpet av 2023 vil alle barnehager, skoler og SFO ha tatt i bruk nytt fagsystem, Vigilo. Dette medfører ekstraordinære utgifter for inneværende budsjettår i størrelsesorden kr 1,3 mill. som følge av ulike systemtilpasninger, omfattende opplæringstiltak av alle ansatte i skoler, barnehager, SFO og ekstern prosjektledelse. Kommunedirektøren foreslår å øke driftsbudsjettet tilsvarende.

Avviksprognosen ved utgangen av året tilsier et merforbruk på kr 1,3 mill.

Helse og velferd

Regnskapet for tjenesteområdet helse og velferd viser per 30. april et samlet merforbruk på kr 19,7 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 101,3. Avviksprognose for tjenesteområdet er et merforbruk på kr 133,9 mill. ved årets slutt. Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer for helse og velferd tilsvarende kr 73,5 mill., se kapittel *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*.

Per 30. april er det gjennomført en analyse av utgiftsvekst på utvalgte driftsposter. Dette innebærer utgifter på arbeidsklær, bleier, medisiner, papir, porto, rengjøringsmidler og lignende. Sammenlignet med samme periode i 2022 har disse utgiftene økt med 3 %. Sammenlignet med samme periode i 2019, før pandemien, har utgiftene økt med 27 %. Kommunedirektøren følger utviklingen mot 2. tertial.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for helse og velferd

Beløp i 1000 kr

Helse og velferd	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Alders- og sykehjem	328 884	327 994	890	0 %	958 553	-8 600
Arbeidstreningssesjonen	7 261	7 579	-318	0 %	17 046	0
Bofellesskap	203 324	211 545	-8 222	0 %	602 296	-30 000
Boligkontoret	-797	-1 119	322	0 %	23 677	0
Dagsenter og avlastning	84 000	80 665	3 335	0 %	241 946	2 400
Flyktningtjenesten	44 834	49 935	-5 101	0 %	125 167	-10 500
Fysio- og ergoterapitjenesten	32 935	33 741	-806	0 %	81 255	-1 200
Helse- og omsorgssenter	32 188	31 693	494	0 %	98 092	-3 000
Helse og velferd sentralt	257 386	251 290	6 096	0 %	-149 169	12 000
Helse og velferdskontor	110 637	110 153	484	0 %	347 513	-15 000
Helsehuset i Stavanger	8 482	9 066	-584	0 %	26 983	0
Hjemmebaserte tjenester	167 431	168 644	-1 213	0 %	479 540	-23 000
Krisesenteret i Stavanger	2 619	1 502	1 117	0 %	15 020	0
Nav	121 404	138 331	-16 928	0 %	399 764	-33 400
OBS-teamet	2 172	1 736	436	0 %	5 602	0
Rehabiliteringsseksjonen	24 145	23 253	892	0 %	68 683	0
Sentrale midler legetjeneste	53 258	51 498	1 760	0 %	145 503	-12 150
Stab helse og velferd	20 464	21 775	-1 311	0 %	53 857	-4 400
Stavanger legevakt	26 984	28 033	-1 049	0 %	68 440	-5 515
Tekniske hjemmetjenester	7 887	6 665	1 222	0 %	22 223	600
Vaksinasjon	2 625	3 845	-1 220	0 %	6 228	-2 100
	1 538 122	1 557 823	-19 701	101 %	3 638 219	-133 865

Forslag budsjettjusteringer helse og velferd

Beløp i 1000 kr

Helse og velferd	Forslag budsjettjusteringer
Alders- og sykehjem	8 600
Bofellesskap	1 400
Flyktningtjenesten	10 500
Helse og velferd sentralt	3 520
Hjemmebaserte tjenester	152
Krisesenteret i Stavanger	174
Nav	33 400
Sentrale midler legetjeneste	9 550

Helse og velferd	Forslag budsjettjusteringer
Stab helse og velferd	3 165
Stavanger legevakt	1 963
Tekniske hjemmetjenester	-400
Vaksinasjon	1 485
Totalsum	73 509

Stab helse og velferd

Regnskapet for stab helse og velferd viser per 30. april et merforbruk på kr 1,3 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 106,4. Avviksprognosen ved årets slutt er merforbruk på kr 4,4 mill.

Avviksprognosen omfatter utgifter til mottak av flyktninger, velferdsteknologi drift, plan for omsorgsbygg, ny stilling for å følge opp kommunale legekantor og noe ordinær drift. Kommunedirektøren foreslår å justere budsjettet med kr 3,2 mill.

Helse og velferd sentralt

Regnskapet for helse og velferd sentralt viser per 30. april et mindreforbruk på kr 6,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 97,6. Avviksprognosen ved årets slutt er mindreforbruk på kr 12 mill.

Mindreforbruket per april skyldes noe ulike prosjekter som har mottatt midler, men har en senere oppstart eller skal fordeles til andre virksomheter. Mottatte midler forventes brukt opp i løpet av året eller overført til neste år. Avviksprognosen ved årets slutt skyldes i all hovedsak estimert merinntekt på kr 10 mill. i refusjon for ressurskrevende tjenester. Avviksprognosen er usikker så tidlig på året, så kommunedirektøren avventer å foreslå budsjettmessige justeringer tilknyttet dette til 2. tertialrapportering.

Vaksinasjon

Regnskapet for vaksinasjon viser per 30. april et merforbruk på kr 1,2 mill. En feilføring i regnskapet gir lavere avvik, og reelt merforbruk er kr 1,5 mill. som tilsvarer utgiftene påløpt per april. Avviksprognosen ved årets slutt er merforbruk på kr 2,1 mill.

Vaksinasjon pågår i Bekkefaret frem til 2. mai og flytter deretter driften til smittevern og vaksinasjonstjenesten i Torgveien. Ett årsverk sykepleier følger med videre. Det er lagt opp til drift til over sommeren i påvente av nye føringer fra FHI. Ved fortsatt drift etter sommeren vil forventet merforbruk øke.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet for denne driften på til sammen kr 1,5 mill. for å dekke påløpte utgifter per april.

Dagsenter og avlastning

Regnskapet for dagsenter og avlastning viser per 30. april et mindreforbruk på kr 3,3 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 96,0. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 2,4 mill. Det er usikkerhet knyttet til avviksprognosen.

Seksjon avlastning og seksjon bolig har stadig endringer i brukergruppen og ressursbehovet, men løser dette innenfor virksomhetens ramme. Det forventede mindreforbruket ved årets slutt ligger i hovedsak hos seksjon dagtilbud som i starten av året har hatt vakante stillinger og noen ledige plasser. Det er fra høsten 28 nye søkere til dagtilbud, hvorav 17 av søkerne er hjemmeboende og har krav på plass. For å kunne gi et dagtilbud til de 17 hjemmeboende søkerne (innenfor den fysiske og økonomiske rammen), må 7 brukere av tjenesten som bor i bofellesskap avslutte sitt dagtilbud. Dagtilbud kan ikke øke tilbudet utover de planlagte plassene uten at det får en økonomisk konsekvens i 2024.

Tekniske hjemmetjenester

Regnskapet for tekniske hjemmetjenester viser per 30. april et mindreforbruk på kr 1,2 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 84,5. Avviksprognosen for virksomheten er mindreforbruk på kr 0,6 mill. ved årets slutt.

Virksomhetens mindreforbruk er forventet å gå noe ned mot årets slutt. Det har vært en prisøkning på månedlig utgift til medisindispensere, økt utgift til drift av trygghetsalarmer og forsinkelser i levering av nye trygghetsalarmer. Kommunedirektøren foreslår å overføre kr 0,4 mill. fra drift til investering for kjøp av ny lastebil.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Regnskapet for fysio- og ergoterapitjenesten viser per 30. april et merforbruk på kr 0,81 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 102,4. Avviksprognosen for virksomheten er merforbruk på kr 1,2 mill. ved årets slutt.

Hovedårsaken til merforbruk er knyttet til lønn. Virksomheten har blant annet vikariater som strekker seg lenger enn fraværet til faste ansatte. Dette har ført til noe overlapping, men vært nødvendig for å få tak i kvalifisert personell. Virksomheten jobber fortløpende med å tilpasse driften til de økonomiske rammene, men tiltakene vil ikke gi full effekt før i 2024. I henhold til vedtak i [sak 26/2023 Styrking av fysio- og ergoterapitilbudet 2023](#) i utvalg for helse og velferd, så er virksomheten godt i gang med utlysninger og tilsettinger.

Bofellesskap

Regnskapet for bofellesskapene viser per 30. april et merforbruk på kr 8,2 mill., og en forbruksprosent på 104, av en budsjettramme på kr 602,3 mill.

Merforbruket skyldes i stor grad ordinær drift i boliger i boia nord og sør der brukere ikke lenger har dagtilbud. Merforbruket skyldes også nyinnflyttede beboere med større og mer omfattende hjelpebehov enn de som flyttet ut. Disse forholdene gir en reell volumøkning i behov for personal hos virksomhetene.

Avviksprognosen ved årsslutt for bofellesskap er anslått til kr 30 mill. i merforbruk. Kartlegging av alle bofellesskapene og av beboere, med søkelys på reelle utgifter knyttet til merforbruket, og gjennomgang av turnus i noen bofellesskap fortsetter videre dette året. Den økonomiske effekten på dette er usikkert på nåværende tidspunkt. Kommunedirektøren vil følge utviklingen frem mot 2. tertialrapport.

Nye bofellesskap på Tjensvoll hageby og Gunnar Warebergsgt. i boia nord er planlagt ferdigstillelse og innflytting januar 2024, og det vil påløpe lønnsutgifter i 2023 fra juni tilsvarende kr 1,4 mill. Det ligger ikke budsjettmidler til dette i rammen til bofellesskap. Kommunedirektøren foreslår derfor å styrke rammen til bofellesskap med kr 1,4 mill.

Stavanger legevakt

Regnskapet for Stavanger legevakt viser per 30. april et merforbruk på kr 1,05 mill., og en forbruksprosent på 103,9 av en budsjettramme på kr 68,44 mill. Avviket skyldes i stor grad rekrutteringsutfordringer blant legene og vikar innleie for fraværende leger pga. sykdom og permisjoner.

Avviksprognosen for tjenesteområdet er et samlet merforbruk på netto kr 5,52 mill. ved årets slutt som skyldes blant annet de nevnte forholdene. I tillegg er det, i samsvar med SFS 2305, økt avlønning for næringsdrivende leger for å kompensere for svakt næringsgrunnlag på enkelte vakter. Avviksprognosen skyldes også en bemanningsøkning som ble gjennomført i pandemiårene, men fremstår nødvendig for videre drift. I tillegg er det økte utgifter til administrasjon ved Stavanger legevakt og utgifter til ny Uninterruptible power supply (UPS).

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettrammen med netto kr 1,96 mill. for å dekke utgifter knyttet til økt avlønning for næringsdrivende leger. Kommunedirektøren vil følge utviklingen frem mot 2. tertialrapport på øvrige forventede utgifter beskrevet ovenfor.

Sentrale midler legetjenester

Regnskapet for sentrale midler legetjeneste viser per 30. april et mindreforbruk på kr 1,76 mill., og en forbruksprosent på 96,7 av en budsjettramme på kr 151,6 mill.

Avviksprognosen for tjenesteområdet er et samlet merforbruk på kr 12,2 mill. ved årets slutt. som hovedsakelig skyldes videre drift av flyktninghelseteamet, sykehjemsleger og oppstart av Forus legesenter jf. [formannskap sak 157/22 Muligheter rundt fastlegetilbud på Forus](#).

Avviksprognosen ved årets slutt til sykehjemsleger er beregnet til å bli et merforbruk på kr 2,6 mill. Årsaken til dette er en høyere utbetaling til de ideelle sykehjem utfra økt gjennomsnittslønn for sykehjemsleger som er kommunalt ansatt i sykehjem. Det har i tillegg vært noe økte ressurser for å

ivareta faglig forsvarlige legetjenester på enkelte sykehjem. Kommunedirektøren vil følge utviklingen frem til 2. tertialrapport.

Sykehjemslegevakten er en særavtale med egen godtgjøring. Legene ved sykehjemslegevakt lønnes etter egen særavtale som ikke en del av det ordinære lønnsoppgjøret i kommunen. Virksomheten er budsjettjustert helårseffekten for 2022, men ikke for tidligere år. Kommunedirektøren vil følge utviklingen frem mot 2. tertialrapport.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjetttrammen på til sammen kr 9,55 mill. til drift av flykntinghelseteamet og oppstart av Forus legesenter.

Flykntingstjenesten

Regnskapet for flykntingstjenesten viser per 30. april et merforbruk på kr 5,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 111,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 10,5 mill., og gjelder oppbemanning for å håndtere flykntings situasjonen.

Selve driften av flykntingstjenesten viser per april et merforbruk på kr 2,5 mill. Budsjettforutsetningene for 2023 la til grunn en lavere bosetting enn det formannskapet vedtok i [sak 29/23 Anmodning om bosetting av flykntinger 2023](#), etter anmodning fra IMDi. Budsjettet ble i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* styrket med kr 14 mill. Virksomheten har så langt i år gjennomført en ytterligere oppbemanning for å kunne håndtere et økt antall personer som både skal bosettes, følges opp og motta introduksjonsprogram. Budsjettbehov for denne oppbemanningen utgjør kr 10,5 mill. Det er gitt signaler om at det kan komme en ny anmodning fra IMDi om ytterligere økt bosetting av flykntinger. Dette vil påvirke både bemanningsbehovet og kapasitet i eksisterende lokaler.

Per april er det utbetalt kr 2,5 mill. mer i introduksjonsstønaden enn budsjettet. I *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* ble budsjettet styrket med kr 28 mill. Det er svært usikkert hvordan utgiftene til introduksjonsstønaden vil utvikle seg. Deler av forventede tildelte integreringstilskudd avsettes derfor sentralt for å kunne tildeles ut til denne virksomheten etter behov i 2023. Se nærmere omtale i kapittel *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*. Kommunedirektøren følger utviklingen frem mot 2. tertialrapportering.

Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer på til sammen kr 10,5 mill. for flykntingstjenesten, finansiert av økt integreringstilskudd.

Nav-området

Regnskapet for Nav-området viser per 30. april et merforbruk på kr 16,9 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 113,9. Området består av klientutgifter samt drift av Nav-kontorene. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 33,4 mill.

Hovedårsaken til merforbruket per 1. tertial er utbetaling av økonomisk sosialhjelp som er kr 16 mill. høyere enn budsjettet. Utgifter til leie av midlertidig bolig er hovedårsaken til merforbruket, og utgjør per april kr 11 mill. mer enn det som et budsjettet til formålet. Mangel på boliger og utfordringer med å finne bolig til blant annet personer med lav boevne er hovedårsakene til høye utgifter. Det har vært en

økning i både brukere og utgifter de siste årene. Med samme utvikling så langt i år kan utbetalingene øke til kr 43 mill. Kommunedirektøren foreslår å øke budsjettet med kr 32 mill.

Mottak og bosetting av flyktninger samt høyere utbetalinger til hver enkelt sosialhjelpsmottaker pga. blant annet høye boutgifter er også en viktig årsak til økningen i utbetaling av sosialhjelp. Antall mottakere av sosialhjelp er 18,7 prosent høyere ved utgangen av april sammenlignet med samme periode i 2022. Det er økning i langtidsmottakere med sosialhjelp som hovedinntekt og langtidsmottakere med forsørgeransvar. Utviklingen følges frem mot 2. tertialrapportering. Se mer informasjon i kapittel 3.6.

Øvrig merutbetaling av økonomisk sosialhjelp gjelder flyktningssituasjonen. Per april er det utbetalt kr 4 mill. mer til flyktninger enn budsjettet. Det ble i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* lagt inn en styrking på kr 30 mill. Formannskapet vedtok i [sak 29/23 Anmodning om bosetting av flyktninger 2023](#) å bosette 770 flyktninger etter anmodning fra IMDi. Antallet er høyere enn forutsatt i årets budsjett, og det forventes at utbetalingene vil øke utover året. Samtidig forventes det en økning fra juli når flere som startet i introduksjonsprogrammet i fjor, avslutter programmet til sommeren og høsten. Det er også gitt signaler om at det kan komme en ny anmodning fra IMDi om ytterligere økt bosetting av flyktninger. Prognose for området er svært usikker, se nærmere omtale i kapittel *Økonomisk status, flyktningssituasjonen*. Kommunedirektøren følger utviklingen frem til 2. tertialrapportering. Det forventes at økt integreringstilskudd, som foreslås budsjettet sentralt, vil finansiere forventet økning i utbetalinger.

Kommunedirektøren foreslår budsjettjusteringer på til sammen kr 33,4 mill. for Nav-området for å dekke økte utgifter til sosialhjelp samt forlengelse av flyktningeveilederstillingene ved Nav-kontorene.

Krisesenteret i Stavanger

Regnskapet for krisesenteret i Stavanger viser per 30. april et mindreforbruk på kr 1,1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på kr 57,3. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Stavanger kommune er vertskommune for krisesenteret. Fra avtalen skal et mer-/mindreforbruk gjøres opp med samarbeidskommunene. I 2022 hadde virksomheten et mindreforbruk, og kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med kr 0,174 mill. for å kunne refundere overskytende mindreforbruk.

Rehabiliteringsseksjonen

Regnskapet for rehabiliteringsseksjonen viser per 30. april et mindreforbruk på kr 0,9 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 96,3. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Virksomheten er i en omorganiseringsprosess. Fra 1. mai overføres boligavdelingen til bo- og aktivitet psykisk helse, og per 1. september skal miljøavdelingen overføres til ny virksomhet. Ny virksomhet etableres for å samle ambulante oppfølgingstjenester for mennesker med rus- og psykiske lidelser. Dette er i tråd med planene i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*.

Alders- og sykehjem

Regnskapet for sykehjem viser per 30. april et mindreforbruk på kr 0,9 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 99,7.

Avviksprognosen ved årsslutt er et merforbruk på kr 8,6 mill., som følge av raskere ansettelse av husassistenter enn forutsatt.

I *Handlings- og økonomiplanen 2023-2026, sak 114/2022, tekstvedtak*, ble det vedtatt å årlig avsette kr 38 mill. til husassistenter på alders- og sykehjem, med en delårseffekt i 2023 på kr 21 mill. I [protokollen til vedtaket i Handlings- og økonomiplanen 2023-2026](#) kommer det frem at «dersom det likevel er mulig å trappe opp full dekning i løpet av 2023, bes det om en oppjustering i tertiærbehandlingen av handlings- og økonomiplanen.» Saken ble videre behandlet i utvalg for helse og velferd den 14.03.2023, [sak 24/2023 Husassistenter i sykehjem - innføring av ordningen](#).

Foruten dette forhold forventes det med utgangspunkt i regnskapet per 30. april ingen vesentlige avvik ved utgangen av året for alders- og sykehjem samlet. Det er likevel usikkerhet knyttet til effekten av den høye prisveksten, spesielt med tanke på matvarer og medisiner. Forbruket av variable ekstraressurser har vært noe lavere enn avsatt i budsjettet.

Som følge av raskere ansettelse av husassistenter enn forutsetningene for budsjettvedtaket, foreslår kommunedirektøren å øke budsjettet med kr 8,6 mill. for å dekke kommende lønnsutgifter i 2023 til dette formål.

Hjemmebaserte tjenester

Regnskapet for hjemmebaserte tjenester viser per 30. april et merforbruk på kr 1,2 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 100,7. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 23 mill.

Hjemmebaserte tjenester skal begynne å kartlegge endringen i administrativ tid. I dette inngår blant annet kjøring, loggføring og kjøp av medisiner. Dette er en del av arbeidet med å kartlegge kostnadsveksten.

Hjemmebaserte tjenester har i perioden 2020-2022 fått større styrkninger i tertiærene. Store deler av disse har vært knyttet til korona utgifter. Disse styrkningene har ikke blitt tatt med i *Handlings- og økonomiplanene*. Store deler av avviket har derfor vært med i mange år og er ikke nye utgifter.

Kommunedirektøren foreslår at hjemmebaserte tjenester styrkes kr 0,15 mill. til prosjektet Kompetanseløftet.

Helse- og omsorgssenter

Regnskapet for helse- og omsorgssenter viser per 30. april et mindreforbruk på kr 0,5 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 98,53. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 3 mill.

Årsaken til avviksprognosen er sammensatt. Omstilling etter sammenslåing har tatt noe lengre tid enn forventet. Det er en reduksjon i langtidssykefraværet som fører til reduserte refusjoner. Virksomheten har ikke klart den samme reduksjonen i lønnsutgifter til langtidsvikariater eller faste ansatte som skal dekke opp ved fravær. Videre er det en økning i antall brukere på den hjemmebaserte tjeneste delen av helse- og omsorgssentrene.

Helse- og velferdskontor

Regnskapet for helse- og velferdskontorene viser per 30. april et mindreforbruk på kr 0,5 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,6. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 15 mill.

Kjøp av heldøgntjenester og kjøp av privat brukerstyrt personlig assistent (BPA) ble i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* styrket med totalt kr 24 mill. BPA hadde en økning i brukere på 6 % etter *Handlings- og økonomiplan 2023- 2026* ble lagt frem i 2022. Dette gjør at helse- og velferdskontorene fortsatt har et avvik på BPA.

Avviksprognosen er usikker, fordi antall brukere og behov for tjenester varierer i løpet av året. Utviklingen følges nøye fram til neste tertial.

By- og samfunnsplanlegging

Regnskapet for tjenestemrådet by- og samfunnsplanlegging viser et mindreforbruk på kr 1,6 mill. Dette skyldes i all hovedsak merinntekter på byggesaksbehandling.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for by- og samfunnsplanlegging

Beløp i 1000 kr

By- og samfunnsplanlegging	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprgnose 2023
Beredskap og samfunnsutvikling	-11 610	-10 978	-632	0 %	11 867	-985
Byggesak og byantikvar	-1 130	-2 387	1 257	0 %	7 006	0
Planavdelinger - Byutvikling	8 947	8 081	866	0 %	40 122	0
Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	6 246	5 559	687	0 %	20 832	353
Stab samfunnsutvikling	2 949	3 540	-591	0 %	5 609	0
	5 402	3 816	1 587	71 %	85 436	-632

Forslag budsjettjusteringer by- og samfunnsplanlegging

Beløp i 1000 kr

By- og samfunnsplanlegging	Forslag budsjettjusteringer
Beredskap og samfunnsutvikling	985
Planavdelinger - Kart og digitale tjenester	-353
Totalsum	632

Stab by- og samfunnsplanlegging

Regnskapet for tjenesteområdet stab innbygger- og samfunnskontakt per 30. april viser et merforbruk på kr 0,6 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 118,1. Merforbruket på prosjektet *Taksering eiendomsskatt* må ses i sammenheng med mindreforbruket på kart og digitale tjenester. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året.

Byggesak og byantikvar

Regnskapet for byggesak og byantikvar per 30. april viser merinntekter på kr 1 mill. Byggesak drives etter selvkostprinsippet. Driftsoverskudd avsettes til fond og er en buffer mot naturlige variasjoner i aktiviteten i samfunnet.

Beredskap og samfunnsutvikling

Regnskapet for beredskap og samfunnsutvikling per 30. april viser et mindreforbruk på kr 0,6 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 94,6. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 0,99 mill.

Områdeløft Hillevåg videreføres til og med 2026 i henhold til *Handlings-og økonomiplan 2023-2026*. Av rammen gjensto ubrukte midler ved årets slutt i 2022 på kr 0,57 mill. Tiltaket er forsinket og det søkes om midler for bruk i 2023.

For å sikre kontinuiteten i arbeidet med områdeløft Kvernevik videreføres kommunens egensatsing til 2026 i henhold til *Handlings-og økonomiplan 2023-2026*. Av rammen gjensto ubrukte midler ved årets slutt i 2022 på kr 1,3 mill. På grunn av forsinkelser med igangsetting av temaplan og tiltak søkes det om nye midler for 2023.

I forbindelse med *Handlings-og økonomiplan 2023-2026* ble det vedtatt oppstart av et prøveprosjekt med økt innbyggerinvolvering i Madla og Kvernevik kommunedel med kr 0,5 mill. hvert år fra 2021-2023. Prosjektet har tatt lang tid å realisere, og det søkes om at utbrukte midler fra 2021 på kr 0,5 mill. innarbeides i 1. tertial 2023 til gjennomføring av nærdemokratiprojektet.

Kart og digitale tjenester

Regnskapet på kart og digitale tjenester per 30. april viser et mindreforbruk på kr 0,7 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 89,0. Mindreforbruket må ses i sammenheng med merforbruket under stab på prosjektet *Taksering eiendomsskatt*. Det foreslås å flytte kr 0,353 mill. fra drift til investering ved kjøp av landmålerutstyr. Avviksprognosen ved årets slutt er balanse.

Bymiljø og utbygging

Regnskapet for bymiljø og utbygging viser per 30. april et merforbruk på kr 18,6 mill. Avviksprognosen for tjenesteområde er et samlet merforbruk på kr 53,2 ved årets slutt.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for bymiljø og utbygging

Beløp i 1000 kr

Bymiljø og utbygging Budsjett 30.04.2023 Regnskap 30.04.2023 Avvik 30.04.2023 Forbruk % Årsbudsjett 2023 Avviksprognose 2023						
Avløp	-60 205	-55 036	-5 170	0 %	0	0
Eiendom	119 847	118 964	883	0 %	316 248	4 500
Idrett og utemiljø	136 889	141 527	-4 638	0 %	309 882	-34 415
Juridisk	4 371	3 926	445	0 %	11 962	0
Klima og miljø	7 330	-2 462	9 792	-0 %	25 371	-15 000
Renovasjon	-29 958	-32 016	2 058	0 %	0	0
Slam	-523	-1 090	567	0 %	0	0
Stab BMU	1 789	2 458	-669	0 %	13 280	-500
Utbygging	2 588	23 634	-21 046	1 %	5 384	-7 760
Vann	-43 793	-43 006	-787	0 %	0	0
	138 334	156 898	-18 564	113 %	682 127	-53 175

Forslag budsjettjusteringer bymiljø og utbygging

Beløp i 1000 kr

Bymiljø og utbygging	Beløp 2023
Eiendom	-4 500
Idrett og utemiljø	26 410
Klima og miljø	15 000
Stab BMU	500
Utbygging	7 600
Totalsum	45 010

Stab bymiljø og utbygging (BMU)

Regnskapet for stab bymiljø og utbygging per 30. april viset et merforbruk på kr 0,7 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 137,4. Avviksprognosen ved årsslutt er et merforbruk på kr 0,5 mill. Prognosen skyldes at det i henholdt til *Handlings og økonomiplan 2023-2026* er betalt ut kr 1 mill. til Lysfestivalen, hvorav kr 0,5 mill. skal finansieres med midler fra Stavanger 2025-prosjektet. Midlene foreslås overført til Stab BMU.

Klima og miljø

Regnskapet for klima og miljø per 30. april viser et mindreforbruk på kr 9,8 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 33,6. Mindreforbruket skyldes at flere av tiltakene tilknyttet både fondsbruk og ordinære driftsmidler ikke er igangsatt per 1. tertial. Deler av mindreforbruket skyldes også at kr 3,5 mill. knyttet til fjorårets støtte til varmepumper ikke er utbetalt. Dette som følge av at søkere med tilsagn enda ikke har levert inn nødvendig dokumentasjon. Samlet er det også et mindreforbruk knyttet til fjorårets støtteordning til el-lastesykler og samarbeidsprosjekter om ladestruktur i borettslag på kr 0,6 mill.

Den behovsprøvde støtteordningen for varmepumper som administreres av helse og velferd hadde søknadsfrist 31. mars 2023. Det var 92 søkere, tilsvarende en utgift på kr 1,38 mill. eksklusiv administrasjonsutgifter. Det legges til grunn at dette kan dekkes innenfor eksisterende ramme da det var et mindreforbruk knyttet til fjorårets støtteordning. Når det gjelder fase 2 av denne støtteordningen

må budsjettet styrkes dersom den vedtas. Ettersom saken først er planlagt lagt frem for formannskapet i juni er det usikkerhet knyttet til hvor mye av denne støtten som blir utbetalt i 2023. Det foreslås derfor å avvente til 2. tertial med eventuell finansiering.

Avviksprognosen ved årsslutt er et merforbruk på kr 15 mill. Det skyldes at det foreslås å øke bruken av klima- og miljøfondet tilsvarende som følge av vedtak i UMU-sak 13/23 hvor det ble bedt om en plan for bruk av kr 50 mill. samt tekstvedtak fra *Handlings- og økonomiplan 2023-2026* hvor det ble vedtatt å styrke fondet med kr 50 mill. i 2024. Resterende midler vil bli foreslått innarbeidet i kommende handlings- og økonomiplan. Avviksprognosen avhenger i hovedsak av at støtteordningene knyttet til fondsbruken benyttes fullt ut. Dersom markedet eller andre forhold fører til at ordningene ikke blir brukt vil det medføre mindreforbruk ved årsslutt.

Utbygging

Regnskapet for utbygging per 30. april viser et merforbruk på kr 21 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 913,4. Kr 13,5 mill. av avviket er tilknyttet anleggsprosjekter som er utfører i forbindelse med investeringsprosjekter. Det forventes ingen budsjettavvik knyttet til anleggsprosjekter ved årsslutt. Kr 3,7 mill. er tilknyttet Lervigskvartalet butikkeiendom. Disse utgiftene vil bli viderefakturert. Resterende avvik er i hovedsak tilknyttet midlertidige lokaler i forbindelse med investeringsprosjekter. Avviksprognosen ved årsslutt tilsier et merforbruk på kr 7,8 mill. hvorav kr 7,6 mill. er tilknyttet investeringsprosjekter hvor utgiften er av driftskarakter. Det foreslås derfor å styrke driftsbudsjettet med kr 6,6 mill. til leie av midlertidige lokaler for Tastaveden skole og kr 1 mill. til leie av midlertidige lokaler for Mosvannsparken dagsenter. Investeringer reduseres tilsvarende. Utgiften på Kr 0,16 mill. til miljøsaneringsrapport og prøvegraving ved Nylund skole foreslås tatt innenfor egen ramme.

Eiendom

Regnskapet for eiendom per 30. april viser et mindreforbruk på kr 0,8 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 99,3. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 4,5 mill. Avviksprognosen skyldes at det foreslås å øke inntektskravet knyttet til lokaler med kr 17 mill., som følge av blant annet inntekter fra brannstasjonen ved Schancheholen. Budsjettet til boligbygg foreslås styrket med kr 10 mill. som følge av økte utgifter i forbindelse med at kommunen leier boliger i det private markedet som igjen leies ut til flyktninger fra Ukraina. Det ble også vedtatt i formannskapet [sak 51/223 Søknad om bruksendring i Flørli](#), at det skulle innarbeides kr 1,5 mill. i tertialrapporteringen, hvorav kr 0,95 mill. skal brukes på bruksendring i Flørli og kr 0,55 mill. til vannforsyning i Flørli. Driftsbudsjettet styrkes også med kr 1 mill. som følge av utbedringer av driftskarakter i Veritasveien 25, investeringsbudsjettet reduseres tilsvarende.

Vann, avløp, slam og renovasjon

Selvkostområdene gjøres opp i tråd med gjeldende lover og forskrifter ved årets slutt mot selvkostfond. For renovasjon som har et akkumulert fremførbart merforbruk, vil et eventuelt mindreforbruk i inneværende år gå til tilbakebetaling av lån fra disposisjonsfond.

Regnskapet for vann viser per 30. april et merforbruk på kr 0,8 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 98,2. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av årets.

Regnskapet for avløp viser per 30. april et merforbruk på kr 5,1 mill. Det tilsvarer en forbruksprosent på 91,4. Det har falt betydelig mer nedbør per 1. tertial enn hensyntatt i budsjettet. Avviket per 1. tertial skyldes mer levert avløp til IVAR IKS som følge av dette. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av årets.

Regnskapet for slam viser per 30. april et mindreforbruk på kr 0,6 mill. Det tilsvarer en forbruksprosent på 208,4. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av årets.

Regnskapet for renovasjon viser per 30. april et mindreforbruk på kr 2,0 mill. Det tilsvarer en forbruksprosent på 106,9. Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av årets.

Prognosene for selvkostrenten svinger mye, store endringer i selvkostrente i forhold til den lagt til grunn i handlings- og økonomiplan kan gi utslag i bruk- og avsetning til fond, samt nedbetaling av akkumulert merforbruk hos renovasjon. Grunnet store endringer i renteprognosen avventes det til 2. tertial med eventuelle budsjettjusteringer som følge av endret rente.

Idrett og utemiljø

Regnskapet for idrett og utemiljø viser per 30. april et merforbruk på kr 4,6 mill. Det tilsvarer en forbruksprosent på 103,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 34,4 mill. Netto kr 19,4 mill. skyldes tekniske endringer mellom drift- og investeringsbudsjettet. Kr 13,0 mill. skyldes endringer som følge av politiske saker, mens kr 6 mill. skyldes andre endringer. Endringer mellom drift og investeringer på kr 19,4 mill. innarbeides i kommunedirektørens forslag til budsjettjusteringer. Det gjør også utgifter til høst- og vinterby i Stavanger sentrum, utgifter til håndball VM samt ferieåpning i kommunedelenes svømmehaller som samlet utgjør kr 7 mill. Totalt foreslås det å styrke budsjettet med kr 26,4 mill.

Innbygger- og samfunnskontakt

Regnskapet for tjenesteområdet innbygger- og samfunnskontakt viser et mindreforbruk på kr 0,1 mill. tilsvarende en forbruksprosent på 99,9. Avviksprognosen for tjenesteområdet ved årets slutt viser et merforbruk på kr 1,585 mill.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for innbygger- og samfunnskontakt

Beløp i 1000 kr

Innbygger- og samfunnskontakt	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	4 172	5 149	-977	0 %	11 974	-50
Innbyggerdialog	3 859	3 465	394	0 %	36 079	
Kommunikasjon	3 930	4 153	-223	0 %	13 771	
Kultur	69 282	69 356	-74	0 %	142 284	-77
Næring	16 351	16 050	301	0 %	41 982	
Politisk sekretariat	4 702	4 307	396	0 %	15 326	
Smartby	-6 636	-6 679	42	0 %	14 563	
Sølvberget	16 175	15 960	215	0 %	63 523	-31

Innbygger- og samfunnskontakt Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprgnose 2023
111 836	111 762	74	100 %	339 502	-1 585

Forslag budsjettjusteringer innbygger- og samfunnskontakt

Beløp i 1000 kr

Innbygger- og samfunnskontakt	Forslag budsjettjusteringer
Innbygger- og samfunnskontakt sentralt	500
Kultur	770
Sølvberget	315
Totalsum	1 585

Næringsavdelingen

Regnskapet for næringsavdelingen per 30. april viser et mindreforbruk på kr 0,3 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 98,2. Avviket skyldes en vakant stilling. Fra vekstfondet er det hittil tildelt kr 2 mill. til universitetet i Stavanger til midler til havbruksteknologi, og kr 2 mill. til AquaNext jf. [sak 31/23 Havbrukssatsing med midler fra Vekstfondet](#). Det forventes ingen vesentlige avvik ved utgangen av året

Stab innbygger- og samfunnskontakt

Regnskapet på stab innbygger og samfunnskontakt per 30. april viser et merforbruk på kr 1 mill. Dette tilsvarer en forbruksprosent på 123,4. Årsaken er underdekning på lønn som vil kunne dekkes innen direktørområdet. Avviksprgnosen ved årets slutt er knyttet til ekstraordinære utgifter til veteranskipet Sandnes og er et merforbruk på kr 0,5 mill. Kommunedirektøren foreslår å justere budsjettet for dette forholdet.

Kulturavdelingen

Regnskapet for kulturavdelingen per 30. april er i tilnærmet balanse. Avviksprgnosen ved årets slutt er et merforbruk på kr 0,77mill.

Jubileumsarbeidet Stavanger 2025 er et prosjekt som går over flere år, og prosjektrengskapet påvirkes av framdrift og eventuelle forskyvninger i gjennomføring av tiltak og prosjekter. Det søkes dermed om at ubrukte midler på kr 1,27 mill. fra 2022 opp budsjetteres til 2023. Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet til kultur med totalt kr 1,27 mill. Se nærmere omtale i kapitlet *Forslag til vedtak inkludert budsjettjusteringer*.

Det planlegges en lysfestival i Stavanger sentrum jf. [sak 114/22 Årsbudsjett 2023 og Handlings- og økonomiplan 2023-2026](#). En pilot for lysfestivalen starter opp i Stavanger øst i 2023. Det overføres kr 0,5 mill. fra Stavanger 2025 til bymiljø- og utbygging som gjennomfører tiltaket.

Stab og støttefunksjoner

Regnskapet for stab og støttefunksjoner viser per 30. april et mindrefobruk på kr 8,7 mill., tilsvarende en forbruksprosent på 95. Avviksprgnosen er et mindreforbruk på kr 5,7 mill. ved årets slutt.

Økonomisk oversikt per 30.04.2023 for stab og støttefunksjoner

Beløp i 1000 kr

Stab og støttefunksjoner	Budsjett 30.04.2023	Regnskap 30.04.2023	Avvik 30.04.2023	Forbruk %	Årsbudsjett 2023	Avviksprognose 2023
Innovasjon og støttetjenester	44 987	56 272	-11 285	0 %	129 859	-11 285
Innovasjon og støttetjenester	17 242	18 157	-915	0 %	43 953	-915
Innovasjon og støttetjenester	1 382	642	741	0 %	12 291	741
Innovasjon og støttetjenester	19 117	17 738	1 380	0 %	50 618	1 380
Innovasjon og støttetjenester	27 416	26 030	1 386	0 %	66 299	1 386
Innovasjon og støttetjenester	7 956	-3 477	11 433	-0 %	24 657	11 433
Kommunedirektør og kommuneadvokat	2 792	2 798	-6	0 %	7 740	0
Kommunedirektør og kommuneadvokat	1 791	1 730	61	0 %	6 614	0
Økonomi og organisasjon	1 072	1 966	-894	0 %	2 965	0
Økonomi og organisasjon	2 771	3 274	-503	0 %	7 757	0
Økonomi og organisasjon	10 752	10 884	-133	0 %	29 047	0
Økonomi og organisasjon	4 202	4 036	166	0 %	11 426	0
Økonomi og organisasjon	19 450	12 132	7 318	0 %	54 804	3 000
Totalsum	160 932	152 182	8 749	95 %	448 030	5 739

Forslag budsjettjusteringer stab og støttefunksjoner

Beløp i 1000 kr

Stab og støttefunksjoner	Forslag budsjettjusteringer
Innovasjon og støttetjenester	160
Økonomi og organisasjon	-3 000
Totalsum	-2 840

Innovasjon og støttetjenester

Regnskapsresultatet på Innovasjon og støttetjenester viser per 1. tertial et mindreforbruk på kr 2,7 mill., som tilsvarer en forbruksprosent på 97,7.

Mindreforbruket skyldes i all hovedsak at det har tatt litt tid å komme i gang med forskningsarbeidet som fremdeles er i etableringsfasen. Det forventes et merforbruk på IT-avdelingen. De har årlige faste lisenskostnader som løper ut over tildelt budsjetttramme. Det er fremdeles usikkert om det er mulig å finne dekning for dette innenfor den samlede budsjetttrammen til innovasjon og støttetjenester. Kommunedirektøren vil følge utviklingen fra mot 2.tertialrapportering.

Økonomi og organisasjon

Regnskapet for økonomi og organisasjon viser et mindreforbruk på kr 6 mill. og en forbruksprosent på 84,4. Avviksprognosen ved årets slutt er et mindreforbruk på kr 3 mill.

Årsaken til mindreforbruket er i all hovedsak vakante stillinger.

Kommunedirektøren foreslår å overføre kr 3 mill. fra drift til investering for å kunne dekke kostnadene som vil påløpe ved ombygging av sone 6 og 7 i Herbarium i forbindelse med *prosjektet fremtidens arbeidsplasser*.

Organisasjon og utvikling

Innledning

Ny lønnspolitikk, flere livsfasetiltak og arbeid med heltidskultur, er noen av tiltakene som skal bidra til at kommunen klarer å skaffe, ta i bruk, videreutvikle og beholde viktig kompetanse.

I arbeidet med heltidskultur er det i løpet av 1. tertial satt i gang åtte piloter som skal prøve ut nye arbeidstidsordninger for å øke heltidsandelen. Pilotene blir de første som tar i bruk årsplan som virkemiddel for å øke heltidsandelen.

Det pågår et større oppfølgingsarbeid for å følge opp pålegg etter tilsyn som omhandler vold og trusler i skoleområdet.

Innovasjon, digitalisering og forskning skal bidra til økt kompetanse og til at Stavanger kommune utvikler stadig bedre måter å jobbe på. Innovasjonsdagen ble arrangert fysisk for første gang, og Fabrikken innovasjonsverksted har etablert seg både som fysisk møteplass og som et tjenestetilbud der ansatte kan få råd og veiledning om planlegging og gjennomføring av innovasjonsaktiviteter.

Kommunens første [forskningsstrategi](#) ble vedtatt i kommunalutvalget 7. mars 2023. Det er også inngått flere avtaler om forskningssamarbeid.

Ta i bruk, videreutvikle og beholde kompetanse

Kompetente ansatte er kommunens viktigste ressurs for å levere gode tjenester til innbyggerne. I 1. tertial er det jobbet spesielt med å forbedre temasiden om kompetanse på kommunens intranett. Målet med å oppgradere intranettsiden, er blant annet at ledere og medarbeidere skal få inspirasjon, kunnskap og verktøy til å jobbe systematisk med kompetanse på arbeidsplassen. Ved å gjøre dette, kan arbeidsplassen sikre at den enkelte medarbeider har og bruker nødvendig kompetanse for å nå definerte mål, og sikre at de har nødvendig kompetanse til å løse oppgavene nå og i årene fremover.

Lederutvikling

Kommunedirektøren har startet arbeidet med å etablere et nytt ledelsesutviklingsprogram i kommunen. Det er nedsatt en kjernegruppe bestående av utvalgte ledere, tillitsvalgte og ansatte i stab/støtte. I første omgang har de jobbet med å skaffe innsikt og innhente erfaringer fra andre. For å få mer kunnskap om lederne og deres behov, er det også gjennomført en spørreundersøkelse til alle ledere med personalansvar. Forslag til ledelsesutviklingsprogram skal legges fram på en intern høringskonferanse i kommunen før sommeren.

Kommunedirektørens lederforum ble reetablert i mars. Lederforum skal være et tverrfaglig møtested og en arena for å skape en felles retning for kommunen og fremme en helhetlig tilnærming til ledelse, strategi og styring. Forumet skal ha fast representasjon av kommunedirektørens ledergruppe og direktørenes ledergrupper, og skal møtes tre-fire ganger årlig. Årets første lederforum ble slått sammen med budsjettkonferansen 25. april.

Lønnspolitikk

Det er i perioden utarbeidet en ny og omforent lokal lønnspolitikk for Stavanger kommune, som skal erstatte den midlertidige lønnspolitikken fra 2021 og 2022. Ny lokal lønnspolitikk skal fungere som et godt verktøy for ansatte, ledere og tillitsvalgte når det gjelder lønnsfastsettelse og lønnsutvikling i kommunen. Lønnspolitikken skal synliggjøre hvordan kommunen benytter lønn som et personalpolitisk virkemiddel. Et mål med lønnspolitikken er også at den skal motivere til kompetanseutvikling og til å beholde, utvikle og rekruttere ansatte for å sikre kvalitet i tjenestene. Videre skal den også stimulere til flere heltidsstillinger.

Både ledere og tillitsvalgte fikk mulighet til å gi innspill underveis i arbeidet med å utarbeide ny lønnspolitikk. Arbeidsgiver og tillitsvalgte er enige om innholdet i lokal lønnspolitikk.

Den nye lønnspolitikken skal gjøres kjent for ledere og ansatte før sommeren, og vil bli brukt som grunnlag i lokale forhandlinger høsten 2023.

Rekruttere kompetente arbeidstakere

Stavanger kommune jobber målrettet for å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver. Dette arbeidet inkluderer blant annet omdømmebygging, søkelys på godt arbeidsmiljø og trivsel for ansatte, samt en god og velfungerende lønnspolitikk.

Det er utfordrende å rekruttere tilstrekkelig antall autorisert helsepersonell. Dette gjelder spesielt leger, sykepleiere og vernepleiere. Det er også utfordrende å rekruttere fastleger i fastlegehjemler. Stavanger kommune konkurrerer med spesialisthelsetjenesten og de andre kommunene i regionen om de samme faggruppene. Kommunen har i vinter gjennomført rekrutteringskampanjer gjennom for eksempel yrkesmesser og SOME-kampanjer rettet mot sykepleiere og sommervikarer innen helse og velferd. Til tross for tidlig planlegging av ferieavviklingen og målrettet kampanje i sosiale medier, har det vært vanskelig å rekruttere sommervikarer. Kommunen deltok på fagsafari for ungdomsskoleelever, for å markedsføre seg som fremtidig arbeidsgiver og informere om karrieremuligheter innenfor helse og velferd.

I 1. tertial ble det arrangert digitale kurs i å lage gode stillingsannonser for ledere innen helse og velferd og oppvekst og utdanning, samtidig som veileder for godt språk i stillingsannonser ble revidert og publisert.

Innen oppvekst og utdanning har det også i vår vært utfordrende for barneskolene å få nok søkere med grunnskolelærerutdanning 1.-7.trinn, mens ungdomsskolene har hatt problemer med å få tak i kvalifiserte lærere i fremmedspråk. Det er også store utfordringer med å skaffe pedagoger til barnehagene i hele regionen. For enkelte virksomheter innvilges det dispensasjon fra utdanningskravet ved behov. For både barnehage og skole er det spesielt krevende å få kvalifiserte søkere til stillinger i Rennesøy og Finnøy kommunedel.

Alle med undervisningskompetanse på 1.-7. trinn tilbys fast jobb i stavangerskolen. Nyutdannede pedagoger har garanti om fast jobb og veiledning i stavangerbarnehagen.

I likhet med andre kommuner har Stavanger vanskelig for å få tak i nok helsesykepleiere. Det satses derfor på videreutdanning av sykepleiere, men også her er det mangel på studieplasser og et høyt karakterkrav for å komme inn på studiet.

Rekrutteringsaktiviteter for de to største tjenesteområdene, helse og velferd og oppvekst og utdanning, inkluderer annonsekurs, kampanjer i sosiale medier og deltakelse på karrieredager og yrkesmesser. Nyutdannede ansatte tilbys blant annet fadderordning, fagsamlinger, kurs og veiledning.

Tilgangen på kvalifisert personell er ellers i stor grad uendret innenfor de andre tjenesteområdene. By- og samfunnsplanlegging har stort sett fått rekruttert nødvendig kompetanse, men det er en generell utfordring å få rekruttert transportplanleggere med vegteknisk bakgrunn. Dette har blitt kompensert med kjøp av tjenester, samarbeid med bymiljø og utbygging og intern organisering. Innen bymiljø og utbygging er det fremdeles krevende å tiltrekke seg søkere med høyere utdanning og erfaring innen vann og avløpsfagene og ingeniører med byggkompetanse.

Innovasjon og støttetjenester har fortsatt særlige utfordringer knyttet til å få tak i erfarne prosjektledere innenfor digitalisering. I tillegg oppleves det svært vanskelig å rekruttere spesialisert IT-kompetanse.

For tjenesteområdene innbygger- og samfunnskontakt og økonomi og organisasjon, er det jevnt over god tilgang på kvalifiserte søkere, med noen utfordringer, spesielt til stillinger med svært spisset kompetanse som også er attraktive i privat sektor.

Øke arbeidsdeltakelsen

Heltidskultur

Konkrete mål for arbeidet med heltidskultur i Stavanger kommune er fastsatt i [Plan for heltidskultur 2022-2034](#) som ble vedtatt i formannskapet i desember 2021, jf. sak 186/21. Da planen ble vedtatt, var den samlede heltidsandelen i Stavanger kommune 66,6 prosent, mens den i helse og velferd var 45,1 prosent. Ved utgangen av 1. tertial i år, er heltidsandelen steget til 68,2 prosent for kommunen samlet, og til 47,9 prosent i helse og velferd. Dette betyr en økning i heltidsandelen på henholdsvis 1,6 og 2,8 prosentpoeng.

Heltidskulturprosjektet har vært i drift i snart ett år. I 1. tertial har det pågått arbeid innen alle de tre innsatsområdene i plan for heltidskultur; strategi, struktur og kultur.

En partssammensatt arbeidsgruppe har arbeidet med å utforme forslag til en lokal heltidserklæring for helse og velferd i Stavanger. Målet er at heltidserklæringen skal være ferdigstilt innen utgangen av første halvår. Heltid er også inkludert i den nye lønnspolitikken som det ble arbeidet med i 1. tertial.

Det er valgt ut åtte piloter fra ulike virksomheter i helse og velferd som skal prøve ut arbeidstidsordninger og nye måter å organisere arbeidet på. I 1. tertial har pilotene arbeidet med å informere og involvere egne ansatte, i tillegg til å kartlegge status og handlingsrom når det gjelder tjenestekvalitet, økonomi og organisering. Dette vil gi grunnlag for valg av arbeidstidsordning i den enkelte pilot. Pilotene blir de første som tar i bruk årsplan som virkemiddel for å øke heltidsandelen. Årsplan gir mulighet for langsiktig planlegging med utgangspunkt i medarbeidernes ønsker og behov.

Å arbeide med holdninger og kultur er viktig for å øke heltidsandelen. Heltidskultur var et av temaene på årets arbeidsmiljøuke som ble gjennomført i april. Det er også gjennomført en spørreundersøkelse blant ansatte i turnusvirksomheter i helse og velferd, som skal kartlegge holdninger til og kunnskap om heltid.

Lovendring om ansettelse på heltid og deltid

Fra 1. januar 2023 fikk arbeidsmiljøloven en [ny bestemmelse](#) som har betydning for heltidsandelen i kommunene. Lovendringen samsvarer langt på vei med det lokale politiske vedtaket fra 2022 om at arbeidstakere som hovedregel skal ansettes på heltid, jfr. sak 155/2022 [Oppstart og status i prosjekt Heltidskultur i Stavanger kommune](#). På grunnlag av sentrale drøftinger med tillitsvalgte er det i 1. tertial høstet erfaringer rundt hvordan denne lovendringen skal drøftes og praktiseres.

Livsfasetiltak

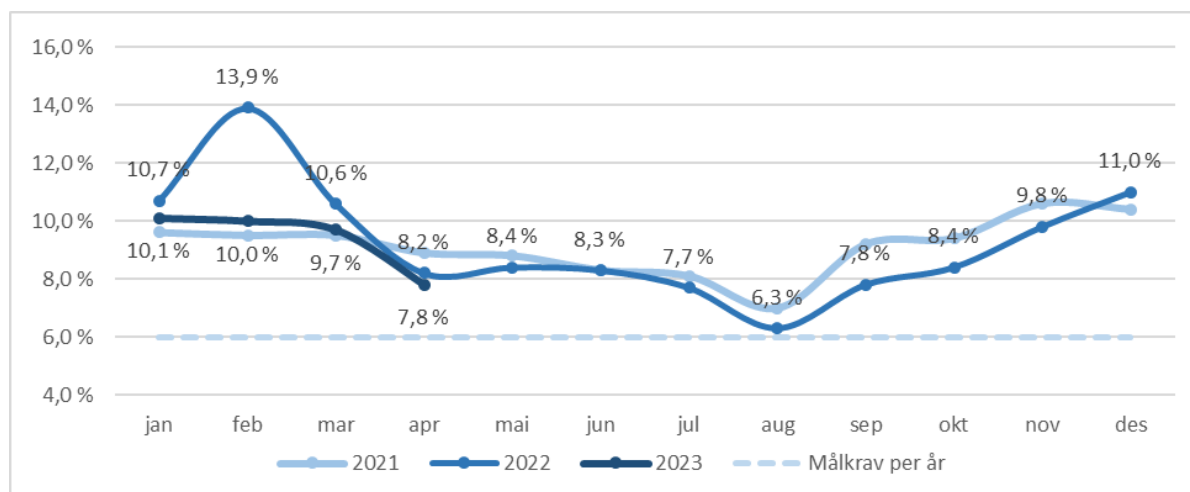
Arbeidet med å utarbeide nye livsfaseorienterte retningslinjer og tiltak ble startet opp i mars. Nye retningslinjer og tiltak skal supplere allerede eksisterende ordninger i kommunen.

Gjennom tiltak rettet mot ulike livsfaser skal arbeidsgiver legge til rette for at medarbeidere benytter og utvikler sin kompetanse slik at de kan bidra på best mulig måte uavhengig av livsfase. Gode livsfasetiltak vil også bidra til økt attraktivitet.

En arbeidsgruppe hvor også hovedtillitsvalgte deltar, er etablert.

Sykefravær

I perioden januar til og med april var samlet sykefravær i kommunen 9,5 prosent, noe som tilsvarer en nedgang på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i fjor. I februar 2022 førte en koronasmittetopp til et høyt sykefravær i kommunen, dermed er det naturlig at sykefraværet ligger på et lavere nivå 1. tertial 2023. Sykefraværet i 1. tertial 2023 var likevel høyere enn i samme periode i årene før pandemien. Figur 1 gir oversikt over sykefraværet i Stavanger kommune, måned for måned.

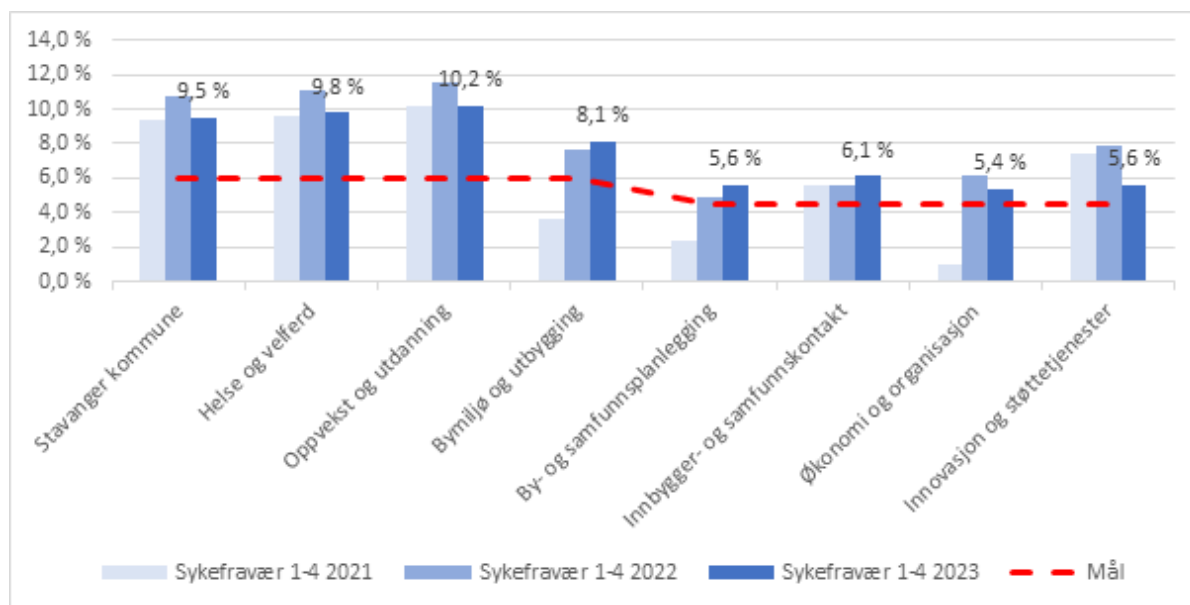

Figur 1 Sykefravær i Stavanger kommune, måned for måned. Tall fra mars og april 2023 er foreløpige.

Korttidsfraværet var 3,3 prosent i 1. tertial, og 1,7 prosentpoeng lavere enn samme periode i fjor. Langtidsfraværet var i 1. tertial 6,2 prosent, noe som innebar en økning på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med samme periode 2022.

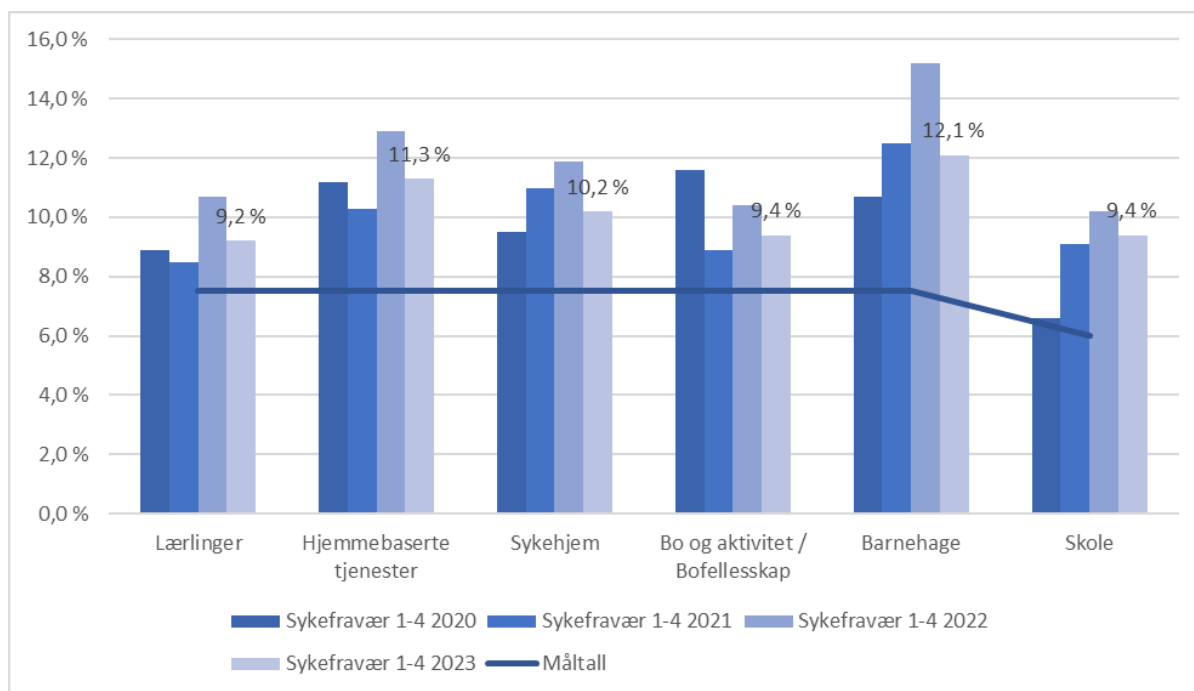
Sykefraværet var i flere av tjenesteområdene lavere i 1. tertial i år enn i samme periode i fjor. I bymiljø og utbygging, by- og samfunnsplanlegging, og innbygger- og samfunnskontakt var sykefraværet høyere enn i 2022. For alle de tre tjenesteområdene skyldes dette en økning i langtidsfraværet.

Figur 2 viser samlet sykefravær 1. tertial siste tre årene fordelt på de ulike tjenesteområdene.

Figur 2 Akkumulert sykefravær fordelt på tjenesteområder i Stavanger kommune fra januar t.o.m april 2020-2023. Tall fra mars og april 2023 er foreløpige.

Sykefraværet i utvalgte virksomhetsområder som tradisjonelt har hatt et høyt sykefravær, var lavere 1. tertial i år enn i fjor. Som omtalt tidligere er hovedforklaringen på det at det var et høyt fravær grunnet koronasmitte i februar i fjor.

Figur 3 Akkumulert sykefravær fra januar t.o.m. april på utvalgte virksomhetsområder de siste fire årene. Tall fra mars og april 2023 er foreløpige.

Forsterket sykefraværsatsing

Ressursteam sykefravær bistår nå fem utvalgte barnehager, mens Nav Arbeidslivssenter bistår fire utvalgte sykehjem. Det er i løpet av 1. tertial gjennomført forankrings- og informasjonsmøter med direktører, kommunalsjefer, utvalgte virksomhetsledere og avdelingsledere med deres verneombud og tillitsvalgte. Ressursteam sykefravær har i tillegg gjennomført flere dialogmøter med hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Det operative arbeidet i utvalgte barnehager er nå i gang, og omfatter blant annet kompetanseheving innen partssamarbeid og rolleforståelse, tilrettelegging- og medvirkningsplikt, sykefraværsoppfølging, HMS-arbeid med oppmerksomhet på risikofaktorer i offentlig sektor samt bruk av relevante arbeidsmiljøverktøy. Bedriftshelsetjenesten er en viktig samarbeidspartner og vil etter behov bidra med tjenester i de utvalgte virksomhetene.

Utvikle bedre måter å jobbe på

Innovasjon

Innovasjonsdagen

Dette er et viktig virkemiddel for å støtte opp under, og styrke kommunens innovasjonskultur. I år ble det for første gang gjennomført en fysisk innovasjonsdag, som besto av en faglig del med foredrag, og en praktisk del med gruppearbeid. Formålet med dagen var å gå fra teori til praksis, og deltakerne trente på innovasjonsmetodikk og verktøy gjennom en reell oppgave. Opplegget bidrar til økt kunnskap og

kompetanse og til et godt fundament for innovasjonsarbeid i kommunen. Det ble også gjort tilgjengelig en digital versjon for alle ansatte.

Fabrikken innovasjonsverksted

Fabrikken innovasjonsverksted har i løpet av 1. tertial 2023 etablert seg som både en fysisk møteplass for samarbeid om innovasjon, og et tjenestetilbud der ansatte kan få råd og veiledning om planlegging og gjennomføring av innovasjonsaktiviteter. Alle kommunens tjenesteområder benytter seg for tiden av tilbudet, og det er en stigende etterspørsel etter tjenesten.

Innovasjonspartner

I perioden åpnet ordningen *innovasjonspartner*, et utvidet tilbud om støtte til gjennomføring av større innovasjonsprosjekter. Innovasjon og digitalisering bidrar inn i prosjektene med en dedikert partner som støtter prosjektleder i planlegging og gjennomføring av innovasjonsprosessen med tilhørende aktiviteter.

AI4cities

AI4Cities har vært et treårig prosjekt hvor Stavanger har jobbet sammen med Helsinki, Amsterdam, København, Tallin og Paris-regionen med å utfordre næringslivet til å utvikle nye løsninger basert på kunstig intelligens som kan bidra til å redusere utslippene av klimagass i byer. Prosjektet har skapt stor interesse blant europeiske leverandører, deriblant norske. Det ble til slutt utviklet 21 ulike løsninger på områdene energi og mobilitet, hvorav syv har blitt testet i byene. Gjennom prosjektet har byene fått utviklet flere løsninger som kan ha potensial til å utgjøre kraftfulle verktøy i det grønne skiftet.

AI4cities har gitt Stavanger kommune erfaring med en førkommersiell anskaffelse, som kan bli et viktig verktøy i kommune- og innbyggerorientert produktinnovasjon. Kommunen har lært mye om morgendagens løsninger. Prosjektet har bygget et samarbeid mellom Stavanger og sentrale europeiske byer med stor innovasjonsevne, et samarbeid kommunen har lært mye av, og som det kan være naturlig å bygge videre på. Prosjektet er et viktig eksempel på hvordan vi kan styrke næringslivet og bygge morgendagens løsninger der vi bruker data på nye måter.

Digitalisering

Datasjø

Datasjøprosjektet har samarbeidet med mange av kommunens tjenesteområder i løpet av 1. tertial 2023, eksempelvis med eiendom i bymiljø og utbygging for å lage gode rapporterings- og oppfølgingsverktøy for prosjekter og bygg. I samarbeid med seksjon for informasjonssikkerhet og personvern er også rammeverket rundt datasjøen styrket. Det er en jevn pågang i nye behov som meldes inn fra organisasjonen.

Stavanger kommune har også startet opp datasjøforeningen, som skal være et samarbeid med andre kommuner. Foreløpig er det Sola kommune som deltar sammen med Stavanger. Ideen bak datasjøen er at jo større mengder data man har tilgjengelig, jo bedre grunnlag får man for å hente ut analyser og sammenstilte data. Datasjøforeningen skal jobbe for å gjøre kommunene i Digi Rogaland mer datadrevne gjennom bruk av moderne dataplattformer, samtidig som samarbeidet skal bidra til storskalafordeler innenfor drift og forvaltning og reduserte utviklingskostnader.

Selvbetjeningsløsning for innbyggerne

Flere nye funksjoner og enda mer selvbetjening for innbyggerne er planen for *Min side-prosjektet* i 2023. Ny grafikk og utvikling av *Min by* er noe av det som er kommet til i 1. tertial. *Min side* har en jevn økning i antall brukere, og i den kommende tiden skal det jobbes mer med å få budskapet om de gode tjenestene ut til innbyggerne.

Digital portal for planer og medvirkning

I 1. tertial er det utarbeidet løsningsalternativ for en digital portal for planer og medvirkning. Prosjektet skal lage en nettside/portal som henter data om planer og medvirkning via åpne grensesnitt fra underliggende system. Disse dataene skal tilgjengeliggjøres for innbyggerne. Portalen skal være brukervennlig og gjøre det enklere å forstå kommunens planhierarki og gjøre det mulig å filtrere, sortere, søke og abonnere på tema som er interessante for den enkelte. Prosjektet skal også arbeide for å optimalisere, effektivisere og automatisere arbeidsprosesser rundt behandling av innspill i høring- og medvirkningsprosesser. Planoversikt er tilgjengelig på [kommunens nettsider](#).

ERP (Enterprise Resource Planning)

ERP-prosjektet har etablert prosjektorganisasjonen. I 1. tertial har prosjektet jobbet med innsikt, kompetansebygging og forankring. Det er også gjennomført et stort antall prosesskartlegginger for å skaffe mer innsikt i bruken av dagens løsninger.

Forskning og utvikling

Forskningsstrategien vedtatt

Kommunens første forskningsstrategi ble vedtatt i kommunalutvalget 7. mars 2023. [Forskningsstrategi for Stavanger kommune 2023-2034](#). Stavanger kommune står overfor store samfunnsutfordringer, som flere eldre og færre yrkesaktive, forskjeller i levekår og utenforskap, og økende klima- og miljøutfordringer. Forskningsstrategien skal være en rettesnor for kommunens prioritering og oppfølging av forskning og utvikling og gjelder fram til 2034. Det er planlagt en tiltaksplan for å følge opp forskningsstrategien.

Styrket samarbeid om helse- og omsorgsforskning

På vegne av kommunene i Sør-Rogaland, inviterte Stavanger kommune 28. februar til en markering av de nye avtalene om forskningssamarbeid med Universitetet i Stavanger og VID vitenskapelige høyskole. Stavanger kommune har lederrollen i det nye klyngesamarbeidet med UiS og VID sammen med kommunene i Ryfylke, Jæren, Dalane og Sandnes. I forbindelse med klyngens fagprosjekt *Kunnskapsbroen* har en gruppe ansatte med forskerkompetanse produsert tre forskningsomtaler der den ene er publisert i fagbladet *Fysioterapeuten*. Prosjektet har ti deltagende kommuner fra Sør-Rogaland, og det er identifisert 27 kunnskapsbehov fra praksisfeltet.

Nye doktorgradsprosjekter

23. mars 2022 ble det inngått et nytt og unikt forskningssamarbeid mellom Stavanger 2025 og Universitetet i Stavanger. To doktorgradsstipendiater, den ene finansiert av Stavanger kommune, den andre av Universitetet i Stavanger, skal bruke byjubileet som utgangspunkt for forskning om byidentitet

og kunstens rolle i store kulturelle begivenheter. Samme måned ble Stavanger kommune innvilget et nytt offentlig doktorgradsprosjekt der en ansatt i oppvekst og utdanning skal studere hvilken betydning lærerne kollektivt har på elevenes læringsutbytte. I tillegg er to andre doktorgradsprosjekter under planlegging. Satsingen på ansatte som tar doktorgradsutdanning er et tiltak for å styrke forskerkompetansen i kommunen.

Tilbakeføring av inkassotjenestene

Stavanger kommunestyre besluttet i sak 62/22 å tilbakeføre inkassotjenestene i kommunal egenregi. [Inkasso i kommunal egenregi](#). Tiltaket ble finansiert gjennom budsjettdisponeringer i *Handlings- og økonomiplan 2023-2026*. Vedtaket er siden fulgt opp gjennom etablering av en egen seksjon for egenbetaling og innkreving, under avdelingen regnskap og lønn i tjenesteområdet innovasjon og støttetjenester. Det er rekruttert inn seksjonssjef med erfaring fra både kommunal og privat inkasso, og det er ansatt medarbeidere som skal ha ansvaret for det operative inkassoarbeidet. Det arbeides for tiden med anskaffelse av et eget inkassosystem, samt etablering av rutiner og retningslinjer for arbeidet. Systemanskaffelsen og -implementeringen krever grundige prosesser, noe som gjør at oppstart av egeninkasso trolig må avvendes til tidlig høst. I påvente av oppstart er det inngått en forlenget avtale med Intrum. Avtalen tar høyde for at omfanget av ekstern inkasso skal reduseres.

Bygge gode arbeidsfellesskap

Arbeidsmiljø og HMS

[Arbeidsmiljøuka 2023](#)

Arbeidsmiljøuka ble gjennomført i uke 17. Dette er et årlig arrangement som skal øke kunnskapen om helse, miljø og sikkerhet (HMS) og synliggjøre betydningen av et godt arbeidsmiljøarbeid. For å sikre størst mulig oppslutning og deltakelse, ble det også i år lagt opp til desentraliserte arrangement på den enkelte arbeidsplass. Årets tema støtter opp om kommunens overordnede HMS-satsinger, og omfattet foredrag med temaene vold og trusler, emosjonelt arbeid i HMS-fagets blindsoner, ytringsklima og heltidskultur. Digitale foredrag med tilhørende refleksjonsoppgaver ble gjort tilgjengelig for alle ledere i uke 16. I tilknytning til Arbeidsmiljøuka 2023 ble det også arrangert to fysiske foredrag om emosjonelt arbeid på Sølvsberget. Foredragene hadde tema som risikoområder i tilknytning til emosjonelt arbeid i førstelinjetjenesten, og betydningen av partssamarbeid på arbeidsplassen som vern mot helseskadelig eksponering. 447 ledere, verneombud og hovedtillitsvalgte deltok på denne samlingen.

Arbeidsmiljøprisen er en påskjønnelse og oppmuntring til arbeidsplasser i Stavanger kommune som har gjort en særlig innsats for å utvikle og forbedre arbeidsmiljøet. Systematisk HMS-arbeid og medvirkning var sentrale kriterier, og årets arbeidsmiljøpris gikk til fysio- og ergoterapitjenesten, Auglendbarnehagene og økonomi og eierskap.

[Vold og trusler og oppfølging av skoleområdet](#)

I løpet av 2022 og starten av 2023 har Arbeidstilsynet gjennomført tilsyn på skoleområdet med søkelys på vold og trusler. Det pågår nå et større arbeid med å lukke påleggene og øke kompetansen på vold og trusler ute i virksomhetene.

I løpet av 1. tertial er det gjennomført fire samlinger med samtlige HMS-grupper på skoleområdet. Målet med samlingene var å informere om krav i lov og forskrift, informere om avvikssystemet og tilrettelegge for gjennomføring av risikovurderinger i HMS-gruppene. Det pågår nå et arbeid ute i skolene med å utarbeide risikovurderinger og tiltaksplaner. For å sikre nødvendig opplæring og øvelse i forbindelse med håndtering av vold og trusselsituasjoner legges det i tillegg opp til et opplæringsløp for skoleområdet for høsten 2023. Dette er for tiden under utarbeidelse i samarbeid med ekstern leverandør.

HMS Internrevisjon og tilsyn

For å følge opp pålegg fra Arbeidstilsynet er det i samarbeid med vernetjenesten utarbeidet en plan og en rutine for internrevisjoner på HMS-området. Dette er gjort for å sikre at Stavanger kommune oppfyller krav til overvåkning av det systematiske HMS-arbeidet. Formålet med internrevisjonen er å se til at virksomhetens systematiske HMS-arbeid fungerer etter hensikten og i forhold til internkontrollforskriften. Behov for opplæring og veiledning blir kartlagt, og dette skal også bidra til læring og forbedring i organisasjonen. Seks virksomheter er valgt ut, se oversikt i kapittel om *Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet*.

Det er i tillegg utarbeidet en prosessbeskrivelse for intern koordinering og oppfølging av Arbeidstilsynets tilsyn. Stavanger kommune har også tilrettelagt for at ledere gjennom virksomhetsstyringssystemet til enhver tid har oversikt over pågående tilsyn.

Lovpålagt HMS-opplæring

En trygg og sikker arbeidshverdag er viktig for alle ansatte i Stavanger kommune. Målet med den lovpålagte HMS-opplæringen er at ledere, ansatte, verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg skal bli bedre i stand til å se, tenke og handle på en slik måte at HMS-arbeidet blir ivarettatt på arbeidsplassen.

Stavanger kommune arrangerer jevnlig kurs for ledere, verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg som del av lovpålagt HMS-opplæring. I løpet av første tertial ble det gjennomført to lovpålagte HMS-kurs for ledere, hvor 67 ledere deltok. Videre ble det gjennomført ett grunnkurs i arbeidsmiljø for verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg, hvor 36 verneombud/ AMU-medlemmer deltok. I løpet av perioden var det til sammen 103 ansatte som gjennomførte lovpålagt HMS-opplæring. Gjennomføring av kurs for HMS-grupper er utsatt til høsten.

Framtidens arbeidsplasser

Prosjektet *Framtidens arbeidsplasser* er forenklet og skalert ned, og er omdefinert til at det skal utarbeides et nytt arbeidsplasskonsept for organisering av kontorarbeidsplasser i Stavanger kommune. Det nye arbeidsplasskonseptet vil bli gjeldende for alle kontorarbeidsplasser i kommunen, og vil legge føringer for utforming av bygg, areal-bruk, innredning og muligheter for samarbeid og informasjonsdeling. I utarbeidelse av nytt arbeidsplasskonsept vil det spesielt bli lagt vekt på bærekraftig arealutnyttelse og hvilke grep som kan gjøres i utformingen av kontorarbeidsplassene for å jobbe på nye måter. Det videre arbeidet med prosjektet vil skje i samarbeid med tillitsvalgte.

I oktober 2022 ble nye retningslinjer for hjemmekontor iverksatt, og en evaluering av retningslinjene vil også inngå som en del av prosjektet.

Prøveprosjekt 6-timersdag

Prosjektmandat med fremdriftsplan er vedtatt, og det er opprettet prosjektgruppe og styringsgruppe. Prøveprosjektet skal gjennomføres i Gullfaks barnehage, som er en del av Tastabarnhagene. Det er gjennomført ulike drøftinger med tillitsvalgte i Tastabarnhagene og i samarbeidsmøtet til kommunedirektøren, og det er enighet om hvordan prosjektet skal gjennomføres. Oppstart er satt til august 2023, når nytt barnehageår starter. For å dekke behovet for flere ansatte i forbindelse med prøveprosjektet, er det utlyst internt 3,7 nye stillinger. Alle økonomiske forhold ved gjennomføring av prøveprosjektet er ikke avklart, og kommunedirektøren vil gjennomføre eventuelle justeringer i vedtatt ramme i 2. tertial.

Det er i perioden inngått et formelt samarbeid med Oslo kommune om felles anskaffelse av forskning for å følge opp prøveprosjektene i de to kommunene.

Virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitet

Innledning

Virksomhetsstyring er summen av kommunens aktiviteter for å sikre måloppnåelse, regeletterlevelse, kvalitet og utvikling. I 1. tertial har det vært søkelys på internrevisjon innen HMS og videreutvikling av Plattformen. Det er gledelig å se at flere ansatte tar i bruk avvikssystemet. Vold og trusler utgjør en økende utfordring, spesielt i oppvekst og utdanning og helse og velferd.

Virksomhetsstyring

Rammeverk for virksomhetsstyring

I 1. tertial har implementering av nytt rammeverk startet opp. Rammeverket har vært presentert for direktørenes ledergrupper, samt tillitsvalgte. På sikt vil arbeidet føre til bedre virksomhetsstyring, både i og på tvers av enkeltprosesser.

Plattformen

Den digitale løsningen for virksomhetsstyring er i fortløpende utvikling. Plattformen har blitt utviklet med tjenestespesifikke måleparametre, og det jobbes med rutiner og opplæring for å sikre at ledere tar løsningen i bruk. Det er laget et nytt målekort for heltidskultur, og rapportering av økonomiske tall er innarbeidet. Utvikling av Plattformen gir mer data til bruk i styring, analyse og utviklingsarbeid.

Internkontroll

Internrevisjon

Stavanger kommune har påbegynt internrevisjoner knyttet til virksomhetenes systematiske HMS-arbeid. Det er gjennomført internrevisjon på den første av totalt seks virksomheter i 2023. Disse er:

1. Dagsenter og avlastning (april)
2. Rennesøy helse- og omsorgssenter (juni)
3. Slåtthaug sykehjem (juni)
4. Hundvåg skole (september)
5. Barneverntjenesten (oktober)
6. Stokkabarnnehagene (november)

Prosess for slike revisjoner er utarbeidet. Internrevisjonene er et middel til å sikre etterlevelse av sentrale HMS-krav, samtidig som det danner grunnlag for læring og forbedring.

Tilsyn

Tilsyn 1. tertial 2023
Arbeidstilsynet
1 oppfølgingstilsyn hos skolesjefen
3 tilsyn hos bo og aktivitet
Branntilsyn
13 barnehager
15 skoler
1 museum
1 bydelshus
24 boliger/institusjoner med overnatting
EL-tilsyn
10 boliger/institusjoner med overnatting
Tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern
16 barnehager
11 skoler
1 sykehjem

Tabell 1 Gjennomførte tilsyn per 1. tertial 2023

Arbeidstilsynet

Tema som går igjen i tilsyn fra Arbeidstilsynet er risikokartlegginger, vold og trusler, systematisk HMS-arbeid, ledelse og medvirkning, samt informasjon og opplæring.

Arbeidstilsynet har varslet kommunen om at de ilegger overtredelsesgebyr knyttet til regelbrudd i barnevernstjenesten. Disse ble påvist i forbindelse med tilsyn gjennomført i fjor, hvor mangler innen systematisk HMS-arbeid og forebygging av vold og trusler var særlig fremhevet. Overtredelsesgebyret ble vedtatt 8. mai.

Branntilsyn

Avvik som gjerne forekommer i branntilsyn er manglende kontroll og vedlikehold av bygningsdeler og sikkerhetsinnretninger (f.eks. sløkkeutstyr og sprinkelanlegg), manglende øvelse og opplæring, samt blokkerte rømningsveier.

EL-tilsyn

Kjente avvik er manglende beskyttelse ved overspenning, mangelfullt feste, manglende jording og bevegelige ledninger.

Tilsyn – Miljørettet helsevern

Avvik som går igjen i skolesektoren dreier seg gjerne om lydforhold mellom vegger, inneklimate/luftkvalitet og renhold. I barnehagene er renhold, inneklimate og sikkerhet sentrale tema. For eksempel påpekes det ofte manglende komfyrvern i barnehagekjøkken.

Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroll

Formålet med forvaltningsrevisjoner er å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget utarbeider en plan over hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner i. Tabell 2 presenterer status per 1. tertial 2023.

Forvaltningsrevisjoner	
Planlagt / under gjennomføring	Merknad
Informasjonssikkerhet	Rapport forventes levert vår 2023.
Psykisk helse barn og unge	Rapport forventes levert september 2023.
Skolemiljø/mobbing	Rapport forventes levert høst 2023.
Styring av investeringsprosjekter	Rapport forventes levert høst 2023.
Oppfølging	Merknad
Oppfølging av politiske vedtak	Rapport til behandling i Kontrollutvalget 05.09.22 (39/22). Oppfølging vår/sommer 2023
Skolefritidstilbudet	Rapport til behandling i kommunestyret 05.09.22 (76/2022). Oppfølging vår 2023
Samhandling innen helse og velferd (tidl. Effektivisering)	Behandlet i Kommunestyret 24.10.22 (96/2022). Oppfølging vår/sommer 2023
Grunnskolenes håndtering av bekymringsfullt skolefravær	Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten til behandling i kommunestyret 20.02.23 (23/2023) . Ny oppfølging etter 1 år
Krisehåndtering og lærdommer i forbindelse med korona-utbruddet	Rapport til behandling i kommunestyret 24.10.2022 (92/2022) . Kontrollutvalget ønsker ny tilbakemelding høst 2023
Eierskapskontroll	
Planlagt / under gjennomføring	Merknad
Rogaland brann og redning IKS	Oppfølging av tidligere gjennomført eierskapskontroll. Behandlet i kommunestyret 27.03.23. Oppfølging etter 6 mnd.
Lyse as	Forvaltningsrevisjon med eierskapskontroll forventes levert september 2023

Tabell 2 Forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller – status per 1. tertial 2023

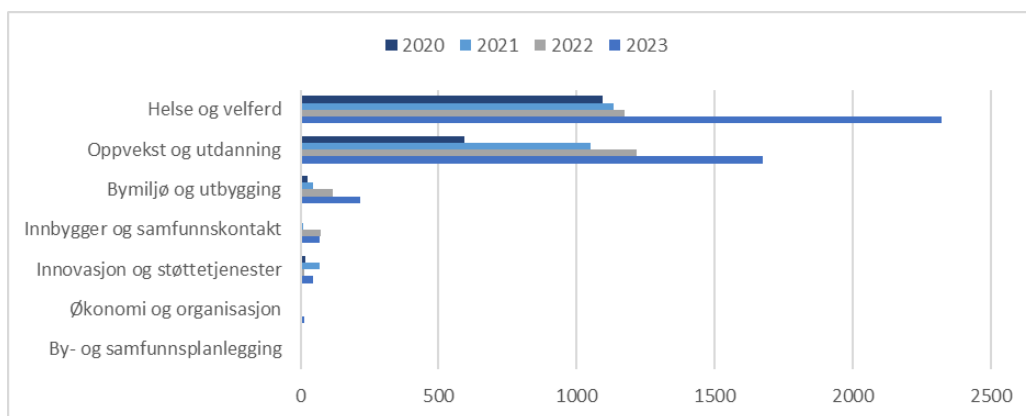
Kvalitet

Si ifra!

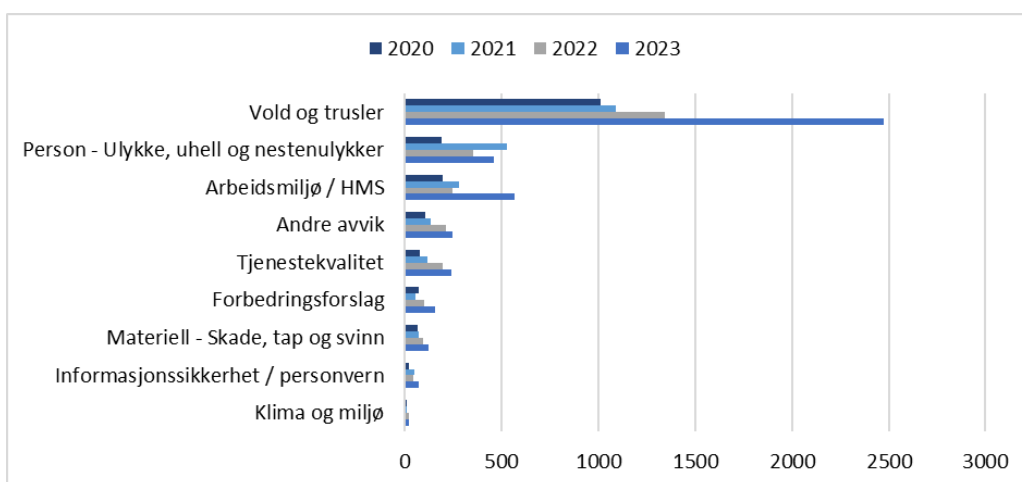
Si ifra! er kommunens løsning for å melde inn avvik- og forbedringsforslag og utgjør et av elementene i Kvalitetsportalen. Innmeldte avvik skal brukes som grunnlag for utarbeidelse av risikovurderinger. Status rapporteres i ulike fora, avhengig av hendelsestype og alvorlighetsgrad.

I 1. tertial 2023 ble det registrert totalt 4 346 saker i kommunens avviks- og forbedringssystem *Si ifra!*. Dette utgjør en økning på 67 prosent sammenlignet med samme periode i 2022. 153 av de registrerte sakene er meldt som forbedringsforslag. Sammenlignet med samme periode i 2022, ble det meldt flere avvik innenfor alle hendelsestyper med unntak av kategorien klima og miljø. Det har også vært en økning i meldte hendelser i alle tjenesteområdene i 2023 sammenlignet med samme periode i 2022, med unntak av innbygger og samfunnskontakt. Figurene 6.1 og 6.2 viser registrerte saker fordelt på tjenesteområdene i Stavanger kommune og hendelsestype.

Økningen i avvik kan både forklares med forbedret meldekultur og en oppadgående trend i antall avvik. Kommunen ser det likevel som positivt at flere avvik blir registrert i et felles system brukt av alle tjenesteområder. Det gir større oversikt over utfordringene vi står ovenfor og danner grunnlag for målrettede tiltak.

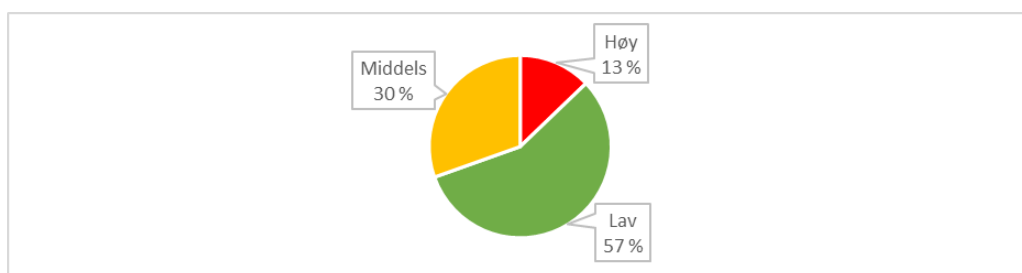

Figur 1 Hendelser fordelt på tjenesteområde i *Si ifra!* i 1. tertial

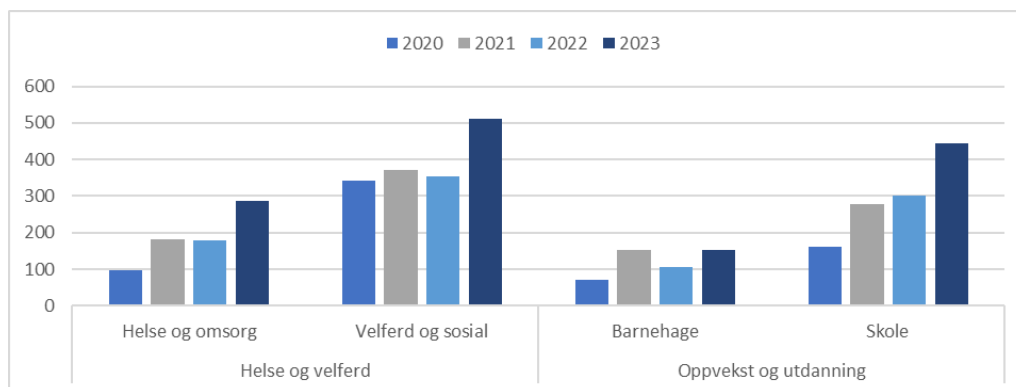
Figur 2 Hendelser fordelt på hendelsestype i Si ifra! i 1. tertial

I 1. tertial 2023 hadde 12,8 prosent av registreringene høy alvorlighetsgrad. Dette er en liten oppgang fra samme periode i 2022 (11,9 %) og 2021 (10,2 %). Det var flest registreringer med høy alvorlighetsgrad innenfor tjenesteområdene oppvekst og utdanning og helse og velferd. Hovedvekten er avvik knyttet til utagering, vold og trusler. Disse avvikene omfatter både ansatte og ulike brukergrupper, som elever. Se også vold og trusler under kapittel organisasjon og utvikling. Figur 6.3 viser hendelser fordelt på alvorlighetsgrad i 1. tertial 2023.

Figur 3 Hendelser fordelt på alvorlighetsgrad i Si ifra! i 1. tertial

Parallelt med økningen i antall avvik- og forbedringsforslag i perioden 2020-2023, indikerer tall fra *Si ifra!* også en økende trend i antall personer (meldere) som benytter systemet til å registrere hendelser. Figur 6.4 viser utviklingen hos de største kommunalområdene oppvekst og utdanning og helse og velferd. Til sammen sto de fire kommunalområdene for i overkant av 87 prosent av de registrerte hendelsene i 1. tertial i 2023.

Figur 4 Utvikling i antall meldere i Si ifra! for utvalgte kommunalområder i 1. tertial

Brukerundersøkelser

Kommunen bruker brukerundersøkelser som verktøy for å måle, vurdere og forbedre våre tjenester, og er en viktig del av vår dialog med brukerne. Undersøkelsene gir informasjon om tilfredshet og opplevd kvalitet på kommunale tjenester og bidrar til å videreutvikle ulike sider ved tjenestetilbudet, som servicenivå, informasjon og brukermedvirkning. Undersøkelsene følges opp i den enkelte virksomhet gjennom konkrete forbedringstiltak i ettertid. Resultater fra aktuelle undersøkelser legges også fram i de respektive politiske utvalgene.

To utsatte undersøkelser fra 2022 – folkevalgt-undersøkelsen og internbrukerundersøkelsen – er gjennomført i 1. tertial 2023. Resultatene fra undersøkelsen blant folkevalgte i Stavanger kommune brukes i kommunedirektørens arbeid med å foreslå regelverk for politisk saksbehandling, delegering og folkevalgtes arbeidsvilkår til neste valgperiode. Internbrukerundersøkelsen knyttet til bruk av interne tjenester ble sendt ut til alle ledere i februar. Resultatene er lagt fram for kommunedirektørens lederteam i mai og brukes til å utvikle og tilrettelegge tilbudet fra støttetjenestene til tjenesteområdene.

I henhold til [Handlings- og økonomiplan 2023-2026](#) er det satt opp ytterligere 12 brukerundersøkelser i 2023. Tabell 4 viser foreløpig tidsplan for de resterende undersøkelsene.

Undersøkelse	Gjennomført	Planlagt
Oppvekst og utdanning		
Skole 3, 6 og 9. trinn (foresatte)		3. tertial
Skole 7. og 10. trinn (elever)		3. tertial
Barnehage (foresatte)		3. tertial
SFO 2. trinn (foresatte)		3. tertial
Kulturskolen		3. tertial
Jordmortjenesten og helsestasjon		3. tertial
Helse og velferd		
BOA psyk. (pårørende)		2. tertial
Brukerstyrt personlig assistanse		2. tertial
BOA PUH – nord og sør (pårørende)		3. tertial

Legevakten		3. tertial	
Bymiljø og utbygging			
Idrett		3. tertial	
Vann, avløp og renovasjon		3. tertial	
Andre			
Folkevalgte	1. tertial		
Internbrukerundersøkelsen	1. tertial		

Tabell 3 Brukerundersøkelser – status per 1. tertial